

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GELENEKSELLİK VE YERELLİK UNSURUNUN ÇAĞDAŞ KONUT
TASARIMINDA ANALİZİ: AGA HAN MİMARLIK YARIŞMALARI
BAĞLAMINDA BİR İNCELEME

Feyza Serpil AYGİN

HAZİRAN 2023

ANTALYA

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GELENEKSELLİK VE YERELLİK UNSURUNUN ÇAĞDAŞ KONUT
TASARIMINDA ANALİZİ: AGA HAN MİMARLIK YARIŞMALARI
BAĞLAMINDA BİR İNCELEME

Feyza Serpil AYGİN

HAZİRAN 2023

ANTALYA

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**GELENEKSELLİK VE YERELLİK UNSURUNUN ÇAĞDAŞ KONUT
TASARIMINDA ANALİZİ: AGA HAN MİMARLIK YARIŞMALARI
BAĞLAMINDA BİR İNCELEME**

Feyza Serpil AYGİN

MİMARLIK ANA BİLİM DALI MİMARLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI tezi olarak .../06/2023 tarihinde jüri tarafından (oybirliği / oyçokluğu ile)
kabul edilmiştir.

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Semih ÖZKAN (Danışman)

Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ

Doç. Dr. Süleyman ÖZGEN

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. İbrahim Sani MERT

Tez Teslim Tarihi:

BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “GELENEKSELLİK VE YERELLİK UNSURUNUN ÇAĞDAŞ KONUT TASARIMINDA ANALİZİ: AGA HAN MİMARLIK YARIŞMALARI BAĞLAMINDA BİR İNCELEME” adlı bu çalışmanın hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, bu çalışmanın herhangi bir kısmının başka bir akademik çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

...../ .../ 2023

Feyza Serpil AYGİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
KISALTMALAR	iv
TABLOLAR LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
RESİMLER LİSTESİ	vii
ÖNSÖZ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problemin Tanımlanması.....	1
1.1.1. Gelenek ve Geleneksellik.....	2
1.1.2. Yerel - Geleneksel ve Çağdaş Mimari.....	2
1.1.3. Aga Han Vakfı, Kültür Vakfı, Gelişim Ağı ve Ödülleri.....	5
1.1.4. Aga Han Ödülleri Süreci.....	7
1.1.5. Aga Han Yapısı.....	8
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	9
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	10
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	11
2. KAYNAK TARAMASI	12
2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi.....	12
2.2. Tez ve Çalışmalar.....	12
3. YÖNTEM	15
3.1. Çalışmanın Yöntemi	15
3.1.1. Tüm Tez Çalışma Yöntemi	16
3.1.2. Çalışmanın Yöntemi Master Jüri Beyan Analiz.....	17
3.1.3. Çalışmanın Yöntemi Saha Raporlar- Proje Künye Analiz.....	17
3.1.4. Çalışmanın Yöntemi Saha Raporlar-Proje Mimari Analiz	17
3.2. Master Jüri Beyanları	18
3.2.1. 2001 Yılı Master Jüri Beyan.....	18
3.2.2. 2004 Yılı Master Jüri Beyan.....	18
3.2.3. 2007 Yılı Master Jüri Beyan	19
3.2.4. 2010 Yılı Master Jüri Beyan.....	20

3.2.5. 2013 Yılı Master Jüri Beyan.....	21
3.2.6. 2016 Yılı Master Jüri Beyan.....	22
3.2.7. 2019 Yılı Master Jüri Beyan.....	23
3.2.8. 2022 Yılı Master Jüri Beyan.....	23
3.2.9. Master Jüri Raporları Genel Analizi.....	24
3.3. Projeler: Saha Rapor Künye Aktarımları.....	25
3.3.1. Jusman Evi 2001 Kısa Liste Solo Endonezya.....	26
3.3.2. Emre Senan Evi 2001 Kısa Liste. Datça Türkiye.....	27
3.3.3. Emre Senan Evi 2004 Kısa Liste Datça Türkiye.....	28
3.3.4. B2 Evi 2004 Ödüllü Ayvacık Türkiye... ..	29
3.3.5. Yahşibey Evleri 2007 Kısa Liste Datça Türkiye.....	30
3.3.6. AM Konut 2019 Ödüllü Jakarta Endonezya.....	31
3.3.7. ABAN Evi 2022 Kısa Liste Tahran İran	32
3.3.8. Pavilion Apartmanı 2007 Kısa Liste Dakka Bangladeş.....	33
3.3.9. Kazedewan Apartmanı 2007 Kısa Liste Dakka Bangladeş.....	34
3.3.10. Mizan Konut 2007 Kısa Liste Dakka Bangladeş	35
3.3.11. Dowlat II Konut Kompleksi 2010 Kısa Liste Tahran İran.....	36
3.3.12. Apartman No1 2013 Kısa Liste Mahalat İran.....	37
3.3.13. 40 Dügüm Evleri 2016 Kısa Liste Tahran İran.....	38
3.3.14. Moulmein Rise 2007 Ödüllü Singapur Singapur.....	39
3.3.15. Tulou Kollektif Evleri 2010 Kısa Liste Guangzho Çin.....	40
3.3.16. Met Kule 2013 Kısa Liste Bangkok Tayland.....	41
3.3.17. Wafra Rüzgar Kule 2022 Kısa Liste Kuveyt Kuveyt.....	42
3.3.18. Al Azhar Bahçe Evleri 2007 Kısa Liste Karaçi Pakistan.....	43
3.3.19. Projeler: Künye Saha Rapor Analizi	44
3.4. Projeler: Saha Rapor Mimari Aktarımları.....	45
3.4.1. İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya.....	46
3.4.2. Tasarım Konsept.....	49
3.4.3. Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji.....	56
3.4.4. Teknik Değerlendirme	59
4. BULGULAR	64
4.1. Master Jüri Raporlardan Elde Edilen Çıkarımlar.....	64

4.2. Saha Raporlarından Elde Edilen Çıkarımlar.....	65
4.2.1. Saha Raporlar “Giriş” Çıkarımları.....	65
4.2.2. Saha Raporlar “Tarihçe” Çıkarımları.....	65
4.2.3. Saha Raporlar “Yerel Mimari” Çıkarımları.....	66
4.2.4. Saha Raporlar “İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya” Çıkarımları	66
4.2.5. Saha Raporlar “Tasarım Konsept” Çıkarımları	67
4.2.6. Saha Raporlar“Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji” Çıkarımları.....	70
4.2.7. Saha Raporlar “Teknik Değerlendirme” Çıkarımları.....	71
4.3. Saha Rapor Çıkarımlarından Özetlenen Bulgular.....	74
4.3.1. Yerleşim Bulguları.....	74
4.3.2. Doğal Unsurlar Bulguları.....	75
4.3.3. Havalandırma Bulguları.....	76
4.3.4. Açıklıklar ve Açık Alanlar Bulguları.....	77
4.3.5. Cephe Bulguları	78
4.3.6. Mekansal Fonksiyon Bulguları.....	79
4.3.7. Tasarım Bulguları.....	80
4.3.8. Teknoloji Bulguları.....	82
4.3.9. Malzeme Bulguları.....	83
4.3.10. Geleneksellik Bulguları.....	84
5. TARTIŞMA	91
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	94
KAYNAKÇA	96
EK 1. JUSMAN EVİ 2001 KISA LİSTE SOLO ENDONEZYA.....	104
EK 2. EMRE SENAN EVİ 2001 KISA LİSTE. DATÇA TÜRKİYE.....	106
EK 3. EMRE SENAN EVİ 2004 KISA LİSTE DATÇA TÜRKİYE.....	108
EK 4. B2 EVİ 2004 ÖDÜLLÜ AYVACIK TÜRKİYE... ..	110
EK 5. YAŞİBEY EVLERİ 2007 KISA LİSTE DATÇA TÜRKİYE.....	112
EK 6. AM KONUT 2019 ÖDÜLLÜ JAKARTA ENDONEZYA.....	114
EK 7. ABAN EVİ 2022 KISA LİSTE TAHRAN İRAN	116
EK 8. PAVİLİON APARTMANI 2007 KISA LİSTE DAKKA BANGLADEŞ.....	118
EK 9. KAZEDEWAN APARTMANI 2007 KISA LİSTE DAKKA BANGLADEŞ....	120

EK10. MİZAN KONUT 2007 KISA LİSTE DAKKA BANGLADEŞ	122
EK 11. DOWLAT II KONUT KOMPLEKSİ 2010 KISA LİSTE TAHRAN İRAN.....	124
EK 12. APARTMAN NO1 2013 KISA LİSTE MAHALAT İRAN.....	126
EK 13. 40 DÜĞÜM EVLERİ 2016 KISA LİSTE TAHRAN İRAN.....	128
EK 14. MOULMEİN RİSE 2007 ÖDÜLLÜ SİNGAPUR SİNGAPUR.....	130
EK 15. TULOU KOLLEKTİF EVLERİ 2010 KISA LİSTE GUANGZHO ÇİN.....	132
EK 16. MET KULE 2013 KISA LİSTE BANGKOK TAYLAND.....	134
EK 17. WAFRA RÜZGAR KULE 2022 KISA LİSTE KUVEYT KUVEYT.....	136
EK 18. AL AZHAR BAHÇE EVLERİ 2007 KISA LİSTE KARAÇİ PAKİSTAN....	138

ÖZET

GELENEKSELLİK VE YERELLİK UNSURUNUN ÇAĞDAŞ KONUT TASARIMINDA ANALİZİ: AGA HAN MİMARLIK YARIŞMALARI BAĞLAMINDA BİR İNCELEME

Feyza Serpil AYGIN

Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Semih ÖZKAN

Haziran 2023; 104 sayfa

Biricik dünyamız da insan yetisi ile yapılmış çevreyi oluşturma faaliyeti hayatın doğal akışı içinde sınırsız çeşitlilik içinde yer alır. Akışta ve süreçte, mimarlık, sanat, bilim ve pratiği birleştiren bir multidisiplin olarak karşımıza çıkar. Tasarım aşamasında, bütünü önemseyerek, doğru sorularla başlanıldığında doğru sonuçlara ulaşılmak kaçınılmazdır. Geleneksellik, çağdaş konutta hangi kriterlerle aranmalıdır sorusuna verilen cevaplar ile, daha iyi mimarlık örneklerinin ortaya konulması mümkündür.

Çalışmada, geleneksellik ve yerellik adına ortaya konulan ifadelerin, çağdaş konut çatısı altında ve Aga Han bağlamında incelenerek analiz edilmesi ve kriterlere ulaşılması amaçlanmıştır. Konu hakkında araştırma ve taramalar gerçekleştirilmiştir. 2001-2022 yılları arasındaki süreçte Aga Han Mimarlık Yarışmasına konu olan içerikler yerel-çağdaş mimari kriterleri ana çerçevesi içinden esas alınmıştır. Aga Han Akademisinin üç yıllık periyotlarla yayımlandığı Master Jüri Beyanları yanısıra Ödüllü veya Kısa Listeye seçilmiş onyediy konut projesine ait saha raporları çalışmada veri kabul edilmiştir. Belirlenen yapılar irdelenmiş, jüri beyanlarında yer alan ifadeler tematik değerlendirilmiş ve saha raporlarında gelenekselliğin nasıl aranıldığı ve aktarıldığı çok yönlü çalışılmıştır. Raporlardan çıkarılan kriterlerin birkaç aşamada analiz edilmesi, çalışma yöntemidir.

Kültürel mirasa sahip çıkma ve sosyal dokuyu koruma ortak paydası altında, küreselleşme birleşip geliştirme açısından fırsattır. Bölgeden edinilmiş bilginin yapıya aktarılması mimari ürüne nitelik katacaktır. Telaşla, hızlı ve tüketerek ilerleyen yapılmış çevrede, doğa bütünlüğüne saygı ve farkındalık içinde kültürel miras, kazanılmış değerler olarak geleneksellik yanısıra çeşitlilik önemsenmesi gereken unsurlardır. Doğru mimari yaklaşımlar, bulunduğu ortama da zenginlik ve sakinlik getirecektir. Dünya yapmak farkındalığında, ortaya konan ürünler aracılığı ile doğru her zaman yeniden tartışılabilir. Tasarlama ve kurma yetisinin bugünde ve gelecekte incelenmesi için izlenen yollar farklı da olsa, ortaya konan argüman göstermiştir ki gerçek görecelidir.

ANAHTAR KELİMELELER: Aga Han, Çağdaş, Geleneksel, Konut, Mimari

JÜRİ: Dr.Öğr. Üyesi.Mehmet Semih ÖZKAN

Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ

Doç. Dr. Süleyman ÖZGEN

ABSTRACT

ANALYSIS OF TRADITIONAL AND LOCALITY IN CONTEMPORARY HOUSING DESIGN: A REVIEW IN THE CONTEXT OF AGA KHAN ARCHITECTURE COMPETITIONS

Feyza Serpil AYGIN

MSc Thesis in Department of Architecture

Supervisor: Assist.Prof.Dr. Mehmet Semih ÖZKAN

June 2023; 104 pages

In our unique world, the activity of creating the built environment with human ability takes place in unlimited diversity in the natural flow of life. In flow and in process, architecture emerges as a multi-discipline that combines art, science and practice. At the design stage, it is inevitable to reach the right results when starting with the right questions by giving importance to the whole. It is possible to present better examples of architecture with the answers given to the question of which criteria should be sought for traditionality in contemporary housing.

In the study, it is aimed to analyze the expressions put forward in the name of tradition and locality under the roof of contemporary residence and in the context of Aga Han, and to reach the criteria. Research and surveys have been carried out on the subject. The contents of the Aga Han Architecture Competition in the period between 2001-2022 were based on the main framework of local-contemporary architectural criteria. In addition to the Master Jury Statements published by the Aga Khan Academy in three-year periods, field reports of seventeen award-winning or Short-Listed residential projects were accepted as data in the study. The determined structures were examined, the expressions in the jury statements were evaluated thematically, and how traditionalism was sought and conveyed in field reports was studied in a multi-faceted manner. Analyzing the criteria extracted from the reports in several stages is the working method.

Under the common denominator of protecting the cultural heritage and preserving the social fabric, globalization is an opportunity to unite and develop. Transferring the knowledge gained from the region to the building will add quality to the architectural product. In the built environment, which progresses rapidly, rapidly and by consuming, cultural heritage with respect and awareness of the integrity of nature, tradition as acquired values, as well as diversity are the elements that should be considered. The right architectural approaches will bring richness and calmness to the environment. In the awareness of making the world, the truth can always be discussed again through the products put forward. Although the ways followed in order to examine the ability to design and construct today and in the future are different, the argument presented has shown that the truth is relative.

KEYWORDS: Aga Khan, Contemporary, Traditional, Residence, Architectural

COMMITTEE: Assist.Prof.Dr. Mehmet Semih ÖZKAN

Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ

Assoc.Prof. Dr. Süleyman ÖZGEN

KISALTMALAR

AKAA	: Aga Han Mimarlık Ödülü (Aga Khan Award for Architecture)
AKDN	: Aga Han Gelişim Ağı (Aga Khan Development Network)
AKF	: Aga Han Vakfı (Aga Khan Foundation)
AKTC	: Aga Han Kültür Vakfı (Aga Khan Trust for Culture)
K	: Aga Han Mimarlık Ödüllerinde Kısa Listeye Girmiş Proje
Ö	: Aga Han Mimarlık Ödüllü Proje

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.3.	Örneklem Projeler	25
Tablo 3.4.1.	Proje-İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya Rapor.....	46
Tablo 3.4.2.	Proje-Tasarım Konsept Rapor	49
Tablo 3.4.3.	Proje-Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji Rapor.....	56
Tablo 3.4.4.	Proje-Teknik Değerlendirme Rapor	59
Tablo 4.1.	Master Jüri Beyan Kriterleri ve Proje Eşleşmeleri	64
Tablo 4.3.1.	Yerleşim	74
Tablo 4.3.2.	Doğal Unsurlar	75
Tablo 4.3.3.	Havalandırma	76
Tablo 4.3.4.	Açık Alanlar ve Açıklıklar	77
Tablo 4.3.5.	Cephe	78
Tablo 4.3.6.	Mekansal Fonksiyon	79
Tablo 4.3.7.	Tasarım	80
Tablo 4.3.8.	Teknoloji	82
Tablo 4.3.9.	Malzeme	83
Tablo 4.3.10.	Geleneksellik	84

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şema 3.1.1.	Tez Çalışma Yöntemi	16
Şema 3.1.2.	Master Jüri Rapor Analiz	17
Şema 3.1.3.	Proje Saha Raporlar Künye Analiz	17
Şema 3.1.4.	Proje Saha Raporlar Mimari Analiz	17
Şema 5.	Tasarım - Yapı	93
Şema 6.	Devinim	94

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1.1.2. a	Le Corbusier İlkeleri	4
Resim 1.1.2.b	Tarihi Akdeniz Haritası	5
Resim 1.1.3.a.	Aga Han Gelişim Ağı Logo – Dağılım	5
Resim 1.1.3.b.	Aga Han Ödül Logo - Döngü Logo	6
Resim 3.3.	Örnekleme Projeler	25
Resim 3.3.1.	Jusman Evi Görseller.....	26
Resim 3.3.2.	Emre Senan Evi 2001 Görseller.....	27
Resim 3.3.3.	Emre Senan Evi 2004 Görseller	28
Resim 3.3.4.	B2 Evi Görseller.....	29
Resim 3.3.5.	Yahşibey Evleri Görseller.....	30
Resim 3.3.6.	AM Konut Görseller.....	31
Resim 3.3.7.	Aban Evi Görseller	32
Resim 3.3.8.	Pavillion Apartmanı Görseller	33
Resim 3.3.9.	Kazedewan Apartmanı Görseller	34
Resim 3.3.10.	Mizan Konut Görseller	35
Resim 3.3.11.	Dowlat II Konut Kompleksi Görseller	36
Resim 3.3.12.	Apartman No1 Görseller	37
Resim 3.3.13.	40 Düğüm Evleri Görseller.....	38
Resim 3.3.14.	Moulmein Rise Görseller.....	39
Resim 3.3.15.	Tulou Kollektif Evleri Görseller.....	40
Resim 3.3.16.	Met Kule Görseller.....	41
Resim 3.3.17.	Wafra Rüzgar Kule Görseller.....	42
Resim 3.3.18.	Al Azhar Bahçe Evleri Görseller.....	43
Resim 3.3.19.a.	B2 Evi	44
Resim 3.3.19.b.	Yahşibey Evleri	44

Resim 4.3.1.a.	B2 Evi	85
Resim 4.3.1.b.	Yahşibey Evleri	85
Resim 4.3.2.a.	Jusman Evi	86
Resim 4.3.2.b.	AM Konut	86
Resim 4.3.3.a.	Wafra Rüzgar Kule	86
Resim 4.3.3.b.	Moulmein Rise	86
Resim 4.3.4.a.	Mizan Konut	87
Resim 4.3.4.b.	Pavillion Apartmanı	87
Resim 4.3.5.a	Apartman No1	87
Resim 4.3.5.b	40 Düğüm Evleri	87
Resim 4.3.6.a.	Aban Evi	88
Resim 4.3.6.b.	B2 Evi	88
Resim 4.3.7.	Emre Senan Evi	88
Resim 4.3.8.a.	Met Kule	89
Resim 4.3.8.b.	Moulmein Rise	89
Resim 4.3.9.a.	Dowlat II Konut Kompleksi	89
Resim 4.3.9.b.	Al Azhar Bahçe Evleri.....	89
Resim 4.3.10.a.	Tulou Kollektif Evleri	90
Resim 4.3.10.b.	Geleneksel Tulou Evleri.....	90
Resim 4.3.11.a.	Habitat 67 Moshe Safdie	90
Resim 4.3.12.b.	İtalyan Yamaç Evleri Voltera	90

ÖNSÖZ

Mimarlık alanında farkındalık yaratması ve yeni çalışmalara öncülük etmesi umuduyla hazırladığım tez çalışmamın her aşamasında, olumlu yaklaşımları ile beni cesaretlendiren, farklı bakış açıları ile ilerleyebilmemi sağlayan değerli tez hocam Dr.Öğr. Mehmet Semih Özkan'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca inşaat mühendisi olarak başladığım yüksek lisans yolculuğumda, mimarlık alanında tez yazabilme konusunda beni cesaretlendiren ve süreç boyunca bana destek olan sevgili eşim, oğlum, ailem ve arkadaşlarıma da çok teşekkür ederim.

1.GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımlanması

Norman Foster'a göre "Mimarlık, değerlerin bir ifadesidir- inşa etme şeklimiz, yaşama şeklimizin bir yansımasıdır. Bir şehrin yerel gelenekleri ve tarihi katmanların bu kadar büyüleyici olmasının nedeni budur, çünkü her dönem kendi kelime dağarcığını üretir. Bazen gelecekte ilham bulmak için geçmişi keşfetmemiz gerekir. En asil haliyle mimari, yurttaşlık değerlerimizin vücut bulmuş halidir" (Archdaily, t.y.a).

Dünya üzerinde insan eli ile yapılmış çevre oluşturma işi hayatın doğal akışında süregelen bir faaliyet iken, akış içinde sınırsız bir çeşitlilik mevcuttur. Sonsuz fenomen tasarım versiyonları, geçmişten geleceğe uzanan değişimi, çeşitliliği ve tekrarları içinde barındırır. Yapılı çevre oluşturma çabası mevcut koşullara, uyum sağlamak gibi bir sınırlandırıcı bir mecburiyete de tabidir.

Mimar Turgut Cansever, yazdığı bir yazıda "insanın dünyanın biçimine ve görünüşüne göre yaptığı en önemli müdahale mahiyetindeki yapıların esas görevlerinin dünyayı güzelleştirmek olduğunu" söylemektedir (Cansever, 1981).

Doğal hayat akışı içinde, süreklilik arayışı geleneklerle ilerlemeyi gerektirir. Steele'nin de belirttiği gibi 'gelenek' kelimesinin latin kökeni "süreklilik"tir (Steele, 1990). Oysa modernin geçmişten kopmayı şart koşan felsefesinde bu kavram zarar görür. Çünkü sürekliliğin arayışı, geleneklere dönmeyi adreslemektedir.

Çağdaşlık-Yerellik ilişkisi üzerinden üretilmiş yapılara genel olarak bakıldığında, benzer niteliklere sahip olmakla birlikte, kendilerine has özgün kombinasyonları da görebilmek mümkündür. Bütünlük içindeki özgün kombinasyonlar, yapıyı nitelikli kılan unsurlardır.

Elbetteki, ayrı uçlarda yer alan bu iki kavramların birbirini zedelemeyen, birlikte nasıl devinebildikleri meselesi dünyamızın geleceği için önemlidir. Geleneksel dünyanın değerlerini, modern dünyanın değerlerine karşı avantajlı yerde tutan kavram birikimi oluşmuş sağlam zemindir. Hızla gelişen teknolojik bir dünyada hayatın her alanı için sadeliğe geri dönen çözümlere de ihtiyaç vardır. Geçmişin mimarisini referans almak, bizi yerel problem çözüme için en uygun çözümü gösterecektir.

Süreklilik arayışı içinde geleneklere nasıl dönüşülüyor? Bu konuda yapılanlar üzerinden ne gibi çıkarımlar elde edilebilir sorusu bu tezin çıkış noktasını oluşturmaktadır.

1.1.1. Gelenek ve Geleneksellik

Gelenek, günlük dilde, “Bir toplumda, bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar, anane” olarak tanımlanır (Aközer, 2002).

Gelenekçi, “geleneklere bağlı kimse, “gelenekçilik” toplumsal kurumları ve inançları daha çok geçmişten süregeldikleri için benimseyen, saygın tutan, destekleyen yeni kültür öğelerine değer vermeyen tutum veya öğretisi” demektir (Ultav, 2004).

Gelenek, sadece biçimsel verileri sağlayan bir araç olmaktan fazlasıdır. Mimar Cansever eserlerine geleneksellik üzerinden bakıldığında görülen şudur ki süreklilik esastır, kültür ve gelenek en direk kullanırken, değişkenlik, sınırsızlık hâkimdir (Demirgüç, 2006).

Çağdaşlık ve yerellik kavramları bir araya geldiği mimarlık söylemi, vurgusunu ne kadar gelenekselin üzerine yaparsa yapsın, modernliğin içindedir. Gelenekçi yaklaşım geçmişten günümüze süreklilik arz ederken, modernliğin alanı içinde herhangi bir değer sadece seçildiği, diğerlerinden vazgeçildiği için değerlidir. Geleneksel dünya seçimlere yabancıdır, kimlikler ve değerlerle birlikte doğulur, seçimlere kapalıdır söz konusudur. Modern dünyada ise bunlar edinilir (Tanju, 2002).

Modernizmin idealist, standardize yaklaşımına bir tepki olarak gelişen post-modernizm döneminde modern ilkeler doğrultusunda yapılan tasarımların, yöre ve gelenekleri yok saydığı, bağlam, kültürel kimlik ve geçmişten kopuk olmaları nedeniyle eleştirilmeleri 'yeni yöreselcilik' olarak bilinen tasarım yaklaşımını canlandırmıştır (Eyüce, 2005).

1.1.2. Yerel - Geleneksel ve Çağdaş Mimari

Geleneksel-yöresel mimari, toplum düzeyinde kabul edilen ve bir sonraki nesle aktarılan, ortak bir yapıyı çevre kültürüdür. Geleneksel mimari temel barınma ihtiyaçlarını işlevsel ve düşük maliyet ile karşılama ihtiyacına yönelik olarak ortaya çıkmıştır. Yöresel, tanımı gereği, yerel kaynakları tüketmez ve sürdürülebilir kılar.

- Yapısal kısıtlar sebebi ile aynı mimari dili kullanılan geleneksel yapılaşma, kendi içinde benzerlik gösterirken bulunduğu toplum ya da yöreye has yapı dilini de yansıtır.
- Profesyonel bir tasarımcının üretmediği yerel yapılarda genel olarak proje desteksiz, birbirini tekrar eden tipoloji görülmektedir.
- Kullanıcıların yaşam tarzı ve kullanım biçimleri, bina formları üzerinde büyük etkiye sahiptir. Yerel geleneklere ve inançlara uygun olarak dekore edilen yerel bina görünümü yöre insanının kültürel alt yapısını da yansıtmaktadır (Wikipedia, t.y.b).

- Yerel çevre ve dönem şartlarına uygun tedarik edilen inşaat malzemeleri, yerel mimariye yön verir niteliktedir. Yerel binalarda sıklıkla bulunan yapı elemanları ve malzemeleri kerpiç, ağaç ve taştır. Bu malzemeler evrensel bir kullanım niteliği gösteren ve günümüze kadar değerlerini koruyan malzemelerdir.
- Sanat ve el sanatları açısından bakıldığında da yerel binalarda yer alan bezemeler ilgi çekicidir (Wikipedia, t.y.b).

Ronald Brunskill'in yerel mimari hakkında şöyle demiştir. "Tasarım konusunda herhangi bir eğitim almadan, bir amatör tarafından tasarlanan bir yapı; insanın kendi bölgesinde inşa ettiği bir dizi profesyonel (mimar, mühendis) tarafından yönlendirilmemiştir. Neyin moda olabileceğine çok az dikkat edip, yapının işlevi baskın faktör olacaktır. Estetik düşünceler, küçük bir detay kadar mevcut olsa da, oldukça minimaldir." (Brunskill, 2000).

Yerel mimaride amaç, iklim, mimarlık ve insanlar arasında uyumlu bir ilişki kurmaktır. Bölge coğrafyası, teknolojik imkanlar ve yerel malzemeler önem kazanırken, ekolojik olarak, pasif havalandırma ile enerjinin dönüşümlü kullanımı veya yenilenebilir enerji kullanımını önem kazanmaktadır (Aytis ve Polatkan, 2010).

Yerel mimari ve geleneksel mimari arasında bağlantılar olmasına rağmen bu kavramlar birbirinden farklıdır. Geleneksel mimari geniş tabandan gelen bir kavram olarak, basit yapıların yanısıra daha entelektüel mimari, akademik mimari tasarım unsurlarını taşıyan nitelikli binaları da kapsamaktadır. Bernard Rudofksy (1964) 'Mimarsız Mimarlık' kitabında geleneksel terimini mimari bağlamda ilk kez kullananlardandır.

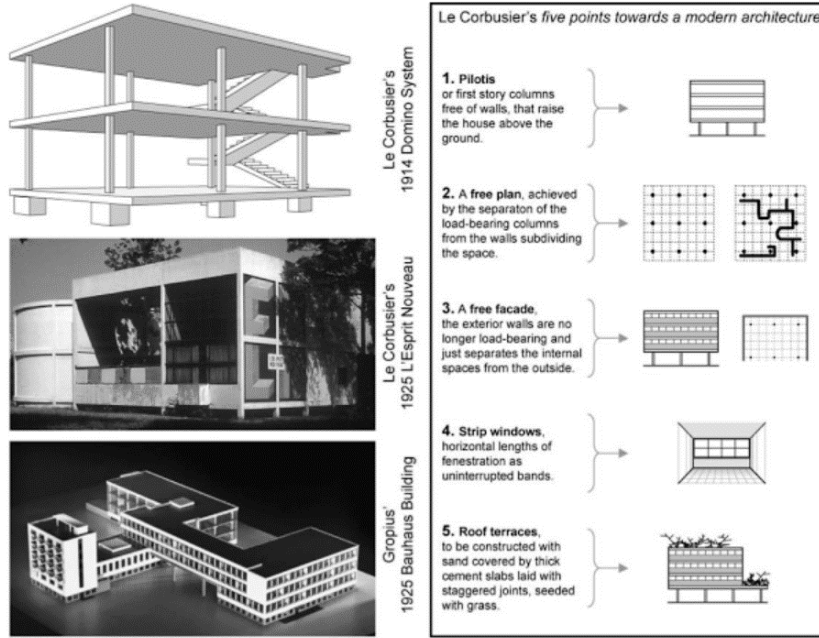
Modern dönem açısından bakıldığında, mimarının öncelikli hedeflerinden birisi konut kullanıcısının hayatını kolaylaştırmaktır (Burkut, 2014). Bu yaklaşım içinde, modernlik kavramının açtığı yollardan biri olarak, bu tez çalışmasında Çağdaş-Yerel bağlantısında konut yapı tipi özelinde incelemek en iyi eşleme olarak değerlendirilmiştir.

İlerleyen geleneksellik ile çağdaş mimarlık çalışılırken, insan hayatında en eski ve en temel ihtiyaç olan barınma-yaşam mekanları olduğu için mimari yapı olarak konut özelinde seçimler yapılmıştır. Örneklem yapılar, müstakil evlerden çok katlı ve kompleks yapılara kadar, değişen yaşam tarzlarını yansıtan farklı konut tiplerinden oluşmaktadır.

Çağdaş konutlar, yapılı çevrenin en kişisel ve anlık ifadeleri olarak geleceğin mimarisini tanımlamada önemli bir role sahiptir. Ayrıca komşuluk duygusuna katkıda bulunarak toplum üzerinde olumlu bir etki yaratır ve şehir merkezindeki iş alanlarıyla birlikte şehirlere karakterini verirler. Şehir karakteri mevcut tarihi bina stoğuna da bağlıdır. Ancak yeni müstakil konutlar ve dizilişleri, topluluğun tanımlanmasında gelecekte de önemli rol oynayacaktır. Değişimler içinde, evin modeli güçlü bir imaj ve yapılı çevreyi şekillendirecek bir araç olmaya devam edecektir (Udin, 2019).

Geleneksel kullanımda konut insanın bireyselliğinin ve ailesinin sığınağı olmuştur. Türk evi bağlamında, Sedad Hakkı Eldem, “Türk Evi hem Türk hem modern olamaz mı? Davamız; Türk Evi ama Modern Türk Evi Modern Türk Evi nasıl olabilir?” sorularına Evlerin milli yani kendimize, zevkimize ve yaşam tarzımıza uygun olmaları, kendi mimarlık sanatımıza ve mimarlık zevkimize uygun olmaları ve memleketimize, iklimimize, toprağımıza uygun olmaları ilkeleri ile cevap vermiştir (Academia, t.y.a).

Mimar Le Corbusier ise, geleneksel Türk evinde bulunduğu ilkelerden yola çıkarak Modern mimaride önemli yer tutan ilkelerini, “Pilotiler; yapı yerden kolonlar üzerinde yükseltmesi, İskelet ve duvarlar işlevsel olarak birbirinden bağımsızlığı, Serbest Plan, Serbest Cephe ve Çatı Bahçesi” olarak belirlemiştir (Kortan, 1992). Ayrıca söz konusu tasarım ilkeleri ile 'Geleneksel Maley evlerinin mekan kurgulanma ilkeleri' arasında da benzerlikler vardır (Eyüce, 2005).

Resim 1.1.2. (a) Le Corbusier İlkeleri
Kaynak: Teamwhitearkitekter, (2013)

İklim, mimari dokuyu şekillendiren önemli bir faktördür. Fransız tarihçi Fernand Braudel'e göre, Akdenizli olmak herşeyden önce iklime dayanır. Bu çok özel iklimin denizin bir ucundan öbür ucuna kadar hep aynı kalması yaşam tarzlarına ve manzaralara, benzer nitelikler kazandırmıştır (Braudel, 1992).

Kendine has, benzersiz pek çok kültürel, ekonomik ve sosyal gerçekliklerin bir "buluşma yeri" olarak Akdeniz'i "Akdeniz" yapan değişmez fiziki özellikler değil, asıl beşeri özellikleridir (Braudel, 1990).

Akdeniz pek çok mimara esin kaynağı olan kültürel coğrafyasını ortaya koymuştur. Akdenizli bir karaktere sahip olan yapılar, buldukları alt coğrafyaların özelliklerini ve atmosferini yansıtırken, yapı gelenekleri ile bütünlük içindedir.

Resim 1.1.2.(b) Tarihi Akdeniz Haritası
Kaynak: Connectedmediterranean, (t.y.a)

Tez yazım öncesi yapılan okumalarda sıklıkla geleneksellik adına Akdeniz yapılarına adreslemeler yapıldığı, o coğrafya üzerinde yoğunlaştığı tesbit edilmiştir. Akabinde Akdeniz coğrafyasının üzerinden Modern-Yerel yapı örnekleri arayışında, zengin proje arşivi ile Aga Han Mimarlık Yarışmasına ait arşivin bu tez çalışması için elverişli bir veri tabanı kaynağı olmuştur. Aga Han Mimarlık yarışması da İslami coğrafya tabanından ortaya çıkmıştır. Akdeniz ve İslami coğrafya eşleşmesi, geleneksellik ve modern mimariye bakışı gösterebilmek için Aga Han projeleri elverişli bir zemin sağlamıştır.

1.1.3. Aga Han Vakfı, Kültür Vakfı, Gelişim Ağı ve Ödülleri

Aga Han Vakfı (AKF), İsmaili Cemaatinin lideri olan IV. Aga Khan, Kerim Aga Khan tarafından 1967 yılında kurulmuştur. Dünya çapında kar amacı gütmeyen, sağlık, eğitim, kültür, kırsal, ekonomik kalkınma ve yapılanma gibi konularda faaliyette bulunur (Akdn, t.y.a).

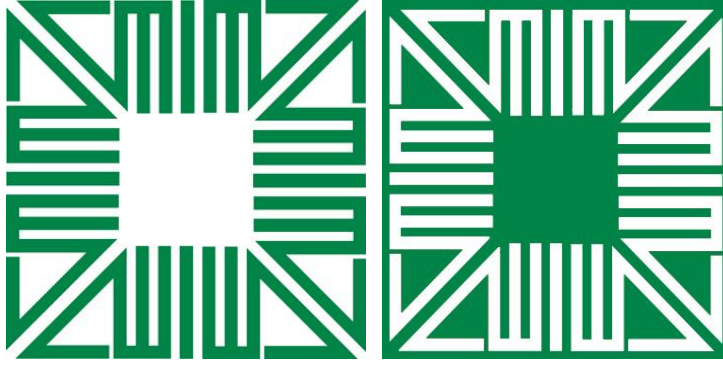

Resim 1.1.3.(a) Aga Han Gelişim Ağı Logo - Dağılım
Kaynak: Akdn (t.y.b)

AKF'nin benimsediği “Yaşam Kalitesini Artırmak” mottosu ile kar amacı gütmeyen ortaya konan faaliyetler arasında, marka değerine sahip Aga Han Mimarlık Ödülü (AKAA)'dan söz etmek gerekir. AKF'nin kültürel alt vakfı olan Aga Han Kültür Vakfı (AKTC) tarafından düzenlenmektedir (Akdn, t.y.a).

AKAA, Müslüman toplumların ihtiyaç ve beklentilerini iyi şekilde karşılayan çağdaş tasarıma sahip mimari ürünleri belirlemek, ödüllendirmek ve teşvik etmek amaçlanmaktadır. İslam dünyasında gerçekleşen mimari faaliyetleri değerlendirilerek, yapılara dünya çapında prestij kazandırma ve tasarlama alanında söz sahibi olma imkanını verebilen bir yapılanmadır. Fiziksel çevreyi zenginleştirmek, çevre geliştirme ve iyileştirme, restorasyon, peyzaj, yeniden kullanım, İslam dünyasındaki yapıların modern gereksinimlerini karşılamak ve korumak misyonuna sahiptir (Wikipedia, t.y.a).

AKAA, İslamiyeti temsil etmekten çok, ‘imge’yi temsil etmektedir. Bu ödüller Batı dünyasına duyulan özen sonucu İslam dünyasının yaratıcılık ve fikir üretimlerinin azalmasının önüne geçebilmek, eskiye karşı örülen net yargıları azaltabilmek doğrultusunda verilmeye başlanmıştır.

Resim 1.1.3.(b) Aga Han Ödül Logo - Döngü Logo

Kaynak: Archnet (t.y.a)

AKTC'nin Hasan Fathy, Charkes Correa, Geoffrey Bawa ve Sedad Hakkı Eldem için yayınladığı monografiler göstermiştir ki, dört mimar da çoğunlukla batılı değerlerle bağlanmış yerel üst sınıflar için konut tasarlamıştır. Ayrıca bu isimlerin, seçkin sınıfın üyeleri, batılı veya batılaşmış eğitim sistemlerinin ürünleri olarak melez, kültürlerarası bir ortama ait olmaları ortak paydalarıdır (Çelik, 1994).

Vakıf tarafından verilen ödül düşünce sistemindeki başrolü, siyasetle çok ilintili olmayan bir saha olarak mimarlık almıştır (Youtube, 2021.a). Bunun altında yatan sebep olarak mimarlık alanındaki herhangi bir söylemin siyaset açısından bakıldığında uzak bir noktada olmasından bahsedilmelidir. Bu nokta da mimarlık kavramının evrenselliğini destekleyen bir durum olarak değerlendirilebilir. AKTC ve AKDN kuruluşundan bu yana oluşan birikimlerle, mimarlık alanına katkı sağlayan oldukça zengin bir yapı stoğu arşivine sahiptir.

Aga Han Mimarlık Ödülleri'nin misyonu İslami coğrafyalarda kentsel büyüme, sürdürülebilir gelişmeler, kentlerin altyapılarının iyileştirilmesi, kentsel yaşam kalitesi, sağlıklı çevreler, yaşanabilirlik, kimlik, güç, çok kültürlülük anahtar kelimeleri ile tarif edilir (Salama, 2020).

1.1.4. Aga Han Ödülleri Süreci

Aga Han Mimarlık yarışmasında verilen ödüllerin amacı, değişen çağımızda İslam toplumlarında kendi değerlerine olan bilinci artırmak, gelenek, süreklilik, yaratıcılık gibi kavramları vurgulamak, çevresel hoyratlığa karşı duran belirli yapı örneklerini saptamak ve bunları ödüllendirmektir.

Üç yıllık döngüler içinde ilerleyen ödül sistematüğinde, ödül kazanmak elbette önemlidir. Ancak sistem kurgusu dahilinde, bu bir sonuç değil bir başlangıç olarak kurgulanmıştır (Youtube, t.y.b). Özendirici unsur olarak yüksek meblağ para ödülü verilmektedir. Ödül kazanılan projeler arasında paylaşılır. Kurgusunda Nobel Barış Ödül modeli esas alınarak, tam bağımsız jüri komitesi ile yola çıkılmıştır.

Bir projenin Aga Han kapsamında kısa listeye dahil edilmiş olması ya da ödüllendirilmesi onu bir sürece dahil etmektedir. Sözkonusu projeye yönelik algı pozitif yönde ayrılmış olur. Özellikle ödül kazanmış olan projelerin tasarımcıları, sektör içi bir sosyal sorumluluk proje yöneticisi gibi faaliyetler içine dahil oldukları bir süreç geçirirler. Ödüllü proje temsili üzerinden, mimarlığa katkı sağlamak için konferanslar, seminerlere katılımları olur. Zaten süreçler olguyu besleyen, değer katan unsurlardır ifadeleri ödüllü mimar Han Tümertekin'e aittir (Youtube, t.y.b).

Değerlendirilecek başlıklar ve seminer konularında Master Jüri Beyanları esastır. Seminerlere konu olan başlıklar, ödül değerlendirmede Jüri saha için konu olabilmekle beraber net değildir. Ölçütlerini kendi belirleyen Jüri, nihayi mutlak seçimlerini de yaparken projeye özel hazırlanmış saha raporlarını değerlendirerek nihai kararını verir. Katılan projeler için kısıtlayıcı kriterler aranmamakla birlikte, Ödüller için seçici ölçütler, Aga Han Mimarlık Ödülü Yönetim Kurulu tarafından şu şekilde belirlenmiştir;

- Yapı, (o ödül dönem tarihi itibari ile) minimum iki yıl, maksimum on iki yıllık ömre sahip olmalı, bununla birlikte en az bir yıldır kullanılıyor olması gereklidir.
- Yapı, tercihen bir islam ülkesinde ya da Müslüman topluluğun yaşadığı bir yerde yapılmış olmalıdır. Yapı farklı bir coğrafyada Müslüman topluluk tarafından kullanılıyor da olabilir. Projeler farklı kullanıma yönelik olarak tasarlanabilir.
- Yapı, İslam mimarlığı mirasından esinlenerek, bu mirasa saygılı bir tavırla tasarlanmış olmalıdır (Yapıdergisi, t.y.a).

Emre Arolat 2010 yılında İpekyol Tekstil Fabrikası projesi ile kazandığı AKAA'ne ilişkin "Son dönemde sayıları gittikçe artan mimarlık ödülllerinin pek çoğu, kerameti kendinden menkul ölçütler içeriyor. Dahası bu ödüllerin neredeyse hepsi, jüri tarafından yapıların kendilerini görerek ya da en azından ciddi bir biçimde dokümantasyonu yapılarak değil, iki fiyakalı fotoğrafa bakılarak veriliyor. Büyük bir hızla üretilen ve 'piyasa' tarafından da aynı hızla tüketilen bu ödüllerin ortaya koyduğu iklimde, Aga Han ödüllerini bu ortamın dışında tutmak yanlış olmayacaktır. Zira seçim dönemindeki hassasiyet, jürinin, raportörlerin titiz ve ziyadesiyle ayrıntılı çalışmalarının yanısıra; seçim için belirlenen ölçütlerin niteliği bu ayrışmayı anlamlı kılıyor." ifadesi, AKAA'nın duruşunun anlaşılabilmesi için önemli bir söylemdir (Mimarlıkdergisi, 2011.a).

1.1.5. Aga Han Yapısı

Aga Han Yapısı ana hatlarıyla, Ödül Yürütme Bürosu (Executive Power), Ödül Göstericiler (Nominator), Yönetim Kurulu (Steering Comitte) ve Jüri (Master Jury)' den oluşmaktadır. Yapılanmada Ödül Bürosu yürütme kurulu, Yönetim Kurulu yasama ve Jüri de yargı işleyişi modelinde görev tarifine sahiptir (Akdn, t.y.a).

Yönetim Kurulu: Üyeleri, uluslararası platformda başarılı olmuş mimarlardan ve çeşitli sosyal bilim alanlarında uzmanlaşmış kişilerden oluşur. Üyeler, her üç senede bir değişir. Kimi üyeler sabitken kimilerinin yerine başka uzmanlar gelir. Tüm etkinliklerin organize edilmesinden yönetim kurulu sorumludur. Kurul esas jüri'yi seçer ve ödül verme görevi bu uluslararası, farklı meslek gruplarından oluşan jüriye aittir.

Master Jüri: Kariyer bağlamında yönetim kurulundan farkı yoktur. Mimarlar, şehir plancılar, sosyolog ve düşünürler, üç yıllık dönemde ödül alacak yapıları seçerler. Her döngüde jüri yenilenir. Üyeler, yüzlerce aday arasından seçtikleri yaklaşık otuz kadar yapıyı teknik raportörler'e gönderip, aday yapılarının yerinde incelenmesini talep eder. Seçim raportörlerin proje saha raporlarını hazırlamalarından sonra yapılır. Yılda iki kez jüri ve yönetim kurulu toplanır. Önce raporlar değerlendirilir, ardından ödüllendirilen yapılar belirlenerek yönetim kuruluna gönderilir.

Teknik Raportörler: Mimarlar yanısıra oluşan bir teknik personel ve fotoğrafçıdan oluşur. Kısa sürede yapılar fotograflanıp, istenen formatta hazırlanan saha raporu Master Jüriye sunulur. Yapılar ile ilgili raporlar, "zorunluluk olmadıkça kendi ülkesindeki raportörler tarafından raporlanamaz" ilkesi prensip olarak benimsenmiştir. Söz konusu raporlar, AKDN'de "*site review report*" olarak yayınlanmıştır. Bu çalışmada "... *saha raporları*" adı altında esas veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Nominatörler Ağı: Sistemde, islam ülkelerinde ve islam toplumlarını barındıran öteki ülkelerde nominatör olarak adlandırılan, sayıları her dönem artan, dünyanın pek çok ülkesine yayılmış aday göstericileri vardır. Bu kişiler, buldukları ülkeden ödül amaçlarına uygun gördükleri bitmiş yapıları aday gösterirler (Youtube, 2021.a).

Gönüllülük esasına bağlı olarak işleyen sistemde, son dönemlerde ülkelerdeki nominatör sayı kısıtlaması kaldırılmış, belli şablona uyularak sisteme aday göstermek daha bağımsız hale gelmiştir. Bu durum, AKAA'de önemsenen çoğulculuğu beslemektedir. Nominatör sisteme projeyi aday olarak işleyebilir. Ancak bir tasarımcılar kendi projelerini aday gösteremezler. Belli bir sayıya indirgenmiş aday adayları olan projeler nominatörlerce yerinde incelenip, rapor edilirler. Uzun yıllar Aga Han Mimarlık yarışmasında genel sekreterlik görevini üstlenmiş olan Mimar Süha Özkan, inceleme süreci sonucunda projenin adeta her tarafından kesitler alınmış, zihinsel, politik ve fiziksel olarak irdelenmiş ve incelenen yapı proje saha raporları vasıtası ile artık masaya yatırılmış olduğu görüşünü aktarmıştır. Belli süreçler sonunda raporlanmış olan yapılar, öncelikle kısa liste olarak ilan edilir. Dönem dahilinde ödüllendirme akabinde gerçekleşir (Youtube, 2021.a).

1. 2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu tez çalışmasına konu olan kavramlar üzerine okumalar yapıldığında, çağdaş ve geleneksel olanın birbirini zedelemeyen, birlikte nasıl devinebildikleri sorusu üzerine düşünülmüştür.

Mimarlıkta bina sonuçtur, görünendir. Tasarım aşamasında, soyut tarafta bütünü önemseyerek, doğru sorularla başlanıldığında doğru sonuçlara ulaşılacak kaçınılmaz olacaktır. İlerleyen geleneksellik çağdaş konutta hangi kriterlerle aranmalıdır sorusu karşısında ulaşılan cevaplar, daha iyi mimarlık örneklerinin ortaya konması ihtimalini mümkün kılar.

- Ekolojik malzeme kullanımı geleneksel mimari ile çağdaş tasarımları sürdürülebilirlik çatısı altında birleştirmektedir. Çevresel kaynakların tamamen özümseyerek farkındalıkla kullanımı yapıyı daha katmanlı ve nitelikli bir mimari ürüne dönüştürecektir.
- Geleneksel mimari, geçmiş yapı stilleri ile bağlantıyı sürdürme, malzemelerin yeniden kullanımı, düşük maliyetli konut tasarımı ve bölgesel yapı stili ile uyumlu kalma konusunda kararlılığını göstermenin yanısıra geçmişten günümüze bağlantılara has izleri içinde barındırır.
- Halkın doğa ile kurduğu ilişkinin uyumu ve çevresel koşullara karşılık ürettiği yapısal çözümler ile oluşan denge, geleneksel mimariyi geleceğe taşır.

Bu tez çalışmasında incelenme yapılırken, Aga Han Mimarlık Ödülü'nün değerlendirme sistemi ve metotları üzerinden Master Jüri Beyan Raporları incelenmiş, örneklem olarak seçilen projeler çalışılmış ve proje saha raporları analiz edilmiştir. Bu bağlamda yerel-geleneksel ve çağdaş ilişkisine ait tesbitler çalışılan raporlar üzerinden sentezlenmeye çalışılmıştır.

İslam dünyasındaki geleneksel ve yerel teknikleri modern mekânsal ihtiyaçlarla bütünleştiren tasarımları ön plana çıkaran bu ödüllerin verilmesinin ana amacı modern mimari diye tanımlanan yapıların batı dünyasının bir yansıması anlamına gelmesinin önüne geçmektir (Şanlı, 2018).

Çalışmanın hedefi, ödül alma kıstasından bağımsız olarak Yerel-Çağdaş birlikteliğindeki yapıcı nitelikleri göz önüne sermektir. Bu mimari birliktelik içerisinde irdelenen kriterler sonucunda ulaşılan faktörler ortaya konulan mimari ürünü, projeden bağımsız etkilemektedir.

Ürün tasarım aşamasında hedef, talep, tasarlayıcı, kullanıcılar, ihtiyaç, zevkler ve bütçe farklılık gösterebilir. Ancak projenin bircik dünyamız üzerinde yer aldığı coğrafya, iklimsel veriler, ortama ait kültürel aktarımlar değiştirilemez, kısıtlayıcı unsurlardır. Tasarlayıcının bu farkındalık içinde hareket etmesi kıymetli bir yaklaşımdır. Proje bütünlüğü içinde bu sabitleri yok saymak, görmezden gelmek kısmen avantajlar sağlar gibi gözüksede, ortaya çıkan mimari ürüne uzun vade de dezavantaj getirecektir.

Günümüzde sürdürülebilir tasarım modeli arayışı ve enerji farkındalığı sayesinde tasarımcılar ve inşaat endüstrisi geleneksel mimari çıkarımlarına olan ilgi arttırmıştır. Ne de olsa iklim ve bölgesel şartlardan derin etkilenecek yol almış geleneksel mimari yaklaşımlar, “yeni” olanı arayan bir mimari tasarım yerine daha önce olumlu sonuçların alındığı, benzer mekansal çözümlerle pasif tasarım ilkelerine uygun, denenmiş, uygulanabilir ve risksiz modelleri ortaya koymuştur.

Yerel mimariden sentezlenerek elde edilen bilgiler, tasarım sürecinde tamamlayıcı niteliktedir. Gelenek ve çağdaşlığın kusursuzca harmanlanması, bir projenin geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü oluşturmalarını sağlar. Bir binayı bilinçli olarak tasarlama sürecinin onu yöresellikten uzaklaştırdığı görüşüne karşılık, bu çalışma yerel unsurların tasarım sürecine dahil edilmesi üzerine kurgulanmıştır.

Geleneksel işaret ve unsurların çağdaş bir dokunuşla yeniden yorumlanabilirliği aktarabilmek bu çalışmanın hedeflerindedir. Örneklem projelerin kavramlar ile kurduğu bağlantıya, inşa edildiği saha, ait olduğu coğrafya, yerel unsurlar, mimari ve yapısal unsurlar üzerinden farklı açılardan bakılarak sentezler yapılmıştır.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Öncelikle konu hakkında yapılmış yayınlar, tezler, kitaplar ve çeşitli etkinlikler üzerinden çok yönlü araştırma ve taramalar gerçekleştirilmiştir. Çalışmada büyük ölçüde AKDN web sitesi (Akdn, t.y.c) ve Archnet websitesi (Archnet, t.y.b) arşivleri esas alınmıştır. Web sitelerinde yer alan kategoriler vasıtası ile Master Jüri Raporlarına, Proje Saha Değerlendirme Raporlarına ve görsellere ulaşılmıştır. 2001-2022 yılları arasındaki konut projelerine ait saha raporları ve aynı aralıktaki her ödül döneminde yayınlanan Master Jüri Beyanları ana kaynakları olmuştur.

Bugüne kadar ödül almış ya da kısa liste girmiş konut projeleri incelenmiş ve aralarından onyedisi üzerinde detaylı çalışılmak üzere, örneklem olarak belirlenmiştir. Yarışma bünyesinde, kısa listeye dahil olmuş olan yapıların amaca hizmet eden yapıcı ayrımcılık ile yaklaşımı ile örneklem projelerin belirlenmesinde ödüllü olması şartı aranmamıştır. İncelenen örneklem, 2000 yılı sonrası AKDN ödüllendirme dönemlerine konu olan tekil ya da çoğul konut kompleksleri arasından, yerel unsurları baskın projeler olarak belirlenmiştir.

Proje Saha Raporları alt başlıklar gruplandırması altında incelenerek, projeler üzerinden kategorize edilmiştir. Çalışma kapsamında 2001-2022 yılları arası Aga Han döngüleri, Master Jüri Beyanları üzerinden izlenerek mimari söyleme ilişkin ilerleyiş izlenmiştir.

Örneklem seçiminde esas alınan dönem aralığı, Master Jüri Beyanlarında da aynen benimsenmiştir. Daha önceki dönemlere ait Master Jüri Raporları bu çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Çalışma kapsamında 2000 yılı sonrası Aga Han Ödül döngülerinin dikkate alınmasındaki etmeni açıklamak gerekirse; 11 Eylül 2001 günü New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nin İkiz Kuleler olarak anılan yapılara düzenlenen saldırı sonrası, Batı dünyası her an herşeyin olabileceği, sınırların, sınırlandırmaların elimizde olmadığı, kapalı topluluklar olarak yaşanılmadığını, tüm dünyanın kaderinin ister istemez ortak bir noktada kesişebileceği algısı öne çıkmıştır. Bu çarpışma mimarlık konusunda da yeni farkındalıklar yaratmıştır. Önceki dönemlerde mimari camiada daha keskin sınırları olan, Batı ve İslami normlar birbirine yaklaşmıştır. Aynı süreç içinde ele alınan kriterler daha nitelikli yapılar, daha global arayışları ile yol alınca, AAKA daha dikkat çeker bir hale gelmiştir (Youtube, 2021.a).

Aynı projenin 2001, 2004 ve 2007 yıllarında tekrar listeye dahil edilmesi saha raporlarının gelişimini göstermek açısından kıymetli bulunmuş. Emre Senan Evi ve Yahşibey Evleri bu sebeple üç farklı rapor üzerinden okunmaya çalışılmıştır.

“Mimarlık ödülleri açısından bakıldığında, hangi yapılara nasıl ödül verilmeli?” sorusu çok da önemli bir soru değildir. Günümüz şartlarında, bu çokluk ve çeşitlilik içinde herhangi bir kriter seti belirlemek zordur. Çünkü hangi kriter geçerli kılınca ona alternatif olabilecek farklı kriter seti ile karşılaşmak olasılığı mevcuttur. Ödüllendirilmiş olmak bir sıçrama tahtası olarak kabul edilmelidir görüşü B2 Evi projesi ile ödüllü mimarımız Han Tümertekin'e aittir (Youtube, t.y.b).

Ayrıca bu çalışmada projenin bir ödül alması noktasında bir takım mimari değilde politik sebepler de olabilir öngörüsü benimsenmiştir. **Bu sebeple, çalışma kapsamında seçili projelerin ödül almış olması bir değerlendirme ölçütü olarak alınmamış, sadece kısa listeye girmiş olması yeterli bulunmuş ve bu konuda tez çalışmasında proje seçilir iken bir ayırım yapılmamıştır. Kısa listede olan projelerin varlığının, çalışma örneklem yelpazesinde eşit ağırlıkla yer almıştır.** Tez çalışmasında irdelenen projeler, Aga Han Master Jüri tarafından ön elemeyi geçtiği için, gereken yeterliliği sağlamaktadır.

AKDN arşiv yapı stoğundaki konut projeleri arasından örneklem yapılar belirlenirken, geleneksel ve modern yaklaşım vurgusu özellikle aranmıştır. Zengin arşiv içerisinden incelenecek olan yapıların belirlenmesinde mesleki göz ile taramalar yapılmıştır. Çalışmaya katkı sağlayacağına inanılan tekil veya çoğul konut çeşitliliği, AKTC'nin altını çizdiği çoğulculuk prensibine paralel olarak benimsenmiştir.

2. KAYNAK TARAMASI

2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Çalışmaya konu olan verilerin elde edilmesi ana hatları AKDN (Akdn, t.y.c) ve arşivi olan Archnet web sitesi (Archnet, t.y.b) üzerinden sağlanmıştır. Hem Master Jüri Beyanlarında hem de Proje Saha Raporlarındaki detay ve resimlerde bu arşiv kullanılmıştır. Ayrıca AKDN de yayınlanan ilgili kitaplar incelenmiştir. AKAA tarafından yayınlanmış kaynaklar, çalışma konusu üzerinden örneklem projeler ile daha iyi bağlantı sağlayabilmek için röportajlar dinlenmiş, yayınlar izlenmiş ve araştırmalar yapılmıştır.

2.2. Tez ve Çalışmalar

Konu ile ilgili geniş kapsamlı literatür taraması yapılmıştır. Yapılan literatür taraması sonucu;

Andaç (2010)'in “*Aga Han Ödüllü Türk Projeleri Üzerinden Yerel Kültür-Çağdaş Mimarlık İlişkisi Okumaları: Paralellikler, Farklılıklar, Metotlar*”, adlı yüksek lisans tezinde yerel kimliği sürdüren çağdaş mimari yaklaşımları, Aga Han Mimarlık Ödülü'nün değerlendirme sistemi ve metotlarının mercek altına alınması ve ödül alan projelerin bağlamda analiz edilmesi Türkiye'den dahil edilmiş olan 2000 sonrasına ait Olbia Sosyal Merkez ve B2 Evi projeleri üzerinden incelenmiştir. Mimarlık ve mimarlıkla ilişki içinde olan sistem bağlantıları Ana Tema; Temel ihtiyaçlar-Koruma-Çağdaş projeler, Sosyal Bağlam; Topluma hizmet- Katılım ve Ekonomik Bağlam; Model olmak-Uygulanabilirlik olarak bahsedilmiştir. Ancak yarayacak katı ‘yerel-çağdaşlık’ şablonu kullanmaktansa, doğru formüle edilmiş sınır ve ilkelerle projelerin kendi bağlamında değerler üretmesinin sağlıklı olduğu anlaşılmıştır.

Aycı (2021)'in “*2000 Sonrası Aga Khan Mimarlık Ödülleri'nde Teknoloji Kavramının Değerlendirilmesi*”, adlı makalesinde 2002-2004 Aga Khan Ödül döneminde tekil yapı ölçeğinde ödül kazanan ve kriter olarak teknoloji vurgusu yapılan üç yapı ödül döngüsü, ödül alma nedenleri ve teknoloji ile kurulan ilişki üzerinden çalışılmıştır. Patronas kuleleri, Moulmein Yüksek Konut Kulesi ve Issam Fares Enstitüsü projeleri ödül alma nedenleri ve teknoloji ile kurdukları ilişki üzerinden ele alınmıştır. O dönemdeki ödüllerde jüriye Aga Han Komitesi tarafından projelerin sosyal ve etik olması, kaynakların ve malzemelerin etkili ve çevreye uygun kullanılması ve bilinen yapma eyleminin sınırlarını zorlaması ilkeleri verilmiştir. Doğu ve İslami coğrafyalarda, dünyanın en ilginç teknolojik yaklaşımları ya da başka toplumlarda hiç karşılaşılmamış konstrüktif marifetler de yoktur. Ancak farklı türden yapma denemelerinin önünü açan projeler sayesinde o coğrafyalarda kalıpların dışındaki alanlara geçilebilmiştir. Teknoloji kavramının ekonomik nedenlerle Batı'lı bir kavram olduğu önyargısı sorgulanabilir.

Burkut (2014)'un “*Osmanlı/Türk Evi Mekân Kurgusunu Modern Konut Mimarisinde Okumak (Wright, Corbusier, Eldem ve Cansever'in Konutları)*” adlı tez çalışmasında, Osmanlı/Türk evi mekân kurgusunun incelenerek, kullanıcıların istek ve gereksinimleri doğrultusunda yüzyıllar boyunca nasıl değişip geliştiğini ve erken dönem yirminci yüzyıl modern konut mimarlığına nasıl taşındığı araştırılmıştır. Ele alınan yapılar karşılaştırarak birbirleri ile olan benzerlikleri, varsa farklılıkları ortaya çıkarılıp

örneklerle somutlaştırılmıştır. İncelenen modern mimarlar Wright, Corbusier, Eldem ve Cansever'dir. Osmanlı/Türk Evi ve modern konut mimarisi tasarım yaklaşımlarındaki benzerlikler hipotez olarak ortaya konulmuştur. Karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılmıştır. Örnekler biçimsel, mekansal ve iç mekan alt başlıkları ile aktarıldığında benzerlikler tespit edilmiştir. Ancak bölge farklılıkları ve gelenekselin soyutlanarak modern şekilde yorumlandığından da bahsedilmiştir.

Eroğlu (2019)'nun "*Çağdaş Mimarlıkta 'Tekrar' Üzerine Bir Değerlendirme*" adlı makalesinde tekrarın güncel mimarlıktaki yeri irdelenerek, Gilles Deleuze'un felsefesinde tekrar söylemi üzerinden biçimsel çalışma yürütülmüştür. Benzerliklerin ve aynılıkların tekrarı ile içsel farklılıkların tekrarı (Deleuzecü tekrarı) olarak irdelenmiştir. Güncel olarak mimarlığın güncel görünümünden bağımsız, bulunduğu çağın ekseninden bakışı adreslediği tesbir edilmiştir. Çağdaş mimarlıktan, bütün zamanı bir arada düşünen, yeniliklerin peşinden koşan, yaratıcılığı özgür bırakan, sınırlanmamış, değişimin gücünü onaylayan, yeniden tanımlanabilen, merkezsizleşen ve sonsuzluğa öteleyen bir tavır olarak bahsedilmiştir.

Fadhil (2020)'in "*Mimarlık Ödül Kriterlerinin Kimlik ve Çağdaş Aidiyet Kavramlarının Geliştirilmesi Mimari Tasarım*" adlı makalesinde, Arap Kasabaları Örgütü (ATO) ve Ağa Han Özgün ödüllü projeleri üzerinden kriterler çalışılmıştır. Çağdaş yerel projeler, en uygun tasarım yöntemleri kimlik, aidiyet ve çağdaş kavramlar irdelenmiştir. Araştırma sonucunda görülmüştür ki, bazı projeler yerel olarak bilinen özel bir kimlik yaratma potansiyeline sahiptir. Küresel olarak değerlendirildiğinde, diğer projeler ise aidiyet elde etmek için yerel özellikleri kullanır. Ödül kriterlerinin geliştirildiği aktarılmıştır. Mimari tasarımlarda sürdürülebilirlik ilkelerinin çağdaş başarı için önemli rol oynadığı görüşü savunulmuştur. Özellikle yapı malzemelerinin ve inşaat tekniklerinin geliştirilmesi makalenin sonucu olarak aktarılmıştır.

Keser (2021)'in "*Mimarlık, Toplum ve Ağa han Mimarlık Ödülü*" adlı yüksek lisans tezinde mimarlığın toplumsal sorumluluğu incelenirken mimarın üstlenebileceği alternatif rolleri belirli temalar ile açıklanmaya çalışılmıştır. Tezde ekonomik kaynaklar, yerel idare ile ilişkiler, örgütlenme, toplulumu eğitimek gibi parametreler kullanılarak, "Katılımcı Mimarlık ile İnşa Etme", "Kentsel Gelişim ve Toplumsal Kalkınma", "Tarihsel Koruma ve Sosyo-ekonomik Canlandırma" üç ana tema olarak belirlenmiştir: Mimarın üstlendiği alternatif toplumsal role göre alt başlıklar oluşturulmuştur.

Kuyrukçu (2020)'nin "*Yerel Kültür-Çağdaş Mimarlık İlişkisinin Ağa Han Mimarlık Ödüllü Filistin Müzesi Üzerinden Okunması*" adlı makalesinde 2019 Ağa Han Mimarlık Ödülü'nü kazanan Filistin Müzesinin topoğrafya, çevre doku-doğa ile kurduğu ilişki, benzer yapıların üretilmesinde model olma, yerel malzeme ve doğal ışığın kullanımı, modern malzeme ve teknolojinin tasarımda kullanımı, yerel ile modernlik üzerinden çalışılmıştır. Yerel kültürün etmenleri, yenilikçilik, çağın şartlarının teknolojisini kullanma, ekonomi, yakın mimarlık dünyasında iyi bir örnek olma, fonksiyonlara cevap verebilme, üst ölçeğe katkıda bulunarak kentsel bir değer yaratma gibi başlıklardan konu edilmiştir. Projenin yaratıcı bir dil ile emsallerinden farklı olduğu, bölge coğrafyasının iyi kullandığı, doğal ışık ve yerel malzemenin kullanıldığı ayrıca çağdaş bir mimarlık diliyle sentezlenerek toplum için anlamlı bir proje olduğu tespit edilmiştir.

Ovalı (2019)'nın “*Biyoklimatik Tasarım Matrisi (Türkiye)*” adlı makalede, bina tasarımına ilişkin rüzgâr kırıcılar, iç-dış odalar, güneş duvar/pencereleri ve ısı örtüsü/yalıtım konseptleri tüm iklim bölgelerinde değerlendirilmiştir. İklimlerin tasarımcıyı ve tasarımı zorlayan bir etmen olduğu gerekçesi ile matris stratejilerinin tümünün kullanım gerekliliği anlatılmıştır. Oluşturulan biyoklimatik tasarım matrisinde, iklim bölgeleri için birincil derecede önerilmeyen tercihlerin kullanımda maliyetlerin artabileceği, enerji kayıp ve kazançlarının değişeceğinden bahsedilmiştir.

Ultav (2014)'ın “*Hassan Fathy Mimarlığı'nda Tasarım İlkeleri Üzerine Eleştirel Bir İnceleme*” adlı makalesinde, Hassan Fathy'nin mimarisini oluşturan tasarım ilkeleri eleştirel olarak incelenmiştir. Tasarımlardaki gelenekten kopmamasının nedenleri ve onu sürdürmesi gerekliliğinden bahsedilmiştir. Bu çerçevede hem biçimsel hem teknolojik hem uygun malzeme hem de üretim şekli olarak yörenin gelenekler ile mimari pratiği çalışılmıştır. Sonuç olarak malzemelerin bilim ışığından faydalanarak kullanımı, inşaat tutarının yaşanabilirliğin mekanla olan ilişkisi ve optimum termal verimlilik açısından olan yaklaşımlar takdirle karşılanmıştır.

Sayın (2021)'nin “*Coğrafi Bir Mesele Olarak Mimarlık*” adlı kitabında Mimar Nevzat Sayın kendini ve mimarlık düşüncesini temellendirdiği coğrafyayı nasıl kavradığını, Mimarlık Eğitim Sistemi ve tasarım Çalışmalarını üzerinden anlatmıştır. Coğrafyadan öğrenilenlerin mimarlık düşüncesi ve faaliyetlerine yansımalarının kapsam ve niteliği aktarılıyor. Kitap otobiyografik niteliklere sahiptir. Kitap Resim yönden son derece zengindir. Emre Senan Evinde olduğu gibi, Yahşibey Evlerinde göze batacak kadar görünmez olmanın hevesle hedeflendiği tasarımcılar tarafından aktarılmıştır. İnsanın sahip olduğu kimi becerileri başkalarıyla paylaşmasının faydalı olacağı düşüncesi bir yapı taşı olarak kitapta anlatılmıştır.

Salama (2008)'nin “*Editörden: Ağa Han Mimarlık Ödülü: Kalkınma Dünyasında Yapı Çevresinin Mücevherlerini Ortaya Çıkarmak*” adlı makale çalışmasında ödül mekanizması etkisi yalnızca mimari mirasın korunmasında veya yeniden canlandırılması olarak kabul edilmemiştir. Topluluklar ve sembolik müdahaleler, mimarının kalıcı değerleri hakkındadır anlayışı ile topluluklara hitap eden etki yaratmak, topluluklarıyla kullanıcılarla ilişki kurdurmak, ekonomik ve toplumsal gerçekleri ödüllendirme için seçilmiş yönlerdir. Ödülün mimarının kapsamını genişletmeye hizmet ettiği aktarılmıştır. Değerlendirme süreçleri detaylı olarak anlatılmıştır. Mimariye Yönelik çeşitli alt başlıklarla bilgi aktarılmıştır.

Binot ve Işık (2016), Çağdaş Mimarlık Dizisi'ndeki “*Konut Yapıları*” adlı kitapta, kültür yapıları projelerin künye bilgileri, Resimlerle birleştirilerek, her bina için kendi mimarının yorumunu yanısıra projelere değerlendirme metinleri de dahil edilmiştir. Türkiye genelinde gayrimenkul sektörün 2000'den bu yana gözlenen süratli dönüşümün sebeplerinden kısaca bahsedilmiştir. Bina bir sonuç, görünen ve somut olarak ele alınmıştır. Görünen şey olan “yapı”nın, bir amaç değil, mutlu yaşamı kurmak için kullanılan bir araç olması gerekliliğine yönelik projeler konut özelinde paylaşılmıştır. Kitapta müstakil evlerden çok katlı ve karma yapılara kadar, değişen yaşam tarzlarını yansıtan farklı konut tiplerinden oluşan ellidört yapıya yer verilmiştir. Ele alınan yapılara ilişkin proje mimarlarının görüşlerine de yer verilmiştir. B2 Evine “Konutun tanımını ve talebin niteliğini değiştiren, modern ikamet formunun keşfine öncülük eden” ifadeleri yer almıştır. Türkiye çağdaş mimarlık tarihine kaynak oluşturmak amaçlanmıştır.

3.YÖNTEM

3.1. Çalışmanın Yöntemi

Bu tez çalışmasında konuya ilişkin ilgili olacağı yaklaşımı içinde literatür taraması, yapı dokümantasyonu ve analizi, söylem ve görüşlerden oluşan kapsamlı bir araştırma yapılmıştır. Aga Han Mimarlık Ödüllerinde geleneksel ve modern yaklaşım vurgusu olan ödüllü veya kısa listede yer almış tekil veya çoğul konut projeleri dönemsellikler, raporlarda hangi kavramların öne çıktığı ve bu kavramlarla bağlantı kuran yaklaşımlar araştırılmıştır.

AKDN arşivinde yer alan ödüllü ya da kısa listeye dahil edilmiş konut yapıları arasından seçilen örnekler, 2000-2022 yılları arasındaki dönemlere aittir. Seçilen örneklerin değerlendirilmesindeki verilerin konu ile olan ilişkisini tartışmak için gereken aşamalar analiz edilerek tablolaştırılmıştır. Bu tablolarda örneklem projeler ile Master Jüri Beyanlarına ilişkin çıkarımların eşleşmeleri, yer alan yapıların araştırılan kavram üzerinden nasıl ifade edildiği, Aga Han Master Jüri üyelerinin seçimlerinde hangi kavramları önemsedikleri araştırılmıştır.

Ayrıca seçilen projelerin lokasyon, coğrafya, iklimsel veriler, teknoloji, yapı, yerel mimari, malzeme, tasarım konsept, teknik değerlendirmeler ve tarihçe gibi unsurları bir bütünlük içinde değerlendirilip sentezlenerek, farklı yönden çıkarımlara ulaşılmıştır.

Projelerin bireyselliğini bir bütün içinde değerlendirerek, projeden bağımsız etkileyen faktörlerin göz önüne serilmesi hedeflenmiştir. Çalışmanın örneklerinin seçiminde verilerin toplanması ve değerlendirilmesi için nitel yöntemler kullanılmıştır.

Aşağıdaki şemalarla bu tez çalışmasında, veri analizi için izlenen yollar tariflenmiştir;

Şema 3.1.1 *Tez Çalışma Yöntemi* aşamalarını bütün olarak yansıtırken,

Şema 3.1.2 *Master Jüri Raporları Analiz Yöntemi* Tarifi,

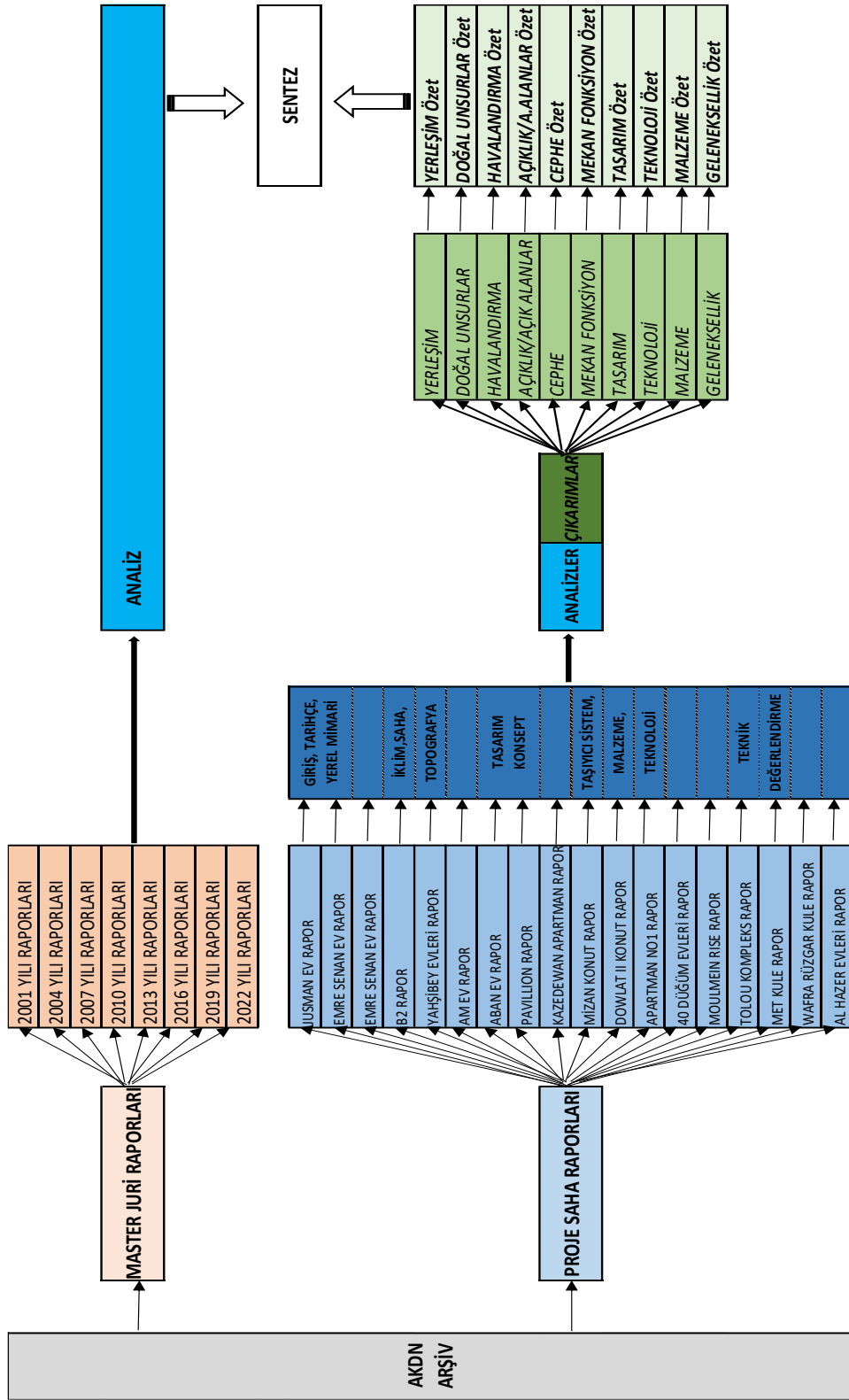
Şema 3.1.3 *Proje Saha Raporları Künye Analiz (Giriş, Tarihçe, Yerel Mimari) Yöntem* Tarifi,

ve de son olarak

Şema 3.1.4 *Proje Saha Raporları Mimari Analiz (İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya, Tasarım Konsept, Taşıyıcı Sistem Malzeme Teknoloji ve Teknik Değerlendirme) Yöntem* Tarifi,

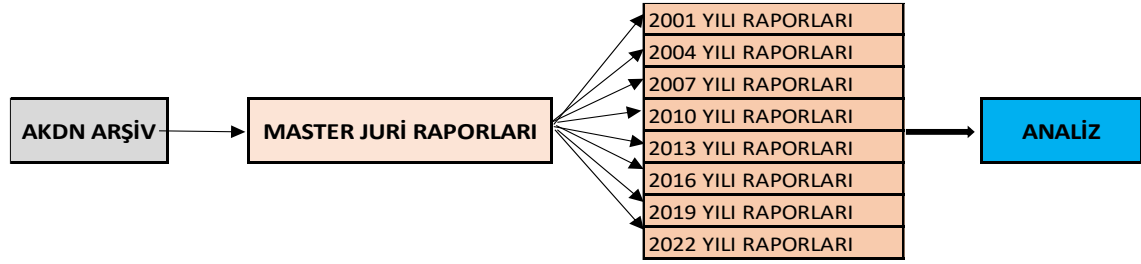
bu tez çalışmasında kullanılan diğer yöntemlerdir.

3.1.1. Tüm Tez Çalışma Yöntemi

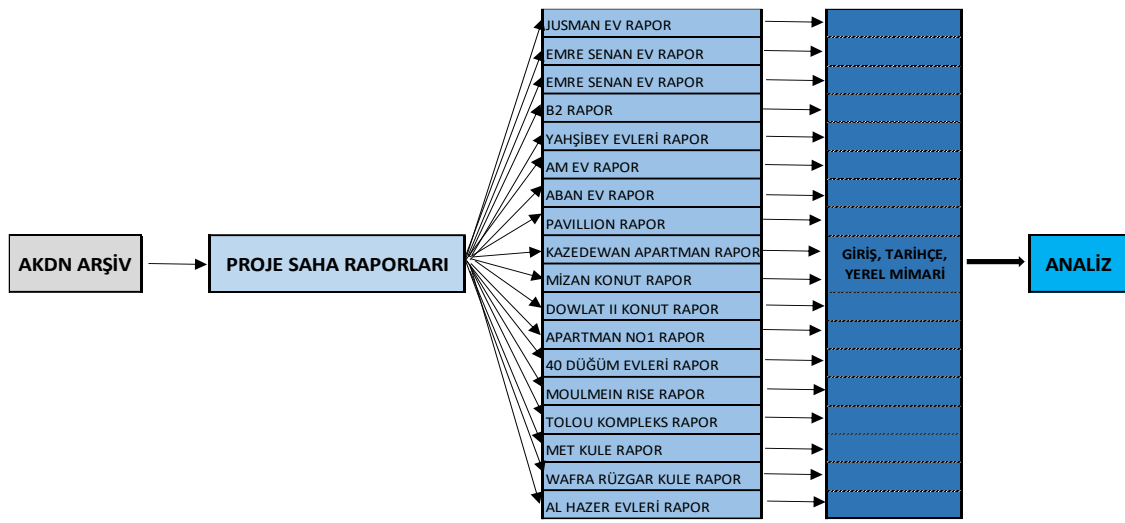
Şema 3.1.1. Tez Çalışma Yöntemi

3.1.2. Master Jüri Raporları Analiz Yöntem Tarifi

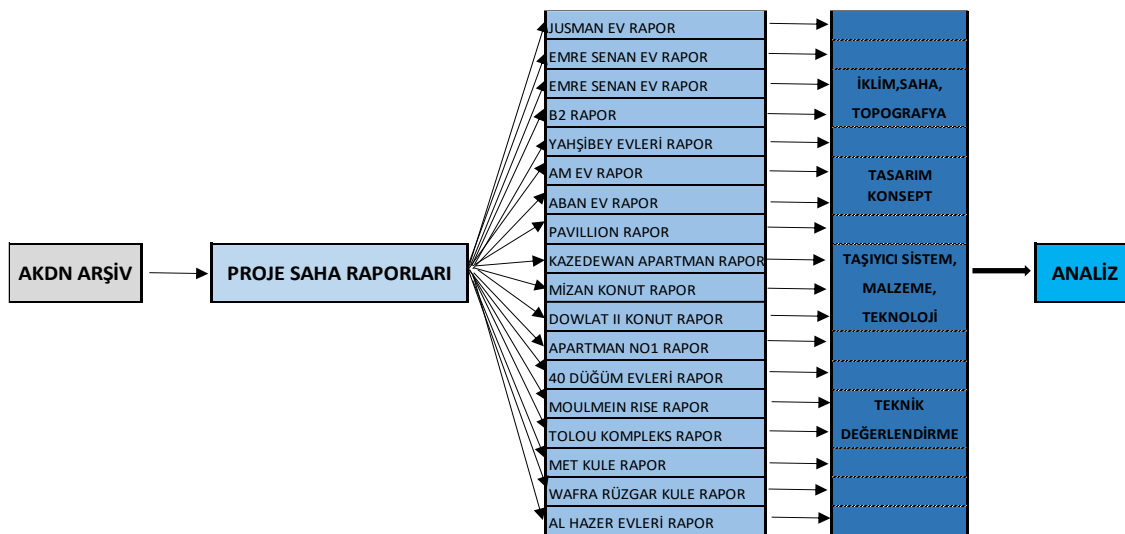
Şema 3.1.2. Master Jüri Rapor Analiz

3.1.3. Saha Raporları Proje Künye Analiz Yöntem Tarifi

Şema 3.1.3. Proje Saha Raporlar Künye Analiz

3.1.4. Saha Raporları Proje Mimari Analiz Yöntem Tarifi

Şema 3.1.4. Proje Saha Raporlar Mimari Analiz

3.2.Aga Han Master Jüri Raporları

İncelenen Master Jüri Raporları, AKAA döngüsüne yönelik Master Jüri tarafından yayınlanan önemli beyanlardır. Her ödül döngüsünde, seçim yapıldıktan sonra, Jüri, düşünme süreçlerini, ortaya çıkan temaları ve Kısa Liste aracılığıyla ele almaya çalıştıkları sorunları ve sonunda Aga Han Mimarlık Ödülü'nü alacak projelerin nihai seçimini açıklayan bir bildiri yayınlamaktadır (Archnet, t.y.b).

Çağdaş ve geleneksel mimari konut yapısı hakkında veri toplamak adına Aga Han Mimari Ödül Yarışmasında yer verilen "Master Jüri Beyanları", Şema 3.1.1. de tariflenen yöntemle, "Tematik" olarak çalışılmış ve Jüri Raporlarında Geleneksellik Yerellik arayış vurgusuna karşılık gelen ifadeler tesbit edilerek, tez çalışmasının bu bölümünde veri olarak işlenmiştir.

3.2.1. 2001 Yılı Master Jüri Beyan

Yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik tasarım yapmak mimarın temel meselelerinden biridir. İnsanlığa hizmet edilir iken fonksiyonellik yanısıra sürdürülebilirlik, sosyal eşitlik, kültürel ve tarihi kimlik konuları da jüri açısından önemli kabul edilmiştir.

Modern ekonomilerde turizmin olumlu yöndeki katkısı göz önünde bulundurularak, bir mimari eserin çevreye saygılı ve yerel kültürü benimsemiş olması önemsenen bir iştir.

Eşsiz tarihi binaların geleceğini güvence altına alan projeler yanısıra kentlerdeki topluluklar için yeni alanlar açan projeler jüri kararları açısından dikkat çekicidir (Archnet, t.y.c).

3.2.2. 2004 Yılı Master Jüri Beyan

Raporlarda dört sosyal soru üzerinde durulmuştur;

1. Tarih ve tarihsel hafızasındaki karmaşıklık mimari olarak nasıl ifade edilebilir? Restorasyon, geçmişi belirli bir anda dondurmamak olmalıdır. Bunun yerine yapıları güncel kullanım ve güncel amaçlara hizmet edebilmek üzere organize etmek daha fazla ihtiyaca cevap verebilmek demektir. Bu şekilde bina sadece turizm nesnesi olmaz, tarihi anlamı ile birlikte çağdaş ihtiyaçlar da karşılanır.
2. Özel girişimler kamusal alana nasıl entegre edilmektedir? Bir girişimde sosyal içerik ile mimari temsil arasındaki dengeyi kurabilmek çok kıymetlidir. Mimarlık bu dengenin kurabilmesinde kritik bir role sahiptir.
3. Sosyal kompleks yerleşimlerde bireyselliğin nasıl doğru ifade edilebilir? Benliğin şiirsel bir yorumuna izin vererek bireysellik modern mimari de mimarlarca sağlanmaya çalışılmaktadır (Archnet, t.y.d).

4. Genel teknoloji, kültür ve ekonomi alanları mimari de güç ve otorite anlamında nasıl adreslendirilebilir? Yerel kaynakların kullanımı, dünya genelinde doğru teknolojilerden faydalanabilmek, kültürel ve ekonomik bilgi alışverişi içinde yer almak önemsenmiştir.

Küresel kimlikler mimari de doğru eşleşmelerle ortaya konulmalıdır. Bir proje ortaya konulurken, geleneksel mimari çözümleri güncellemek ve ihtiyaca uygun bir form belirlenmek tam anlamıyla yeterlilik sağlamaz. Mükemmellik standartlarını yükseltmek için, soruna eleştirel bakabilmek mimari teknikleri ele almak gerekir. Yapılan seçimlerde niyet ve gerçekleştirme, anlam ve malzeme, işlevsellik ve kullanım arasındaki dengeyi analiz ederek, sosyal kültürel ve çevresel etkilerini yansıtmış projeler bu mükemmellik standartının yakalanılacağına inanılmıştır. Projelerin çevreyle bütünleşmesi ve geleneğin eleştirisi de projelerin değerlendirilmesinde etkindir (Archnet, t.y.d).

3.2.3. 2007 Yılı Master Jüri Beyan

Projeler irdelendiğinde, bir yapının kullanıcı ilişkisinde sağladığı memnuniyet ve aidiyet duygusu ile yapının yerleşim sınırları ile sınırlanamamış dünyevi hırslar ve bağlılıklar arasındaki karmaşık geçişler konusunda jüri zorlanmıştır. Zihinlerde proje irdemeleri yapılır iken ortak bir tema ile gruplandırma yapılmamış yada katı kalite ölçütleri ile kıyaslanmamıştır. Bunun yerine, bilgi alınabilecek ve yol gösterici bir dizi “kuratöryel ilke” belirlenmiştir. Her bir projedeki temsil edilen kavramların doğru aktarılması için jüri tarafından projelerin kendilerine özgü bir duyguya sahip olduğu fikri kabul edilmiştir.

- Müslüman toplumlar açısından diasporik alanlar ile geleneksellik arasında sorunlu bir alandan bahsedilebilir. Bu alan değer ve geleneklerin reddi değil, kültürel revizyon ve aktarım için bir fırsat olabilir. Değişim hızı, değerler çatışması, kimlik hepsi bir aradadır. Ataerkil toplumlarda, otorite ile yönetilen toplumlarda topluluğa uyum sağlamış, homojen bir mekan düzenlenmesine sahip olan konut planı nasıl değerlendirilmelidir? Mimari mükemmellik ile toplum tarafından altı çizilen iyi yaşam olarak kabul edilen planlar karar mekanizmasını etkiler mi? Somut objektif değerlendirmeler ve sorgulamalar “medeniyetler çatışmasına” iyi bir alternatiftir.
- Koruma ve onarım teknikleri çağdaşlık ile örtüşmesi irdelenmiştir. Koruma ve restorasyon, geçmiş zamanı bir anda dondurup vitrine koymak değildir. Malzeme ömürleri koruma kavramına tezdır. Malzeme bozulduğunda, teknolojiden faydalanarak yeniden yaratılması gerekir. Yeni nesil zanaatkarlar, teknoloji, mühendislik teknikleri ve yeni kimyasallar konuya dahil edilmelidir.
- Ölçek sadece mimari bilgi yada pratiğin bir meselesi değildir. Toplum yaşam standartlarındaki ölçek farkları, yapılarda da kırsal topluluklar, köyler, kasabalar, özel evler, kamu kurumları gibi alanlarda da karşımıza çıkar. Ölçek hem mimari mekan özgürlüğüne yanıt veren, etik bir konudur (Archnet, t.y.e).

- Günümüz mevcut hırslarıyla uygun doğal kaynaklar, sürdürülebilirlik ölçeği ile karşılaştırılmalıdır. Manzara, iklim, ihtiyaç yada gereklilik konuları yüksek binalar inşa edilmesini ne kadar etkiler? Sürdürülebilirlik estetik, etik ve politik yargı ölçeğidir. Ölçek sadece mimari değil, hayatta kalma, ortak ifade ve dayanışma ile ilgili olarak otorite, dışlayıcılık ve hoşgörüsüzlüğe karşı mimariyi besler.

Mimari mükemmellik anlayışında, her projenin tekiliği, malzeme ve tasarım çözümleri, kavramsal ve fiziksel eşleşmeler, işlevsellik bir çeşitlilik içinde yer alır. Özgünlük ise yerellik ve daha fazlası tüm mükemmellik arayışında birlikte değerlendirilmelidir (Archnet, t.y.e).

3.2.4. 2010 Yılı Master Jüri Beyan

Küreselleşmiş dünya da mimari hafıza ve aidiyet kararları tehdit altında iken kimlik ve çoğulculuk kesişmektedir. Geniş bir perspektiften bakıldığında, inşa edilmekte olan çevrenin kalite içinde iyileştirilmesine katkıda bulunan projeler aranmaktadır.

İslam dünyası ve müslüman toplum çok kültürlü topluluklar azınlığı temsil eder. Jürinin amacı bu topluluklarda yapıli çevredeki en başarılı müdahaleleri teşvik edebilmektir. Ödül alan projeler çeşitliliği yanısıra kendi başlarına yenilikçidir. Müslüman toplumların karşılaştığı çevresel sorunlar, kırsal topluluklardaki ihmal edilmiş, hızlı sanayileşme ve altyapı bozuklukları hafızalardan silinmeye çalışılmalıdır.

- Doğru ekolojik uygulamalar ile çevresel duyarlılık gösteren projeler tercih edilmiştir. Artan kent nüfuslarına karşı alternatif sosyal alanlar açan projeler dengeyi sağlayabilir. Suyun geri dönüşümü de ekolojik avantaj sağladığı için teknoloji başlığı altında irdelenmiştir.
- Yakın tarihi mirasın korunması, yerel ekonomilerin canlandırılması, yerel istihdam ve eğitim için fırsatlar sağlayan sivil girişimler teşvik edilmeye çalışılmıştır.
- Güvenli ve verimli işyerleri dizayn edilmesinde doğru tasarım çok önemlidir. Bu sayede sanayileşmenin negatif etkileri bertaraf edilebilir.
- Kültürel mirasın korunması ve sergilenmesi için mekanlar oluşturulması yanı sıra peyzaj da önemsenmiştir. Böylece kimlik korunabilir. Kimliği yeniden düşünmek projeler irdelenirken sağlanan faydadır. Bu sayede modernlik şekiller iken, İslami kültür ve medeniyetin birleştirilme yolunda ilerlenebilmesi mümkündür.
- Geleneksel ve kırsal ortamlara modern modelleri yenilikçi, küçük ölçekli projeler olarak doğru bir adaptasyon içinde yerleştirmek de önemli ve aranan bir kriterdir (Archnet, t.y.f).

Giderek küreselleşmiş dünyada, kültürel varlıklar ayrı ayrı algılanamaz, paylaşılan değerlerdir. Kültürel çeşitliliğin varlığı ortama katkı sağlar. Yapılan çevre de dönüşüm hızlı bir sürece tabidir. Ancak hız içinde ilerlerken, genellikle mirasa sahip çıkmak ve sosyal dokuyu korumak ikincil sırada önemsenir. İrdelenen projeler de bu konulara hassasiyet gösterilmesi beklenmektedir.

Bulunduğu gezegene, ortama hassasiyet göstermek ortak payda olmakla beraber büyük farklılıklar yaratacaktır. Bu bakış açısı sorumlu bir kalite anlayışını göstermektedir.

Küreselleşme kültürlerin etkileşim içinde olmasını sağlarken, birleşip geliştirmesine fırsat tanıyabilir. İslam anlayışında ötekini, çeşitliliği ve çokluğu kabul etmek önemlidir. Kültürel mirasın korunmasında bu anlayış güçlü bir yol açar.

Belirlenen projelerde rol model olması ve yerel yaşam ihtiyaçlarını kalite ile karşılaşması konuları önemsenmiştir. Çevresel sosyal ve ekonomik alanlarda sürdürülebilirliği sağlamak etik olandır. Her proje tek başına tüm ihtiyaçlara cevap vermeyebilir. Ancak bu projelerin umut verici olması, tevazu ile beraber bir gururlandırması ve çeşitlilikten ödün vermemesi gereklidir (Archnet, t.y.f).

3.2.5. 2013 Yılı Master Jüri Beyan

Çağdaş Müslüman topluluklarda değişkenlik ve yaratıcılık, farklı kombinasyonlar ile benlik ve öteki kavramlarını ortaya koymaktadır. Tarihsel zaman, mekan, miras yanısıra modernitenin birleşiminden ortaya çıkan girişimler önemsenerek, irdelenmiş ve ödüllendirilmeye çalışılmıştır. Ödül döngüsünde baskın olan temalar şunlardır;

- Geleneğin yeniden canlandırılması ve uyarlanması olarak restorasyon,
- Kentsel ve kırsal olarak ayrılmış çevredeki birleştirmenin bir yolu olarak entegrasyon,
- Düşük bütçeli tasarımlarda mükemmellik anlayışı ve yaşam döngüsüne saygı,

Restorasyon klasik anlamda mekan ve eserlerin “müzeleştirilmesine” yol açar. Bu durumda mekanda geçmiş, kemikleştirilip şimdiki zamandan mekanı koparılabilir. Günümüzde kültürel mirası hem canlı hem esnek olarak vurgulayan girişimler, şimdiki zamana yönelik de anlam kazandırdığı için, iyi bir potansiyeldir.

Asıl amaç, gelenek olarak tarihe sahip çıkmak olmalıdır. Restorasyon asla sadece tarihe dönüş yada asla sadece aslına dönüş değildir. Restorasyon yapıdaki parçalanmış, dağılmış olan etkiyi bütüne ulaştırma potansiyeline sahiptir.

Geçmişe sahip çıkmak ile resmi ve gayri resmi pek çok gelişmeyi bir araya getirmektir ki, parçalanmış manzarayı birleştirir. Bazen restorasyon bütünsel bir yaklaşım olarak tasarımdan daha fazlasıdır. Kentler yoğun kalabalık ortamlar olmasına rağmen içinde yaşayan insanlara parçalanmış dünyada kopukluk hissi ve yalnızlık deneyimi yaratır (Archnet, t.y.g).

Mimarlık özü itibariyle kentsel bir faaliyettir. Örnek olarak köprüler, şehirde peyzajı yıkan bir unsur olabilir ama aynı zamanda bölgeleri birleştiren bağlayıcı bir mekanizmadır. Topluma hem mecazi hem de fiziksel olarak bağlayarak bütünleşmeye katkıda bulunur. Anlatılmak istenen, kamusal tasarım, altyapı ve çevre düzenlenmesi bütünleşmesidir.

İşlevselliği tasarımla, kullanışlılığı satın alınabilirlikle birleştirebilen mükemmellekle ama düşük bütçeli bir proje ortaya koyabilmek mümkün müdür? Tarih içinde çevreye zarar da vermiş olan mimarlık, günümüzde düşük profil ile yüksek inovasyonu birleştiren, kaynakların geri dönüştürülmesi yanında düşük enerji kullanımını sağlayan bir duruş sergileyebilir? Atık ürünlerden faydalanarak, düşük maliyet ile estetik bir malzeme projelerde yer almış mı? sorularına cevap bulabilmek önemlidir.

Bir mimari müdahale, bazı durumlarda yapıya ikinci bir şans verme potansiyeline sahiptir. Bu müdahaleler zarif, estetik, kapsayıcı ve öngörüye sahip ise onurlandırılmalıdır.

Seçimlerde önce yapıyı çevre uygulayıcılarının karşılaştığı temaların ve zorlukların belirlenmesi önemsenmiştir. Sonrasında bütüncül bir yaklaşım ile tasarım kalitesi ve sosyo ekonomik çevresel etkisi ile değerlendirilmiştir (Archnet, t.y.g).

3.2.6. 2016 Yılı Master Jüri Beyan

Geleneksel ve Modernlik: Birbirine kenetlenmiş karşıt güçlerdir. Geleceğin özleminin geçmişin dersleriyle yüzleştiği bu güçler savaşı, hızlı bir dönüşüm geçiren toplumlarda daha çok hissedilir. Süreklilik, tarihsel olarak İslami toplumların mihenk taşlarındandır. Son elli yıldaki savaş, güç veya iletişimdeki hızlı ilerleyiş sonucu ortaya çıkan muazzam değişimler mimarlar ve mühendisler için, hem fırsat hem yeni zorluklar ortaya koyar.

Çoğulculuk: Mimarlık disiplini içinde geleneksel kategoriler değişmiştir. Kurumsal, en ileri, altyapı, sosyal yapıya ve çevreye duyarlı diye tarif edilenler, göründükleri kadar sabit veya somut değildir. Sürekli değişen nasıl değerlendirilecek? Gözardı edilebilir mi? soruları üzerinde düşünülmelidir.

Teknoloji: Eğer bir kadın, kendi tasarladığı yapıya veya uyguladığı bir alana, cinsiyeti sebepleri ile giremeyecek ise, bu proje “son teknoloji” olarak kabul edilebilir mi? Bir binada peyzaj konut ekolojisi ayrımına dikkat edilir.

Projelerde bir akış içinde dünya üzerinde geleneksellik çok pikseli bir resim gibi yer almalıdır. Örnek olarak, biçim yerine kullanıma öncelik veren bir yaya köprüsü, gelenekle yaratıcı bir şekilde kurgulanmış kutsal binalar, hem bina hem peyzaj olan proje geleneksellik içinde çağdaş bir ekleme, mikro kent ölçeğinde kütüphane ve yenilikçi bir kent parkı verilebilir (Archnet, t.y.ğ).

3.2.7. 2019 Yılı Master Jüri Beyan

İklim değışikliklerinden kaynaklanan zorlayıcı unsurlar, ekonomideki eşitsizlikler, salgın hastalıklar, özgürlükler üzerindeki kısıtlamalar, giderek artan kutuplaşma, savaşlar, göçler gibi sorunlar arasında onurlu yaşama sürecinde geleneksel mimariyi daha çok ilgi çeker bir hale sokmuştur. Mimarlık günümüzdeki zorluklarla ilişkili olarak yeniden pozisyon almalıdır.

Geleneksel uygulamaları sorgulayan ve toplumsal savaşların sorumluluğunun üstlenildiği, onlarla ilişki kurulabilecek ilham verici ve ustaca yollar belirleyen mimari projeler ciddiyetle seçilmeye çalışılmıştır.

Tasarım becerileri yanısıra topluluklarla yakın çalışıp, sorunları fark ederek çözmeye yönelik rolleri benimseyen mimarlara ihtiyaç vardır. Toplum tarafından ihtiyaç duyulan gereksinimler yerel zorluklara, sınırlı kaynaklara ve zorlu siyasi koşullara rağmen mimarlık sayesinde maddesel forma dönüştürülmektedir.

Kazanan projelerin tasarım kalitesi, veriler üzerinden değerlendirilmeye çalışılmıştır. Her projenin çevresel ayak izi veri olarak değerlendirilmiştir. Öğrenmeyi örnekleyen, uzun vadeli etkileşimler yaratabilecek, ilgi alanlarını genişleten, süreci somut olarak verimli değerlendirilen projeler kabul edilmiştir.

Bazı projeler tasarımcının ilk projesi olması yanısıra toplumsal fayda sağlayan ve tasarlama işini en iyi şekilde yerine getirmiş projeler seçilmiştir. Bazen de yerel topluluklar içinde merkezi önemi fark edip o yönde proje geliştiren deneyimli mimarlar seçilmiştir. Kültürel zenginliğin ve nesiller arası sorumluluğu uygulayan kapsayıcı tasarım ve mimari müdahalelere yönelik güçlü bağlantılar kurabilen, süreci deneyimleri ile iyi yöneten daha deneyimli tasarımcılara da yöneldiği olmuştur.

Sonuçta ortaya “yaşayan miras, ekolojik duyarlılık ve gelişen-kapsayıcı müşterekler” olarak üç baskın tema çıkmaktadır. Kamu yararı, kültürel kimlik, liderlik, etkin tasarım, çevre, işbirliği, melezlik gibi kavramlar müzakerelerde konuşulmuştur. Yapılan saha ziyaretlerinden aktarılanlarla denilebilir ki deneyim inanılmaz bir zenginlik ve teşvik edicilik ortaya koymaktadır (Archnet, t.y.h).

3.2.8. 2022 Yılı Master Jüri Beyan

“Mimarlıkta mükemmellik”, gerçeği yeniden tasavvur etmek yada süreçleri yeniden zihinde canlandırıp, yeni bileşenleri güçlendirmek olarak tariflenebilir. Hem kullanıcı hem üretici olarak kadın ve çocukların yaşamlarına fark katılması odak noktası olmuştur. Mimari kalite, cömertlik ve güzellik üç tema olarak takım yıldızı gibidir. İlk olarak, mimari alan kalitesi, kolaylaştırılan yaşam standartı, daha erişilebilir olunması projeleri nitelikli kılar.

Çeşitlilik her anlamda değerlidir. Ölçek olarak peyzajdan altyapıya, tipolojik yelpaze olarak havalimanından okul projesine kadar, Endonezya’dan, Senegal’e kadar geniş bir coğrafyaya uzanılması bu yaklaşımı yansıtmaktadır (Archnet, t.y.1).

Kentsel yoğunlaşma içinde alternatif yollar bulmaya çalışan konut projeleri, mevcut yapıya meydan okuyan yenilikçi tipolojiler jüri tarafından irdelenmiştir. Kaynakların mantıklı kullanımı değer bulmuştur. Projenin iklime nasıl tepki verdiği, geleneksellikten aktarılanlar noktasında, sürdürülebilirlik, ekoloji ve enerji verimliliği, doğa ve yerel manzaradaki uyum, çevresel kaygıların önemszenmesi üzerinde durulan öncelikli başlıklardır.

Toplum katılımı önemlidir. Mücadele içindeki dünyamızda, travma geçirmiş zor zamanlar atlatmış adına üretilen projelerdeki, mimarının iyileştirici kapasitesi ele alınmıştır.

Son olarak, mevcut ihtiyaçların karşılanması yanısıra değişimine izin veren mimariye odaklanıp, projeler bu noktadan da değerlendirilmiştir. Çünkü bir projenin başlangıcı olan tasarım, inşası sırasında izlenen yapım süreci yanısıra sonraki yaşama olan katkısı açısından da oldukça önemlidir. Çok fazla yıkım ve yeni binaların yer aldığı dünyada, koruma, uyarlanabilirlik ve yeniden kullanım projelerinin büyük bir değer ve kritik potansiyel taşıdığını belirtmek gerekir (Archnet, t.y.1).

3.2.9. Master Jüri Raporları Genel Analizi

İzlenen Yöntem Şema 3.1.1.

Çağdaş ve Geleneksel Mimari Konut Yapısı hakkında veri toplamak adına Aga Han Mimari Ödül Yarışmasında yer verilen “Master Jüri Beyanları”, Şema 3.1.1. tariflenen yöntemle de gösterildiği gibi, tematik olarak çalışıldığında kurum vizyonunda daha iyiye yönelmek için, yaşanan dünyaya saygı, insan ölçeği, iklimsel adaptasyon ve yaşam kalitesi fikirleri ölçüt olarak belirlenmiştir.

Kurulduğu günden bugüne kadar Aga Han tarafından projelerde aranılan kriterler her üç yılda bir tazelenip, bir çeşit kabuk değişikliği yaparak, daha öze, daha nitelikliye ve daha evrenseli bulmaya doğru yönelim içindedir.

AKDN web sayfasında Sir Sultan Mahomed Shah Aga Khan’a ait “Mimarlık- diğer tüm sanat formlarından daha fazla- insan yaşamının kalitesi üzerinde derin bir etkiye sahiptir. Sıklıkla söylendiği gibi, yapılı çevremizi biz şekillendiririz ve ardından binalarımız bizi şekillendirir.” söylemi yer alır (Akdn, t.y.d).

AKAA’nın gelişimi bağlamında yapılı çevreye bakıldığında, ödüllere aday gösterilen projelerde aranılan rol model olma özelliği, bu çalışmanın öznesinin Aga Han olmasının da en önemli sebeplerinden biri olmuştur.

2016 yılına ait Master Jüri Raporlarında teknoloji konusu ele alınırken, “Eğer bir kadın, kendi tasarladığı yapıya veya uyguladığı bir alana, cinsiyeti sebepleri ile giremeyecek ise, bu proje “son teknoloji” olarak kabul edilebilir mi?” sorusu oldukça düşündürücüdür. Anlaşıyor ki, mimari de kullanılan dil zaman içinde değişime uğramaktadır. Geçerli olan mimariye özgü yeni sözlükler oluşturan yaratıcı ve mütevazi sahaya özgü tepkilerin izlenmesidir (Archnet, t.y.ğ).

3.3. Projeler: Saha Rapor Künye Aktarımları

Aga Han bağlamında ödüllü veya kısa listede yer almış olan, geleneksel ve modern yaklaşım vurgusuna sahip seçili çağdaş konut projeleri tekil, çoğul ve kompleks konut olarak çoğulculuk anlayışı içinde Tablo 3.3.'de gösterilmiştir. Örneklem Projeler saha raporlarına dayanılarak detaylı incelenip aktarılmıştır (Archnet, t.y.bi).

Tablo 3.3. Örneklem Projeler

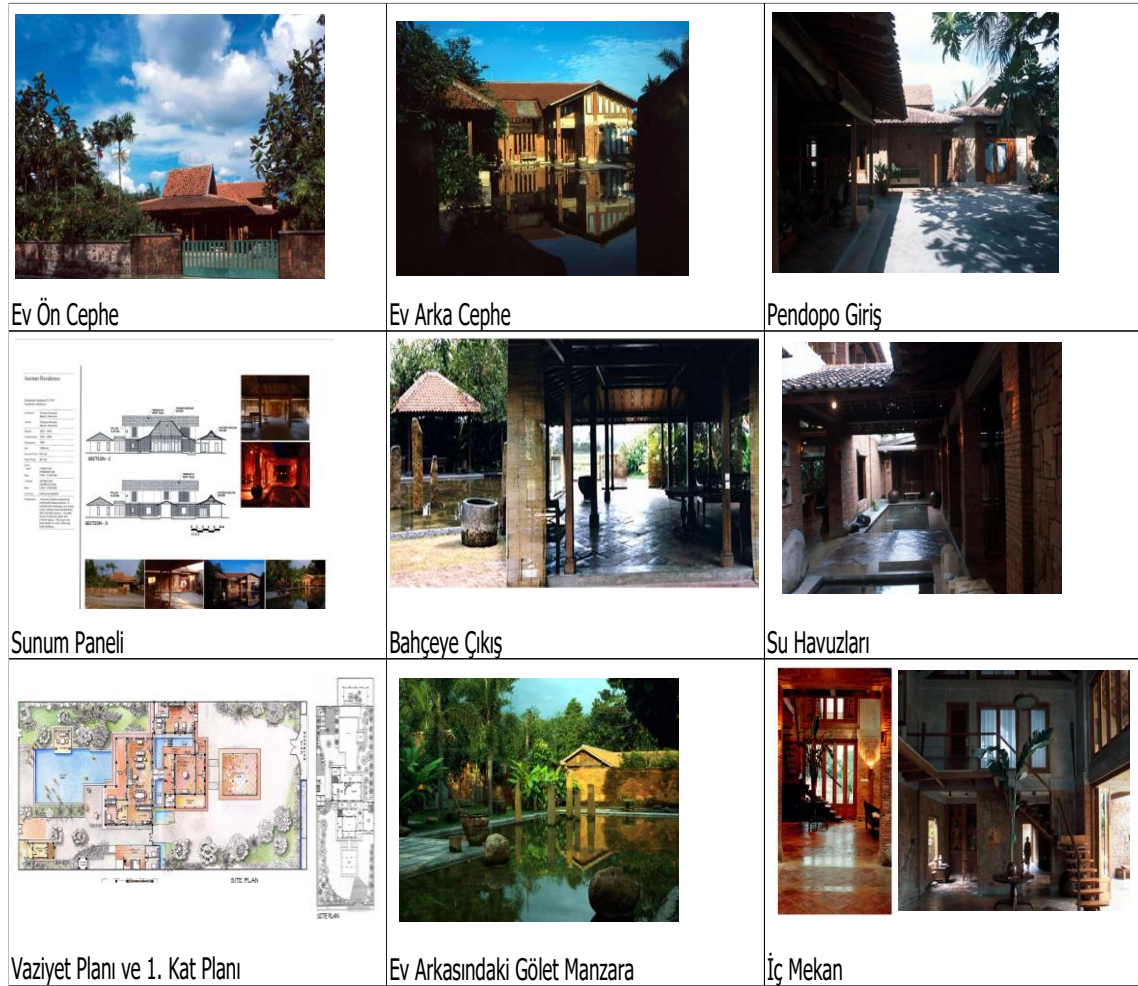
NO	TİP PROJE ADI	NO	TİP PROJE ADI
1	JUSMAN EVİ T E O K N İ U L T	2	EMRE SENAN EVİ 2001 T E O K N İ U L T
		3	EMRE SENAN EVİ 2004 T E O K N İ U L T
		4	B2 EVİ T E O K N İ U L T
5	YAHŞİBEY HOUSES T E O K N İ U L T	6	AM KONUT T E O K N İ U L T
		7	ABAN EVİ T E O K N İ U L T
		8	PAVILLION APARTMANI Ç K O O K N L U T
9	KAZEDOWN APARTMANI Ç K O O K N L U T	10	MİZAN KONUT Ç K O O K N L U T
		11	DOWLAT II KONUT KOMPLEKSİ Ç K O O K N L U T
		12	APARTMAN NO1 Ç K O O K N L U T
13	40 DÜĞÜM EVİ Ç K O O K N L U T	14	NO1 MOULMEIN RİSE K O M P L E K S
		15	TULOU KOLLEKTİF EVLERİ K O M P L E K S
		16	MET KULE K O M P L E K S
17	WAFRA RÜZGAR KULE K O M P L E K S	18	AL AZHAR BAHÇE EVLERİ K O M P L E K S

3.3.1. Jusman Evi 2001 Kısa Liste Solo Endonezya

GİRİŞ: Büyük müstakil ev, geleneksel mimariye uygun olarak inşa edilmiştir. Mekansal olarak birbirine bağlı bir dizi çardaktan oluşan yapı, modern yaşam gereksinimlerine karşılık vermek üzere tasarlanmıştır.

TARİHÇE: Geleneksel olan binayı çağdaş fikirlerle genişletilirken, kırsal bağlamı koruyarak peyzajı değiştirmek proje açısından zorlayıcı olmuştur. İnşai süreç sonunda elde edilen yarı özel alanlar, civar yerleşimler için teşvik edici unsular haline gelmiştir.

YEREL MİMARİ KARAKTER: Bölgede tuğla dolgulu duvar, kil kiremit çatı ve çıkıntılı cephelere sahip ahşap karkas binalar vardır. Veranda, pavyon ve portikolar gibi yarı kapalı alanlar karakteristik bir özelliktir. Bu alanlar dış ve iç mekanlar arası geçişi sağlamanın yanı sıra iç mekanları güneş, yağmur gibi dış faktörlerden korumak için tampon bölge görevi yapmaktadır. Bu sistem sayesinde zamansal olarak alternatif kullanım konforu sağlanmıştır (Archnet, t.y.j).

Resim 3.3.1. Jusman Evi Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.1)

3.3.2. Emre Senan Evi 2001 Kısa Liste Datça Türkiye

GİRİŞ: Geleneksel teknikler, yerel iş gücü ve yerel malzemeler kullanılarak inşa edilen yapı, bölgedeki organik doku ve yöresel mimari ile uyum içindedir. Türk evi tipolojisinde olduğu gibi, yatay olarak iki hatta bölünmüştür. Konuttaki merkezi alan, boşluklu hali ile çok işlevseldir.

TARİHÇE: Yahşibey-Bademli köyündeki eski bir çiftlik evi, önceleri haftasonu tatilleri için kullanılmıştır. Yakınında eski bir ahır bulunan ev güncel bir tasarım ile köydeki diğer evler ile mutlak uyum içinde, modern bir yapı olarak inşa edilmiştir.

YEREL MİMARİ: Dingin kumsal, zeytinlikler, antik kalıntılar arasında kuzey Ege sahilinde yer alan balıkçı köyü, Yunan etkilerinin görüldüğü Cunda adasına yakındır. Yöredeki evler, basit Osmanlı-Türk ev tipolojisine sahiptir. Evlerde temel işlevler zemin katta, yaşam alanları ise üst kattadır. Hayat, tasarım ve iletişimin merkezini oluşturur. Osmanlı çadırda orta kısım boş, etrafı divanlarla çevrili ve oda çok işlevli olarak kullanılır. Çekirdek alandaki şömine, şadırvan ve nişler önemlidir. Mevcut duruma göre değişiklik göstermekle beraber yapı malzemesi ahşap, taş veya kombinasyonudur. İki katlı evin zemin kat sırtı sokağa dönük, evin ön cephesi ise galeri ile bahçeye açılmaktadır. Evdeki işlevsellik Türk evi ve çadır arasındaki karmayı ortaya koymaktadır (Archnet, t.y.k).

Resim 3.3.2. Emre Senan Evi 2001 Görseller

Kaynak: Archnet, (t.y.m)

3.3.3. Emre Senan Evi 2004 Kısa Liste Datça Türkiye

GİRİŞ: "2001 rapor referansı ile hazırlanmıştır". Kuzey Ege kıyısının dağlık bölgesinde yer alan yapı, dönüştürülmüş bağlamsal sürekliliği savunan bir tasarım olarak hem konut hem de kamuya ait başka projelere de öncülük etmiştir. Geleneksel inşai teknikler ve yerel malzemeler kullanılarak çevreye saygılı, bağlamları ile uyum içinde ilginç modernist müdahale dizisi olarak ortaya çıkmış bir yapıdır.

TARİHÇE: Kuzey Ege kıyılarının tarihi antik çağlara kadar uzanırken, Yahşibey'in tarihi yıkıcı depremler sebebi ile yenidir. Evin yer aldığı Yahşibey köyün tarihi, 1940' lar sonrasına dayanmaktadır.

YEREL MİMARİ: Küçük bir köy olan Yahşibey'in de yer aldığı bölgede bakir kırsal alan ve köyler yer almaktadır. Osmanlı ve Yunan etkilerinin enteresant karışımı bölgenin yöresel mimari yapısını ortaya koymaktadır. Bu etkiler içinde iklim, malzeme ve topografya benzerlik barındırmaktadır. İdari binalar plan tipolojileri, biçimleri bakımından farklılık gösterir. Yerel Rum bina morfolojisindeki saf form, geleneksel Türk evlerinde hayat olgusu yanında alt-üst kat kullanımında keskin farklar ile birbirinden ayrılır. Yapı malzemelerini taş, ahşap veya kombinasyonu oluşturmaktadır (Archnet, t.y.n).

Resim 3.3.3. Emre Senan Evi 2004 Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.m)

3.3.4. B2 Evi 2004 Ödüllü Ayvacık Türkiye

GİRİŞ: Kuzey Ege kıyısındaki dağlık bölge de yer alan konut, tip köy evi temel öğelerini belirli özellikler ile birleştirmiş, yalın dikdörtgen bir küttedir. İyi bir manzaraya hakim ev, doğa ile uyum içindedir. Yazlık olarak kullanılan ev, temel barınma ihtiyaçlarını ideal bir şekilde karşılamaktadır.

TARİHÇE: Çanakkale ve civar illerin tarihi geçmişi M.Ö. 3000'li yıllara kadar dayanmaktadır. O zamanlardan bu yana, Ege kıyılarının tamamı ve özellikle Assos, sürekli iskan edilmiştir. Bölge arkeolojik açıdan oldukça zengindir. Ancak Büyükhüsün'un tarihinde yıkıcı depremler sebebi ile civarda çoğunlukla 1940'lardan kalma evlerden bahsedilebilir.

YEREL MİMARİ: Bölgedeki mimari uyum ve doğal güzellikler, hızlı yerleşim ve ticari hareketlilik ile zarar görmüştür. Yöresel mimari Osmanlı etkisindeki Yunan mimari sentezidir. Kamu binalarında, her kat farklı işlevler için kullanılmıştır. Üst katlarda dışa taşma vardır. Taş, ahşap veya kombinasyon kullanılan malzemelerdir. Civardaki yapılaşmada iklim ve topografya özellikleri sentezlenerek, yöresel yaşam alışkanlıkları yansıtılmıştır. Gelenekselde banyolar bahçelerde iken, yeni yapılarda içeriye alınmıştır. Mutfak ve banyo alt katta, yatak odaları üst katta yer almaktadır. Pencereler güneye yerleştirilince deniz manzarasına hakimiyet sağlanırken, hakim kuzey-doğu rüzgarların olumsuz etkisi azaltılmıştır. Evler dağın yamacındadır. Kullanılan taş volkanik yada yerel granittir. Duvarlar yığma kerpiç yada geçmeli taş katmanları olarak inşa edilmiştir. Çatılar düz yada kırma kiremit çatıdır (Archnet, t.y.ö).

Resim 3.3.4. B2 Evi Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.p)

3.3.5. Yahşibey Evleri 2007 Kısa Liste Datça Türkiye

GİRİŞ: Güncel ticari spekülasyonlara karşıt bir örnek olarak yedi ev, bir okul, avlular, yollar ve peyzajdan oluşan bir ağ olarak iyi bir model olmuştur. Emre Senan Evi daha önce 2001 ve 2004’ te tek proje olarak aday iken bu sefer de kentsel proje olarak aday olmuştur. Proje sayesinde geleneksel inşaat teknikleriyle kullanılarak çağdaş inşaat hedeflerine yönelik yeniden yorumlanmıştır. Son yıllarda zayıflamış olan inşaat işlerinin canlandırılması ile, köy için yeni bir mikro ekonomi fırsatı yaratılmıştır.

TARİHÇE: 1940'larda meydana gelen büyük deprem sonrası yeniden inşa edilen Yahşibey'de, yerleşim bölgesi olarak sağlam zemine sahip kaya bölgesi seçilmiştir. Bölgede çoğunlukla eski teknoloji ve yığma taş yapı teknikleri kullanılmıştır. Bölgesel malzeme, yerel inşai teknikler ve yerel işçilik kullanılarak modern bir yapı inşa etme misyonu bu alan da görülmektedir.

YEREL MİMARİ: Etrafı zeytinlik ve doğal kırsal manzara ile çevrili olan köyün geçmişte tarım ve balıkçılık esas geçim kaynağı idi. Mimari olarak geleneksel Osmanlı ve Yunan tipolojileri mevcuttur. Ağırlıklı olarak iki katlı binalarda beyt ve hayat diye adlandırılan katlar arasında kullanımda açıısından belirgin farklılıklar vardır. Cephe sundurması vardır ve genelde binaların arka tarafı avluya açılır. Kamu ve özel arasındaki net ayırım ile özel kullanımda sokağa sırt dönük olarak yapılar inşa edilmiştir. Üst kat tabanda, alt tabandan daha geniş bir kare form olarak gözlenir. Geleneksel mimari de pişmiş toprak çatı ve ahşap kiriş destekleri ile yapılmış taş evler vardır. Köyde güncel dönemde betonarme yapılar, çağdaş tipolojilere göre modellenmiştir. Yazlık kullanıma yönelik katlı evler bölge civarında yaygındır (Archnet, t.y.r).

Resim 3.3.5. Yahşibey Evleri Görseller

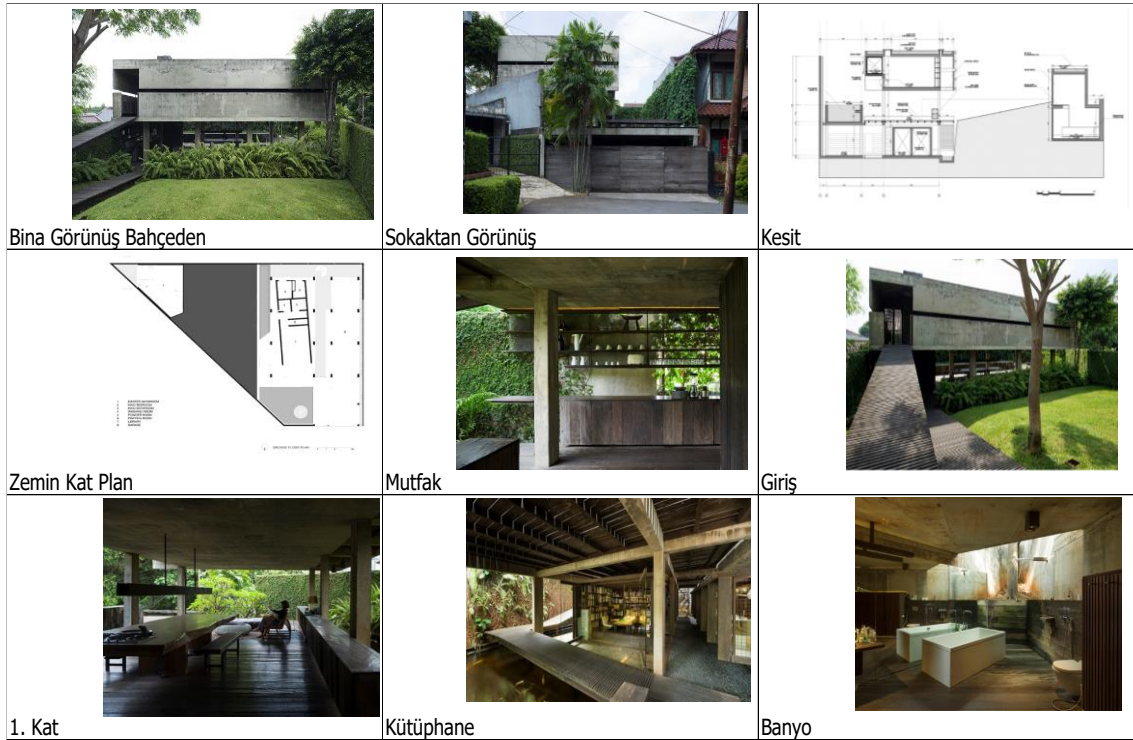
Kaynak: Archnet (t.y.s)

3.3.6. AM Konut 2019 Ödüllü Jakarta Endonezya

GİRİŞ: Jakarta'nın ormanlık orta sınıf banliyosunda yer alan konut tasarımında, geleneksel ayaklı evlerinden ilham alınmıştır. Yapı tropik iklimde doğal havalandırmadan maksimum derecede faydalanmak üzere tasarlanmış, dar alanları olan bir konuttur. Beton, ahşap, geri kazanılmış malzemeler, entegre su kütleleri, çatı hendeği ve bol yeşille çevresi ile diyalog kuran minimal bir malzeme paleti içermektedir. İçten dışa sorunsuz ilişki duvar ve pencerelerin az kullanımı sağlanmıştır. Sakin ve serin bir atmosfer yaratılmıştır.

TARİHÇE: Bintaro, Jakarta'nın en eski yerleştiği olan bölge, idari alanlar arasında sınırdaki bir orta sınıf yerleşim alanıdır. Cıvarda ana caddeler boyunca uzanan irili ufaklı konut blokları mevcuttur. Son yıllarda bölge, pekçok tasarımcının tercihi olması sebebi ile yaratıcı bir mahalle olarak adını duyurmuştur. Evin etrafında, mahalle kenarlarında gayri resmi olarak konumlanmış olan "kampung" adı verilen yerleşimler mevcuttur.

YEREL MİMARİ: Yapı simetrik bir düzen içinde, iki yerleşim meydanından birinde yer almaktadır. Cıvarda çoğunlukla tek yada iki katlı bitişik yada yarı müstakil evler vardır. Tasarımı, doğal havalandırmayı tercih eden Endonezya yöresel ayaklı evlerden esinlenmiştir. 1980'lerden günümüze değin yapılan evler de, betonarme taşıyıcı sistem, tuğla dolgu, sıvalı boyalı cephe ile eğimli kiremit çatı yaygın olarak görülmektedir. Evlerin ön bahçelerinde metal kapılar, yeşil alanların mahremiyetini sağlamıştır. İstisnai durum olarak, meydan çevresinde daha kamusal karaktere sahip, daha sade bir estetik alan sunan sayılı bina vardır. Bölgede ofisler ve eski konut binasını birbirine bağlayan galeri ve yoğun yaya erişim noktası oluşturan popüler kafe göze çarpar (Archnet, t.y.ş).

Resim 3.3.6. AM Konut Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.t)

3.3.7. ABAN Evi 2022 Kısa Liste Tahran İran

GİRİŞ: İsfahan'ın yoğun tarihi merkezindeki dar dikdörtgen bir alandaki üç katlı ev, üç açık avlu etrafında düzenlenmiştir. Yoğun tarihi bölgede yer alan pek çok hane arasında proje aykırı örnektir. Bölge sakinleri şehrin yeni gelişme alanlarında daha iyi olanak ve çevre vaadi sağlayan eski mahallelerini terk etme eğilimindedirler. Geleneksel tasarım prensiplerinden farklı, ev halkının sosyal ve özel ihtiyaçlarını karşılayan tasarım, bölgedeki önemli anıtlarla yakın Resim ilişki kurabilmiştir. Evin çerçeve yapısı, el yapımı yerel toprak rengi tuğla ile yatay ve dikey akslarda kaplanmıştır. Dış cephe kördür, iç mekanlar ise bol miktarda ışık alır.

TARİHÇE: Şehrin tarihi merkezi olan İsfahan, çoğu insanın şehrin kıyılarındaki yeni yapılaşma bölgelerini tercih etmesinden dolayı değer kaybetmiştir. Bu bölgedeki arazi fiyatları makul seviyelere inmiştir. Çarşı yakınındaki dar arazi parçası üzerine inşa edilen ev, hane sakinlerinin temel ihtiyaçlarını karşılayan, işlevsel, mahalle ile uyum içinde ve hoş karşılanmış bir mekan olmuştur.

YEREL MİMARİ: Evin bulunduğu alan, kapalı çarşı, bahçeler ve bir takım ortak kullanım alanları gibi önemli anıt binaların yer aldığı İsfahan'ın tarihi bir mahallesidir. Civardaki önemli kamusal ve tarihi alanlar yürüme mesafesindedir. Eski ve tarihi evler kerpiç ve saman sıva ile sıvalıdır. Bölge kültür alanı olarak ilan edildikten sonra civardaki pekçok ev yıkılmıştır. Yıkım sonrası yeni fiziksel çevre tam olarak gerçekleştirilememiş, pekçok arazi boş kalmıştır. Günümüzde bu araziler park yeri olarak kullanılmaktadır. Son dönemde başlayan yeni turizm akımı sebebi ile eski binalar otel veya misafirhanelere dönüştürülmeye başlanmıştır. Yerli ve yabancı yatırımcıların dikkatini çeken akım ile koruma ve dönüştürme projelerinden bazıları hayata geçirilebilmiştir (Archnet, t.y.u).

Resim 3.3.7. Aban Evi Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.ü)

3.3.8. Pavilion Apartmanı 2007 Kısa Liste Dakka Bangladeş

GİRİŞ: Ev maddi ihtiyaçları karşılarken, aynı zamanda açık avlu ile içsel yansıma ve tefekkür için bir manevi ortam da oluşturmuştur.

TARİHÇE: Bangladeş'in başkentinde, dünyanın önde gelen pirinç ve jüt yetiştirme bölgelerinden birinde yer almaktadır.

YEREL MİMARİ: Elverişli iklim şartları ve konum, bölgeyi ticari olarak cazip bir noktada tutmaktadır. Zengin tarihi mirası içinde eski mezarlar ve türbeler mevcuttur (Archnet, t.y.v).

Resim 3.3.8. Pavillion Apartmanı Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.y)

3.3.9. Kazedewan Apartmanı 2007 Kısa Liste Dakka Bangladeş

GİRİŞ: Dakka eski şehrinin dar sokaklarından birinde, ondört birimlik bir blok apartman, yeni yoğun yapılaşma örneklerinden biri olarak göze çarpmaktadır.

TARİHÇE: Zengin kültürel mirasa sahip Bangladeş, 1971 sonrası Pakistan'dan ayrılıp egemen bir devlet olmuştur. Yaklaşık 400 yıllık bir geçmişe sahip olan Dakka, nehir kıyısı boyunca kuzey yönde son yıllarda hızlanarak büyümüştür. Bölge, dünyanın önde gelen pirinç ve jüt yetiştirme bölgelerinden biridir.

YEREL MİMARİ: Dakka ticari olarak aktif bir şehir olmanın yanı sıra zengin bir tarihi geçmişe de sahiptir. Şehirdeki İslamik etkisi, 700 adetten fazla cami ve anıt binalarda kendini göstermektedir. En eski anıtlar, bölgede ileri gelen Arap misyonerler tarafından yaptırılmış olan dergah, han, mezarlar ve camilerdir. Geçmişte şehir Hollanda, Fransız, Ermeni, Yunan ve İngiliz tarafından yönetilmiştir (Archnet, t.y.z).

Resim 3.3.9. Kazedewan Apartmanı Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.aa)

3.3.10. Mizan Konut 2007 Kısa Liste Dakka Bangladeş

GİRİŞ: Doğu Dakka'da altı katlı bir bloğunun çatı katındaki apartman dairesi ile tasarım, ışık, peyzaj ve açıklık kavramlarına yeni bakış açıları katılmıştır. Bu tür projeler de, pek çok müstakil ev yıkılıp, araziler üzerine nitelikli birinci sınıf katlı konutlar ile yeni yaşam merkezleri kurulmaktadır.

TARİHÇE: Efsanelerle dolu zengin bir kültürel mirasa sahip Bangladeş, 1971 yılında Pakistan'dan kurtarılarak egemen bir devlet olmuştur. Şehrin tarihi geçmiş yaklaşık 400 yıl geriye kadar gitmektedir. Dünyanın büyük şehirlerinden biri olmakla beraber, pirinç ve jüt üretimi esas endüstriyel yapıyı oluşturmaktadır.

YEREL MİMARİ: Dakka'nın sahip olduğu iklimsel ve coğrafik avantaj, şehri ticaret açısından aktif bir hale getirmiştir. Zengin bir tarihe sahip olan şehir, özellikle eski şehir kısmında bu mimari mirasa sahiptir. İslamik etki, şehirde her yerde cami ve tarihi binalarda kendini göstermektedir (Archnet, t.y.ab).

Resim 3.3.10. Mizan Konut Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.ac)

3.3.11. Dowlat II Konut Kompleksi 2010 Kısa Liste Tahran İran

GİRİŞ: Ahşap ızgara cephesi ile dikkat çeken, dört ayrı daireden oluşan orta ölçekli bir binadır. Binanın hacmini ana kabuğun ötesine uzatan ve öngörülemeyen konfigürasyonlara izin veren ızgara cephesi, dört farklı seviyeye bölünmüştür. Cephedeki ızgara sistemi çeşitli ve hareketlidir. Çatı kat bahçesi imar yönetmeliğine uygundur.

TARİHÇE: İran'ın en sanayileşmiş ve kentleşmiş eyalati olan Tahran'daki projenin inşa edildiği mahalle, 100 yıllık bir geçmişe sahiptir. Bölgenin sosyo kültürel ve politik tarihi bölgedeki yaygın yapı biçimlerini ve yerel mimari karakteri belirlemiştir. Varlıklı ailelerin sahip olduğu "ghanat" isimli bahçeler, geleneksel su kemerler ağının bozulması sebebi ile su kaynaklarına ulaşamayınca yok olmuştur. Arazilerin yerini küçük arsa ve dar sokaklar almıştır. 70'li yıllarda, artan petrol gelirleri ile kent hızla büyümüştür. Kentsel çevre etkisi fazla olunca, mekan anlayışından yoksun, tasarım kaygısı olmayan çirkin şehirleşme oluşmuştur. 90'lı yıllarda, satışa yönelik çok katlı, tasarımı cephe de etkin apartmanlar inşa edilmiştir.

YEREL MİMARİ: Büyük sanayi eyalati olan Tahran'da artan petrol gelirleri ile birlikte barınma ihtiyacını karşılamak için konut sektörü prefabrik ve endüstriyel konutlara yönelmiştir. O dönem herhangi bir mimari destek alınmaksızın, prototip planlara dayalı küçük, az birimli apartmanlar boş arazilere inşa edilmeye başlanmıştır. Son yıllarda bu araziler orta sınıf pazara yönelik olarak dört yada beş katlı binalara dönüştürülmüştür. Satış odaklı durumda gerçekten tasarımı gösterebilecek tek yer cephe olmuştur. Bina ölçeğinde, ayırıcı özellik olarak iki boyutlu bir kompozisyon düzeni oluşturma görevine adanmış, 'cephe mimarları' tarafından tasarlanmış bir projeler ortaya çıkmıştır. Otopark ihtiyacını, taşıyıcı sistemi çözmüş, dikkat çekici bir cephesi olan projeler öne çıkmaktadır. Cephe dış duvarları yaygın kullanılan duvar örgü teknikleri ile kaplayan taş levhadır (Archnet, t.y.ad).

Resim 3.3.11. Dowlat II Konut Kompleksi Görseller

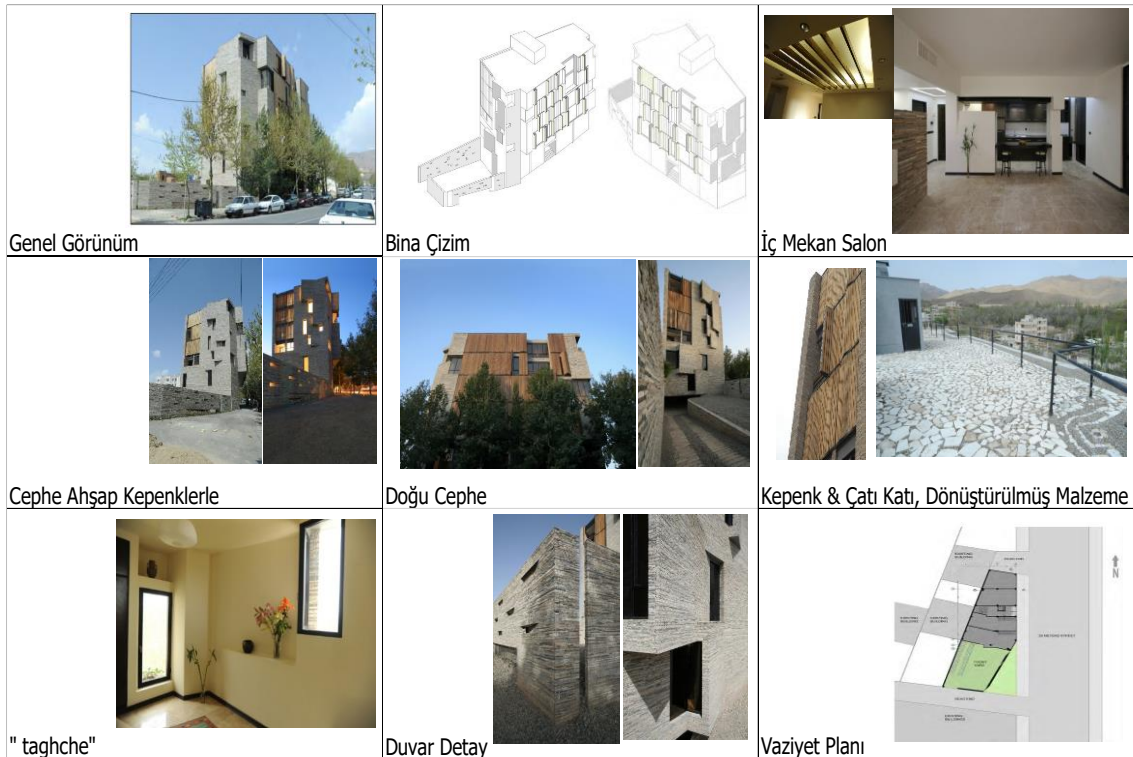
Kaynak: Archnet (t.y.ae)

3.3.12. Apartman No1 2013 Kısa Liste Mahalat İran

GİRİŞ: Mahallat merkezde yer alan dört katlı, sekiz dairelik apartman binası için taş kesme fabrikalarından temin edilen geri dönüştürülmüş taşlar, iç ve dış duvarlarda kullanılmıştır. Dönüştürülmüş malzemesi kullanımı, konuya şüphe ile bakan bölge halkına çevresel ve ekonomik açıdan avantaj sağlanacağını göstermiştir. Geri kullanım hem ekonomik bir çözüm hem de doğal kaynakları korumacı bir yaklaşım olarak, yerel inşaatçılar tarafından benimsenmiştir. Reel bir bağlamsallık duygusu ile yapılan tasarım, bütüncül ve çağdaş bir bina ortaya çıkarmıştır.

TARİHÇE: Şehrin merkezi olarak Mahalat, dağlık bir coğrafyaya ve ılıman bir iklime sahiptir. Şehir İran'ın en büyük çiçek üreticisi konumundadır. Arkeolojik olarak, Helenistik kalıntılar ve Zerdüş tapınaklar gibi farklı tarihi katmanlara sahiptir. Ulusal çapta şifalı su kaplıcaları ile ünlenmiştir.

YEREL MİMARİ: Yerel mimari, basit mimari özellikler göstermektedir. Kalabalık ailelerin yaşadığı, dış cephelerin de granit veya traverten taşlar rastgele kaplanmış, az katlı çoklu konut binaları vardır. Şehirdeki çoğu yeni bina normsuzdur. Geleneksel mimaride belirgin özellik kil ve tuğlanın taş ile birlikte kullanımınıdır. Odalarda "taghche" denilen bir tür raf kullanımı geleneksel bir özelliktir. Cephenin dışa açılması yada sokak genişliği, halk için çok önemli olan mahremiyet kavramı ile birlikte mimari yapıda ifade bulur. Dağlarla çevrili coğrafyanın yansıması olarak keskin açılara sahip kübik formlar yoğun taş işçiliği ile yansıtılır (Archnet, t.y.af).

Resim 3.3.12. Apartman No1 Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.ag)

3.3.13. 40 Düğüm Evleri 2016 Kısa Liste Tahran İran

GİRİŞ: Konut talebinin yoğun olduğu Tahran'da, arazi kıtlığı, doymuşluk ve kentsel düzenlemeler bölgede yapılaşmayı zorlaştırmaktadır. İç mekan kalitesi ve mevcut kentsel dokuya entegrasyon, estetik ve tasarımın yanısıra önemsenmiş konulardır. Şehrin batısında yer alan apartman binası, mevcut inşai sorunlar ile mimari değerleri arasındaki dengeleme girişimidir. Optimal bir maliyet ve kalite bilinciyle tasarlanan konut topluluğunda, kullanıcıların refahı yansıtılmaya çalışılmıştır.

TARİHÇE: İran başkenti Tahran idari, ekonomik ve kültürel merkezi olması yanısıra sanayi ve ulaşımın da odak noktasıdır. Şehrin güneyinde antik Ray kentinin geçmişi 4. yüzyıl başlarına kadar uzanmaktadır. O tarihten bu yana, şehrin etrafına kale, gözetleme kuleleri, idari binalar, saraylar, camiler inşa edilmiştir. Şehir tarihsel zenginlik açısından karmaşık bir yapıya sahiptir. Trafik sorunu ve konut talepleri açısından, yaşanması en zorlu çağdaş metropollerden biridir.

YEREL MİMARİ: Şehirdeki son yıllarda hızlı ilerleyen modernleşme sebebiyle tarihi miras ciddi olarak bozulmuştur. 2000'li yıllarda Paris, Londra ve Newyork'tan gelen ilham dalgasıyla mimari gelenek ihmal edilmiştir. Son yıllardaki artan trafik, yoğunluk ve ekonomik krize rağmen, mimari ve kentsel gelişim açısından ülke inşai teknik bilgi açısından oldukça iyi durumdadır (Archnet, t.y.ağ).

Resim 3.3.13. 40 Düğüm Evleri Görseller

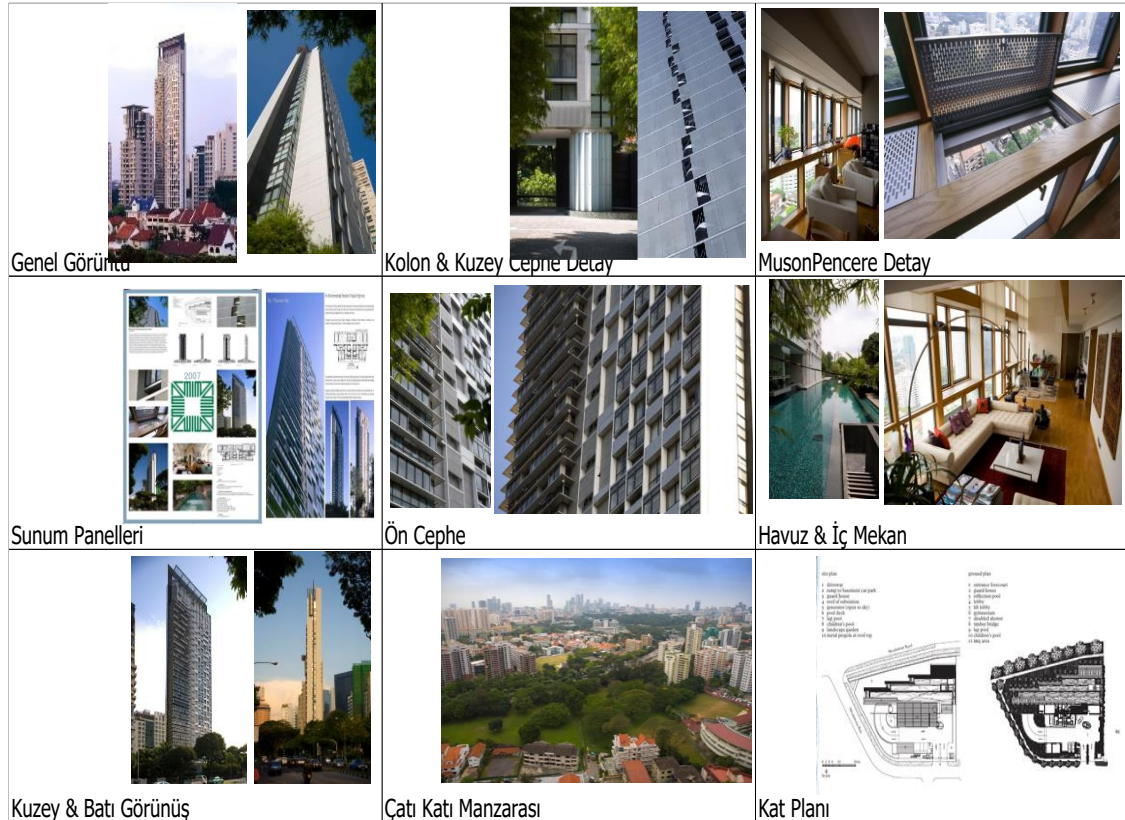
Kaynak: Archnet (t.y.ah)

3.3.14. Moulmein Rise 2007 Ödüllü Singapur Singapur

GİRİŞ: Ticari ihtiyaçlara cevap veren, çağdaş kentsel kimliğe ve çevresel konfora sahip, sakinlerine mahremiyet imkanı da veren sağlayan elli daireden oluşan yirmisekiz katlı konut binasıdır. Yapıda Muson penceleri, cumbalı pencereler, güneşlikler, klima pervazları gibi enerji tasarrufuna yönelik tasarım öğeleri kullanılmıştır. Yapı Singapur'daki enerji tasarrufuna yönelik mevcut farkındalık konusuna katkı da bulunması yanı sıra, geleceğe yönelik saygıyı artıran bir trend belirleyici olmuştur.

TARİHÇE: 1819 yılında İngiliz ticaret kolonisi olarak kurulmuş olan Singapur, iki yıl sonra bağımsızlığına kavuşmuştur. Küçük bir liman yerleşim yeri iken büyük bir ticaret şehrine dönüşünce, mimari doku değişmiştir. Süreç içinde, artan farkındalık sayesinde çevre dostu olmak ve enerji tasarrufu şehir halkı tarafından önemsenmektedir.

YEREL MİMARİ: Bağımsızlıktan sonraki yıllarda, şehirdeki yüksek katlı yapılarda Batı stilleri model alınmıştır. Şehir, Bangkok veya Hong Kong gibi küresel bir şehir haline gelmiştir. Şehrin kendi dinamiği ile geçmişin mimari geleneklerine ait referansları modernlik anlayışı içinde yer almaktadır. Mevcut mimari yaklaşım, küreselleşmeye yönelik hedeflerle geleneksel değerleri birleştiren bir prensibi benimsemektedir (Archnet, t.y.ai).

Resim 3.3.14. Moulmein Rise Görseller

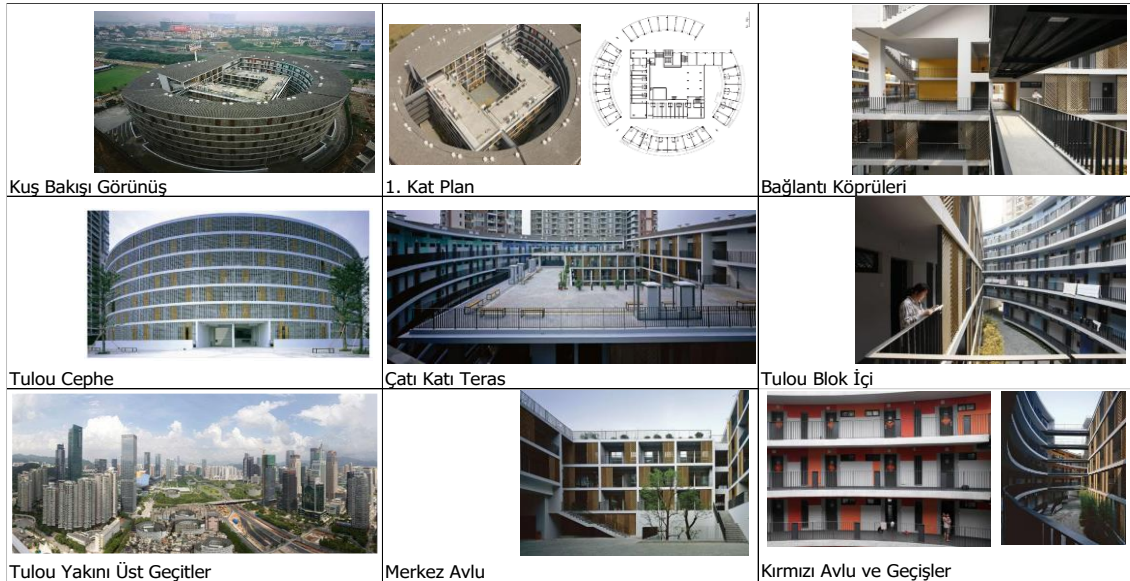
Kaynak: Archnet (t.y.ai)

3.3.15. Tulou Kollektif Evleri 2010 Kısa Liste Guangzho Çin

GİRİŞ: Guangdong eyaletinde bulunan alçak bir apartman bloğu, büyük bir konut kompleksinin parçası olarak 287 birimlidir. Kırsal bölgedeki bina düşük gelir profiline sahip göçmen işçilerin kullanımı içindir. Dairesel form, geleneksel, kale benzeri Tolou evlerinden esinlenmiştir. İçinde avlu bulunduran, dış bloğa köprülerle bağlantı sağlanan daireysel ve dikdörtgen formları içinde barındırır. Barınma ve ticari amaca yönelik kullanılmaktadır. Yapı formu gereği, şehirde tipik yüksek katlar arasında güzel bir görsel sunar. Ünitelerin bloklar içindeki konumları, iyi bir ışık ve havalandırma sayesinde rahat yaşama elverişli bir ortam sağlamıştır. Cephedeki ahşap paneller görsel sağlarken, konforlu yaşamda sunar. Bina fonksiyonları toplumsal etkileşime katkı vermiştir. Farklı yerlerde kullanılan farklı renkler kimlik belirlemenin ve ortama hareket sağlamıştır.

TARİHÇE: Nanha Bölgesi, tarihi çok eskiyen uzanan Guangzhou şehrinde yer almaktadır. Bölgenin ticaret merkezi olma potansiyeli, onu tarihi boyunca işgalciler ve yerleşimciler için bir hedef haline getirmiştir. 1980'li yıllardaki reformlar ile şehir Çin ekonomisine büyük katkılar sağlamıştır. Ülkenin en zengin eyaletlerinden birinin en büyük şehri olarak, potansiyel iş gücü sebebi ile göçmen işçileri kendine çekmektedir. Bina, yol ve altyapı gibi inşaat faaliyetleri sürekli mevcuttur.

YEREL MİMARİ: Yüksek binalarla dolu şehri otoyol ve otobanlar, çapraz olarak kesmektedir. Farklı kategorilerdeki konut yapıları beton ve çelikten üretilmiştir. Şehir dahilinde farklı bina tipolojisi yok denecek kadar azdır. Komünizm döneminden kalma sosyal konut projeleri yıkılmış ve yerini müteahhitlerin inşa ettiği konutlar almıştır. Tarımsal araziler bu amaç için kullanılmıştır. Geleneksel yapıya bölgede rastlanılmaz. Şehrin dar yaya caddelerine sahip kalabalık mahalleri, eski yerleşim bölgeleridir. Bölge ağaçların gölgesinde hızla kentleşmiştir. Geleneksellik yada kentsel planlamaya yönelik tutarlı herhangi bir mimari karakteristik ize rastlanılmamaktadır. Yüksek bloklar manzara avantajına sahiptir. Projenin varlığı şehre katkı sağlamıştır (Archnet, t.y.aj).

Resim 3.3.15. Tulou Kollektif Evleri Görseller

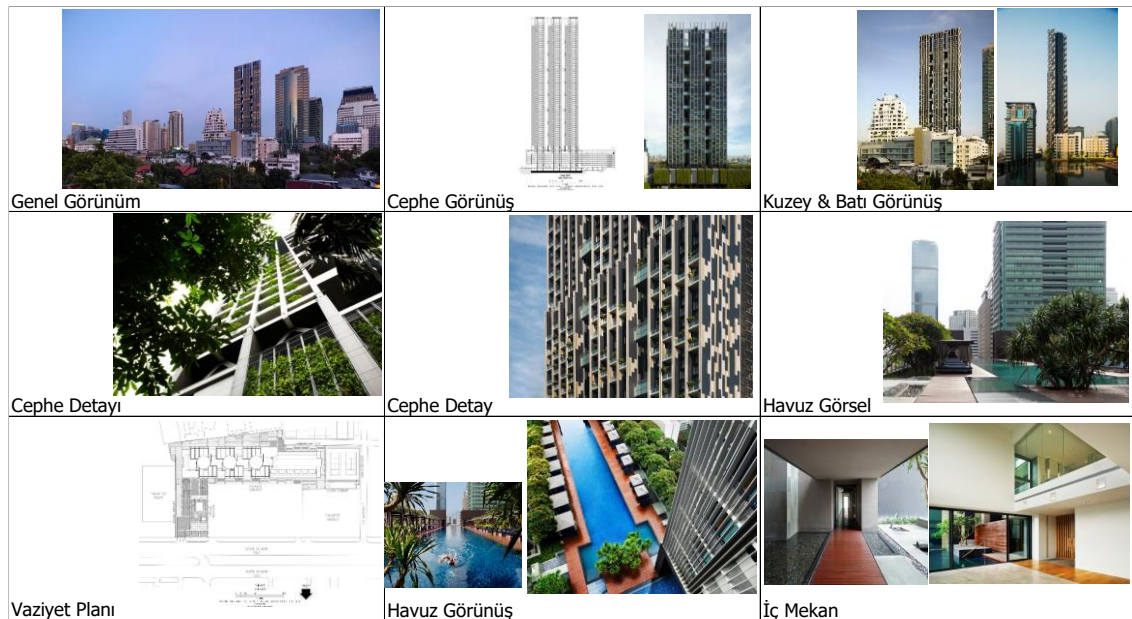
Kaynak: Archnet, (t.y. ak)

3.3.16. Met Kule 2013 Kısa Liste Bangkok Tayland

GİRİŞ: Altmışaltı katlı yüksek bina, Bangkok merkezinde şehir silüetine katkı sağlamaktadır. Binadaki yüksek kat sayısı, tropikal iklimde doğal havalandırma, iç-dış ilişkisi olan yeşil bina modeli tasarlama imkanı vermiştir. Genelin aksine, yapay soğutma yerine doğal havalandırma ile soğutma sağlanmıştır. Tropik iklime sahip bölgelerde sağır camlı olarak inşa edilen binalara alternatif olan yapı, gereken güçlü iç-dış ilişkisini kurarak bir iyi bir model olmuştur. Teraslar insan ölçeğinde dış alanlar yaratmıştır. Çapraz havalandırmalar ve doğru konumlanma klimasız yaşama konforu sağlamıştır. Gölgelelendirmeler peyzaj ile mümkün kılınmaya çalışılmıştır. Seramik karolar, ahşap panel, kademeli balkon, ayna kullanımı ve bir kısım tekstil geleneksel Tayland mimarisini, doğa ile uyum içinde yansıtmaktadır.

TARİHÇE: Oldukça uzun bir geçmişe dayanan Tayland tarihi, Hindistan kültür ve dinlerinden büyük ölçüde etkilenmiştir. Burası Avrupa baskısına rağmen, sömürgeleşmemiş tek Güneydoğu Asya ülkesidir. Ana liman şehri olan Bangkok, ülkenin önemli ekonomik güce sahip başkenti olarak, dikey mimari yapı yaygınlıkla görülür. Yapı şehrin merkezinde yer almaktadır.

YEREL MİMARİ: Hızla modernleşen Bangkok, yüksek bina inşasında da dünyanın hızlı ilerleyenlerinden biri olmuştur. Şehirdeki yüksek binalar, gösterişli tapınak ve geleneksel ahşap evleri gölgede bırakmaktadır. Geleneksel tapınak mimarisinde, çok katmanlı ahşap çatı inşasında el yapımı tuğlalar kullanılmıştır. Ahşap evler havalandırma avantajı sağlamak ve selden kaçınmak için taban seviyesinden yükseltilmiştir. Artan nüfus yüksek binalara olan talebi artırırken, geleneksel binaların hızla yok olmasına sebep olmaktadır. Genelde inşa edilmiş çok katlı binaların büyük çoğunluğunda, doğal havalandırma bir tasarım unsuru olarak dikkate alınmamıştır (Archnet, t.y.al).

Resim 3.3.16. Met Kule Görseller

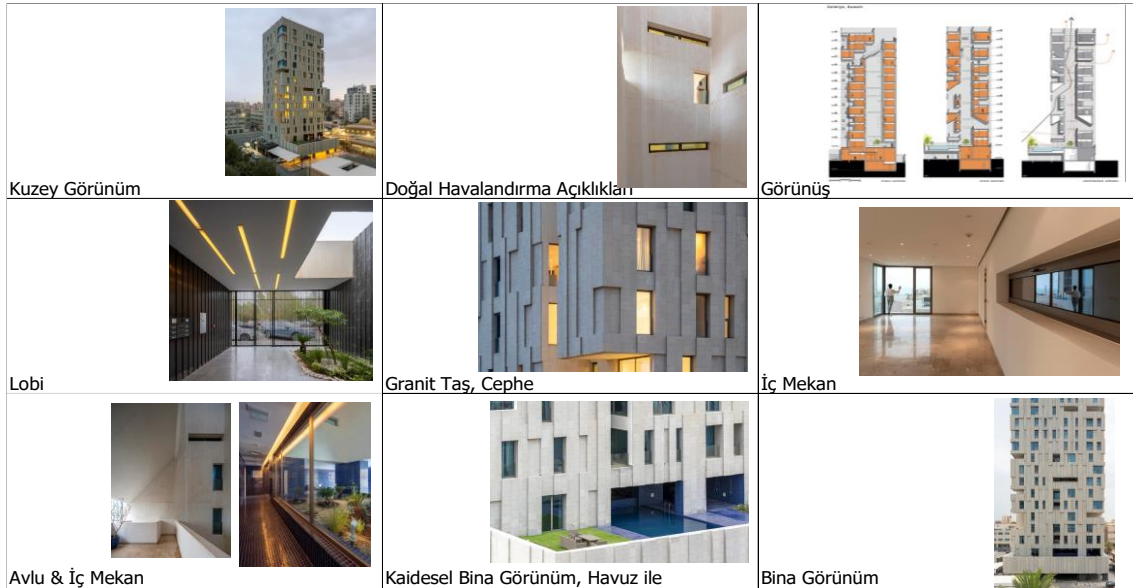
Kaynak: Archnet (t.y.am)

3.3.17. Wafra Rüzgar Kule 2022 Kısa Liste Kuveyt Kuveyt

GİRİŞ: Rüzgar Kulesi olarak da adlandırılan ondört katlı apartman, farklı bir tipolojiye sahiptir. Yüzme havuzu, açılabilir pencere ve gökyüzü teras, boşluk tasarımının için ana unsurları olmuştur. Havanın geçişine olanak sağlayan rüzgar tutucu, havuz ve havuza bağlantılı gökyüzü terasları sayesinde bina içinde gölgeli alanlar oluşturulmuştur. Binanın adının rüzgarla anılmasını destekler şekilde, içerideki soğuk hava sirkülasyonu farklı noktalarda hissedilebilmektedir. Çağdaş tasarlanan binaya halk ilgi göstermiştir.

TARİHÇE: Kuveyt topraklarında petrolün bulunması sonrası, ülke de mimari kültür ve yaşam şekilleri dramatik değişikliklere uğramıştır. Birbirine yakın inşa edilen evlerin oluşturduğu gölgeli alanlar ve dar ara sokaklar, serinlik yaratmaktadır. Geçmişte birden fazla ailenin bir arada yaşadığı ahşap evler bir avlu etrafında yer almakta idi. Ekonomik gücü artan devlet, geleneksel kerpiç evleri halktan satın almıştır. Ancak ortaya çıkan yeni yapılaşma kültürel, mekansal yada iklimsel faktörler önemsenmediği için tekdüze idi. Halkın kendi yaşam tarzlarına uyumlu, iyi tasarlanmış evler yapma hedefi bu projenin tasarımının arka planını oluşturmaktadır. Proje, orta sınıf halkın ihtiyaçlarını karşılayan, iyi bir yaşam tarzına hizmet eden, katlı bir ev tasarımı olarak inşa edilmiştir.

YEREL MİMARİ: Geleneksel Kuveyt evi dört ayrı tip olarak sınıflandırılabilir. I. Müstakil Konut; 1950’lerde inşa edilmeye başlanmış ve günümüzde tercih edilmeyen bir tipolojidir. II. Küçük araziler üzerine inşa edilen, az katlı çoklu ailelerin sahip olduğu yapılar III. Genelde yabancılar yada yurtdışında çalışanlar tarafından kullanılan orta sayıda katlı orta ölçekli apartmanlar. Yerli halk bu tip konutları nadiren tercih ederler. IV. Yüksekliği çok kat arasında değişen çok katlı apartmanlar. Bu tipoloji, son zamanlarda kıymeti artan araziler sebebi ile daha çok tercih edilir olmuştur. Modern yapılarda baskın olarak kullanılan yapı malzemesi betondur. Geleneksel Kuveyt konutları yok denecek kadar azdır ve modern şehrin gelişmesi politikaları gereği hükümet tarafından yıkılmıştır (Archnet, t.y.an).

Resimler 3.3.17. Wafra Rüzgar Kule Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.ao)

3.3.18. Al Azhar Bahçe Evleri 2007 Kısa Liste Karaçi Pakistan

GİRİŞ: Düşük maliyet ile hane sakinlerine toplu yaşam alanı oluşturan projede, yaşam standartını yükseltmek esas amaç olmuştur. Yıllar önce yerinden edilmiş göçmen topluluğuna bir aidiyet duygusu yaratılmaya çalışılmıştır. Son yıllardaki kent morfolojisinin aksine, yöresel özellikler yeniden kullanılmıştır. Konutlar birbirine plaza, bahçe ve avlular ile bağlanınca günlük yaşam bu topluluk için zenginleşmiştir.

TARİHÇE: Mominler isimli topluluk, onaltıncı yüzyılda Hindistan'ın Gujarat eyaletinde ortaya çıkmıştır. Tarımla ilgilenen bu topluluk, köylere dağılmış durumda idi. Yirminci yüzyıl ortalarına kadar topluluk üyelerinin birçoğu Pakistan'a göç etmiştir. Proje bu insanların gereksinimlerine hizmet etmek üzere tasarlanmıştır.

YEREL MİMARİ: Raporda aktarılan bilgi yoktur (Archnet, t.y.aö).

Resimler 3.3.18. Al Azhar Bahçe Evleri Görseller

Kaynak: Archnet (t.y.ap)

3.3.19. Projeler: Künye, Saha Raporlar Analizi

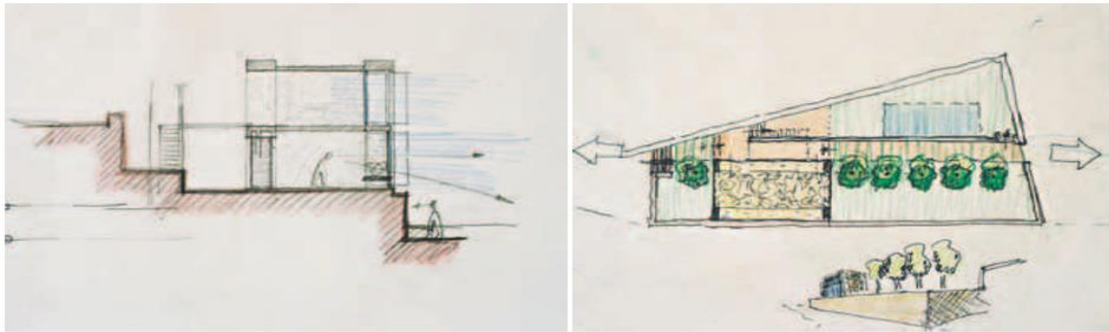
Çağdaş - Geleneksel Mimari Konut yapısı hakkında veri toplamak adına Aga Han Mimari Ödül yarışmasında yer alan örneklemelere ait “Proje Saha Raporları”, Şema 3.1.3. tariflenen yöntemde de gösterildiği gibi, “Giriş, Tarihçe ve Yerel Mimari Karakter” alt başlıkları altında “Proje Saha Raporlarında nasıl aktarılmış sorusu?” çalışılmış ve Saha Raporlarında Geleneksellik-Yerellik arayış vurgusuna karşılık gelen ifadeler tesbit edilerek, çalışmanın bu bölümünde veri olarak işlenmiştir.

Proje Saha Raporlarında “Giriş” kısmında, bina tasarımında öne çıkan unsurlar, lokasyon, binanın formu, kullanım amacı, çevreye olan katkısı ve yapının etrafta yarattığı intiba üzerinden aktarılmıştır.

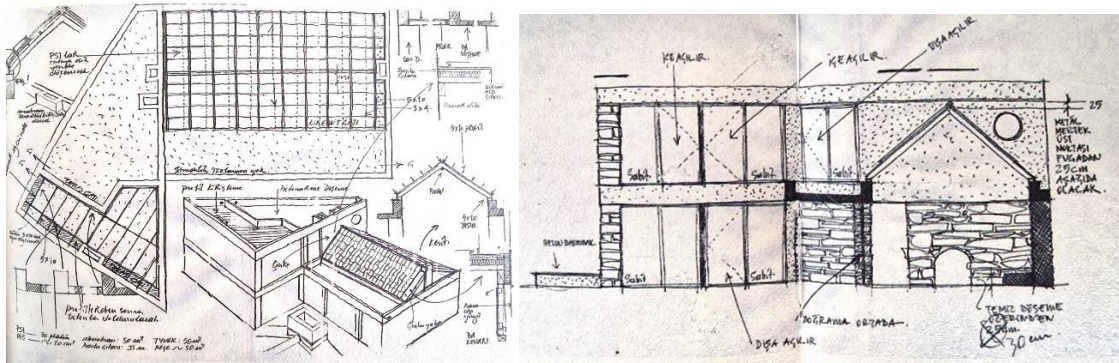
Proje Saha Raporlarında “Tarihçe” kısmında, yapıların yer aldığı coğrafya genel bir tarihi geçmiş ile birlikte projenin çıkış noktaları ortak bir payda da anlatılmıştır.

Proje Saha Raporlarında “Yerel Mimari Karakter” kısmında ise, bina çevresindeki yapı dağılımı ölçek vurgusu içinde, geleneksellikle kurulan bağlar, bölgedeki sosyal ve politik durum birbiri ile ilişki kurularak, objektif olarak ifade edilmiştir.

Raporlardaki proje anlatımlarında konutların oluşturduğu intiba buldukları çevre ile bütünlük içinde, göze çarpan detaylar vurgulanarak ve ekonomik gerekçelere dayandırılarak konu edilmiştir.

Resim 3.3.19.(a) B2 Evi – Proje mimarı Han Tümertekin’e ait çizimler
Kaynak: Binot ve Işık (2016)

Resim 3.3.19.(b) Yahşibey Evleri – Proje Mimarlarından Nezvat Sayın’a ait çizimler
Kaynak: Sayın, N. (2021)

3.4. Projeler: Saha Rapor Mimari Aktarımları

Saha Raporları AKAA döngüsü içinde proje tanıtımlarına yönelik olarak raportörler tarafından hazırlanan ve AKDN web sitesinde her bir proje için özel hazırlanarak yayınlanan, yapıyı jüriye tanıtan raporlardır.

Aga Han bünyesinde, teknik rapörtörler tarafından projeye için istenilen formatta hazırlanmış olan saha raporları, kısa sürede yapıların fotoğraf desteği ile proje tanıtımına yönelik Master Jüriye sunulmak üzere hazırlanmıştır.

“Çağdaş ve Geleneksel Mimari Konut” yapısı hakkında veri toplamak adına Aga Han Mimari Ödül yarışmasında araştırmada yer alan örneklemelere ait “*Proje Saha Raporları*”, Şema 3.1.4. tariflenen yöntemde de gösterildiği gibi, “*İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya, Tasarım Konsept, Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji ve Teknik Değerlendirme*” alt başlıkları altında Proje Saha Raporlarında hangi ifadelerle aktarılmış noktasından hareket edilerek, Saha Raporlarında Geleneksellik-Yerellik arayış vurgusuna karşılık gelen söylemler tesbit edilerek, çalışmanın bu bölümünde veri olarak işlenmiştir. İlgili alt başlık verileri, projeler bazında gruplandırılarak tablolar oluşturulmuştur.

3.4.1. İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya

Yöntem Şema (3.1.4.)

Tablo 3.4.1. Proje - İklimsel, Saha ve Topografya Rapor

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: İKLİMSEL KOŞULLAR, SAHA ÇEVRESİ ve TOPOGRAFYA
1	JUSMAN EVİ, 2001 K, Solo Endonezya: Yıl boyunca yağışlı, çok sıcak ve nemli bir iklim mevcuttur. Havalimanına çok yakın olan alan da, peyzaj yanısıra kümeleşmiş köy evleri ve çeltik tarlaları bulunmaktadır. Bölgede sıklıkla aile evi olarak kullanılan çiftlik evleri vardır. Bu evde aynı kullanım esaslarına sahiptir. Evin yakın çevresinde hindistan cevizi tarlaları ve fil ahırları bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak çeltik ekimi için kullanılan düz arazi de bazı kısımlar yol seviyesinin altındadır. Solo, deniz seviyesinden oldukça aşağıdadır.
2	EMRE SENAN EVİ, 2001 K, Datça Türkiye: Bereketli ovalar, vadiler ve kıyıda yükselen dağlar sayesinde ılıman bir iklim mevcuttur. Balıkçı köyü olan Yahşibey, Bademli'nin kuzeyinde bir tepe üzerindedir. Tekdüze, küçük boyutta, kiremit kırma çatılı, taş duvar konstrüksiyonlu yerel evler, tepe boyunca farklı seviyelerde dağınık halde yer almaktadır. Düzensiz sokaklar güney yönde uzanır, kuzey yönde açıklık yoktur. Çünkü kuzey yönde kışın şiddetli rüzgarlar olmaktadır. Hayat güney yöne ve bahçeye açılmaktadır. Cıvardaki kamu binaları farklı ölçek ve malzeme ile inşa edilmiş olmakla beraber, küçük evlerle bütünlük ve ahenk içindedir. Güney yönde keskin bir eğime sahip arazinin, kuzey ve güney hatlar arasında kot farkı mevcuttur.
3	EMRE SENAN EVİ, 2004 S, Datça Türkiye: Bölgedeki ılıman iklim hakimiyeti yanısıra güçlü kuzey rüzgarlar mevcuttur. Evlerin güney cepheleri, hakim kuzeydoğu rüzgarını önlemek için tipik olarak küçük dikey dikdörtgen pencerelerle eklemlenmiştir. Kuzey cepheler ise teraslama kot farklılıklarını gidermek için genellikle kapalı ve kısmen zemine gömülmüştür. Çoğunlukla yerel taştan inşa edilmiştir. Çatılar düz yada eğimlidir. Evin bulunduğu yer keskin bir şekilde güney yönde eğimli olmakla beraber kuzey ve güney kenarları arasında, bir yükseklik farkı vardır. Bu fark, siteyi bir platform olarak ele alarak çözülmüştür.
4	B2 EVİ, 2004 Ö, Ayvacı Türkiye: Kuzey Ege kıyılarında ılıman bir iklim mevcuttur. Köy bir dizi yol ve küçük duvarlı bahçelerin etrafında sıkı ve organik olarak gruplanmış basit dikdörtgen kütlelerden oluşur. Duvarlarla çevrili bahçeler mahremiyet sağlarken, evleri yolların kamusal alanından ayırarak çok işlevsel dış alanlar sağlamaktadır. Büyükhüsün'daki evlerin çoğu iki katlı, genellikle bahçelerden girilen, meyve ve sebze pişirmek ve yetiştirmek için de kullanılan yapılardan oluşmaktadır. Evin yer aldığı, köyün alt kısmı köy dokusunu yansıtmaz. Eve, köyün üst katlarını alt kenarlara bağlayan iki yoldan biriyle ulaşılabilir. Arazi, doğudan batıya uzanan vadilerin, dağların ve denizin muhteşem panoramik manzarası için ideal bir konumdadır. Arazi her yönden eğimli olmakla beraber, en keskin noktada ciddi kot farkı vardır. Arazideki kot farklılıkları teraslar vasıtası ile giderilmiştir.
5	YAHSİBEY EVLERİ, 2007 K, Datça Türkiye: Yaz döneminde güneye doğru esen rüzgarlarla beraber hakim kuzey rüzgarları ile beraber bölgede ılıman iklim mevcuttur. Etrafı zeytinlik ve doğal kırsal manzara ile çevrili olan küçük bir yamaç köyü olan Yahşibey'deki çoğu evler terk edildiği için, köy dokusu yavaş yavaş bozulmuştur. Arazi de evler dik topografyaya karşılık olarak teraslanmış, dolambaçlı yollarla birbirine bağlanmış ve deniz manzarasına sahip olunmuştur. İnşa edilen doku ağırlıklı olarak avludan (hayat) oluşmaktadır. Genelde evlerin açık havada yaşam ve meyve, sebze yetiştirmek için kendi bahçeleri vardır. Yamaçtaki evlerin alt katı genel kullanıma, üst katı ise özel kullanıma yöneliktir. Yapıların istinat duvarları yukarıya doğru inşa edilmiştir. Proje sağlam zemine sahip kaya bölgesi üzerinde, dik bir yokuştadır.

Tablo 3.4.1. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: İKLİMSSEL KOŞULLAR, SAHA ÇEVRESİ ve TOPOGRAFYA
6	AM KONUT, 2019 Ö, Jakarta Endonezya: Yılın genelinde önemli miktarda yağış ile tropik bir iklim görülmektedir. Yaz aylarında kısa bir kurak dönem mevcuttur. Bölgedeki çok sayıda ağaç, nispeten daha soğuk bir iklim sağlamaktadır. Halk meydanındaki mahalleye özgü stileri yansıtan tekil ailelerin yaşadığı konutlardan biridir. Ev, güneydoğu'daki dolgu alanında yer almaktadır. Evin manzarası direk ağaçlarla dolu bir meydana hakimdir. Arazi trapez biçimli ve eğimlidir. Arazi içinde yaklaşık birkaç metrelik kazı yapılarak, garaj ve servis alanları için sokak seviyesinde giriş alanı oluşturulmuştur.
7	ABAN EVİ, 2022 K, Tahran İran: Yazları sıcak, kurak ve güneşli kışları ise çok soğuk ve kurak bir iklim mevcuttur. Ev yakınlarında Kaçar döneminden kalma, restorasyona ihtiyaç duyulan evlerin yanısıra genellikle üç beş katlı apartmanlar bulunmaktadır. Büyük mavi kubbesi ile dikkat çeken Tarihi Abbasi Camii, eve en yakın olan tarihi binadır. Ancak civarda tarihi binalara dikkat çekici bir referans yoktur. Duvarlarda baskın olarak kullanılan tuğlalar, eski zamanlarda kullanılan renge uygun üretilmeye çalışılmıştır. Yeşilliği az, dar sokaklardaki evlerin ortalarındaki avlular dışarıdan da görülebilmektedir. Minimalist görünümlü ev, uzun kapısı ve öndeki bazı yeşillikler sebebiyle caddeden geriye çekilmiş algısı yaratmaktadır. Bina İsfahan'ın yoğun tarihi merkezindeki, dar dikdörtgen bir arazi üzerine inşa edilmiştir.
8	PAVILLION APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Bölge, yıllık yoğun yağış alan, Muson iklim kuşağındaki büyük delta bir alanıdır. Manzil'in tepesindeki dört daireden biridir. Etrafta farklı yüksekliklerde konut yapıları vardır. Binalar modern, betonarme, beton ve tuğla dolgu ile inşa edilmiştir. Binaların zemin katı otopark ve oyun odası olarak kullanılmaktadır. Çatı alanı, giysilerin kurutulması ve ortak kullanım için ayrılmış alanlarla iyi planlanmıştır. Anjuman Manzil'in tepesinde yer almaktadır.
9	KAZEDEWAN APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Şehir Muson iklim kuşağında yer alır. Yoğun eski şehirde, Kazedewan'daki cadde üzerinde, yer alan apartman ondört birimlidir. Binanın etrafında itfaye istasyonu, ofis, market ve eğitim tesisleri bulunmaktadır. Dakka eski şehrindeki kısıtlı bir arazidir.
10	MİZAN KONUT, 2007 K, Dakka Bangladeş: Bengal deltasındaki konum sebebi ile tüm yıl boyunca sıcak ve nemli, subtropical bir iklime sahiptir. Çıkamaz sokakta yer alan bina göl manzaralıdır. Çevresinde monoton, benzer altı katlı apartman blokları vardır. Bu yapı çevresindeki geleneksel formdaki gölgeli ağaçlar, çevredeki tek hafifletici faktördür. Saha düzdür ve toprak nispeten iyi durumdadır.
11	DOWLAT II KONUT KOMPLEKSİ, 2010 K, Tahran İran: Alborz dağları, batıdan gelen nem dalgaları ve enlem iklimi etkileyen üç önemli faktördür. Bina etrafında benzer konutlar yanısıra tipik Tahran orta katlı, betonarme konutlar da bulunmaktadır. Çevredeki binalar, mimarların "yetersiz tasarlanmış binalar" olarak adlandırdıkları şeye karşılık gelen, yaygın bir vasat tipin temsilcisi olarak görülebilir. Çevre bölgedeki araziler, kuzeyden güneye doğru eğimli olmakla beraber proje arsası dümdüzdür.
12	APARTMAN NO1, 2013 K, Mahalat İran: Ilıman iklime sahip olmanın getirdiği avantajla, tarih boyunca tercih edilmiş olan dağlarla çevrili yüksek rakımlı coğrafya, ormanlık alan ve su kaynakları çoktur. Üç cepheli binanın ana cephesi geniş bir caddeye bakmaktadır. Civar evler mimari açıdan siliktir. Yapılar bölge halkının modern bir değişim olarak gördüğü, geleneksel yığma yerine betonarme tekniğindeki özensiz binalardır. Dağlarla çevrili yüksek rakımlı şehirde kuzeyden güneye doğru bir eğimli bölgede saha nispeten düzdür.

Tablo 3.4.1. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: İKLİMSEL KOŞULLAR, SAHA ÇEVRESİ ve TOPOGRAFYA
12	APARTMAN NO1, 2013 K, Mahalat İran: Ilman iklime sahip olmanın getirdiği avantajla, tarih boyunca tercih edilmiş olan dağlarla çevrili yüksek rakımlı coğrafya, ormanlık alan ve su kaynakları çoktur. Üç cepheli binanın ana cephesi geniş bir caddeye bakmaktadır. Civar evler mimari açıdan siliktir. Yapılar bölge halkının modern bir değişim olarak gördüğü, geleneksel yığma yerine betonarme tekniğindeki özensiz binalardır. Dağlarla çevrili yüksek rakımlı şehirde kuzeyden güneye doğru bir eğimli bölgede saha nispeten düzdür.
13	40 DÜĞÜM EVLERİ, 2016 K, Tahran İran: Yıl boyunca az yağış alan bozkır bir iklim mevcuttur. Bina, etkileyici bir mimari yapı olarak üç ana cepheye sahiptir. Ülkede kolayca tedarik edilen taşlar kullanılarak yapılmış duvar kaplaması sıklıkla görülmektedir. Bina civarında mimari olarak ölçülü yöresel evler mevcuttur. Merkezi konumdaki bina etrafındaki yoğun yapılaşma nedeniyle, yapıdaki peyzaj ve yeşil alanlar kısıtlıdır. Tahran şehrinde üç dağ vardır. Yasal ve fiziksel kısıtlamalar sebebi ile, şehir ancak batı yönde genişleyebilmiştir. Yeni yapı kompleksleri de çoğunlukla batı yönde inşa edilmiştir. Arazi de kot farkı vardır.
14	MOULMEIN RISE, 2007 Ö, Singapur Singapur: Sıcak, nemli ve yağışlı bir tropikal iklim mevcuttur. Bölgede deniz sebebi ile tekdüze bir sıcaklık ve basınç görülür. Farklı kat yüksekliklerine sahip binalar ve müstakil evler karışımı içinde, yapı şehrin nispeten sakin bir bölgesinde yer almaktadır. Yapının bir tarafında kat yüksekliğinin sınırlı olduğu yeşillikli bir alan, güney yönünde ise Cumhurbaşkanlığı konutununda içinde yer aldığı bir milli park bulunur. Site engebeli bir arazi olmakla beraber genel topografik yapısı düzdür.
15	TULOU KOLLEKTİF EVLERİ, 2010 K, Guangzho Çin: Yengeç dönengesinin hemen altında yer alan bölgede, Muson yağmurlarından etkilenen nemli subtropikal iklim mevcuttur. Tayfun ve güçlü fırtınalar görülmektedir. Orta hızlı, yönü değişken rüzgarlarla beraber, güneş yoğun olarak hissedilir. Çok büyük konut kompleksinin parçası olan bina, kalabalık bir nüfüsü barındırmaktadır. Alandaki ağaçların çoğu, peyzaj planının bir parçası olarak dikilmiş gibi görünmektedir. Sahadaki orjinal bitki örtüsü korunabilirdi mi sorusunun net bir cevabı yoktur. Bina bir otoyolu köşesinde, ekonomik anlamda yaşanması ucuz, çok popüler olmayan, seyrek yapılaşma olan bir alanda konumlandırılmıştır. Bölge, kentsel yayılmanın bir parçasıdır. Guangzhou'nun eteklerindeki düz arazi de fiziksel bir kısıtlama yoktur.
16	MET KULE, 2013 K, Bangkok Tayland: Sıcak ve nemli bir iklim mevcuttur. Ilman iklimde manzara, mahremiyet, güçlü esintiler, düşük nem oranı, az gürültü ve az kirlilik gibi avantajlar sayesinde yüksek binaları keyifli ve tercih edilir kılmaktadır. Binalarda ulaşılan 1:2 yükseklik-derinlik oranı ve yeterli gölgeleme ile gereken saatlerce güneş ışığı sağlanabilmektedir. Böylece aydınlatmada avantaj sağlanmıştır. Kule şehirdeki ana arter üzerinde, tren istasyonları arasında yer almaktadır. Bu lokasyon, toplu taşıma altyapısının elverişli kullanımına izin vererek, Bangkok'un dağınık kentsel yapısı ve trafik sıkışıklığı ile başa çıkmak için iyi bir çözüm olmuştur. Maksimum bina yüksekliği iyi bir manzara avantajı yanı sıra, mevcut ağaçların da korunmasını sağlamıştır. Zemin koşulları Bangkok genelinde özgü olmakla beraber arazi düzdür.
17	WAFRA RÜZGAR KULE, 2022 K, Kuveyt Kuveyt: Kuru bir çöl iklimi mevcuttur. Hiç yağış olmamakla beraber, rüzgar türleri yıl boyunca değişiklik gösterir. Kış ve ilkbaharda serin esen kuzeybatı rüzgarları yaz aylarında sıcak esmektedir. Mayıs ayında güneş beyaz batar. Kuveyt'te ağır hava koşulları hakimdir. Yapı bir alışveriş merkezi arkasında, ticari bir caddeye yakın, civarında birkaç okul, apartman, park ve uluslararası klinik bulunduran kentsel bir ortamda yer almaktadır. Civardaki binaların mimari karakteri modern ve sıradandır. Binada çoğunlukla düzenli formlar işlenmiş, standart inşai sistemler kullanılmış ve endüstriyel yapı malzemeleri kullanılmıştır. Site düz, eğimsiz bir topografik yapıya sahiptir.
18	AL AZHAR BAHCİ EVLERİ, 2007 K, Karacı Pakistan: <i>Raporda bilgi verilmemiştir.</i>

3.4.2. Tasarım Konsept

Yöntem Şema (3.1.4.)

Tablo 3.4.2. Proje - Tasarım Konsept Rapor

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TASARIM KONSEPT
1	JUSMAN EVİ, 2001 K, Solo Endonezya: Girişteki pendopo (veranda) denilen açık salon, insanların sosyalleşme alanıdır. İkinci pendopo, giriş holü ve misafir kabul alanı olan müstakil bir çardaktır. Esas bina, gölet manzaralı verandaya açılan temel yaşam alanlarını içermektedir. Konut su, bahçeler ve farklı doku kombinasyonundan oluşmaktadır. Mevcut bina tasarımı farklı zamanlarda ekleme ve çıkarma yapılmasına imkan vermektedir. Her odanın ya bahçe yada veranda manzarası vardır. Bina da doğal havalandırma ve pasif soğutmadan yararlanılmıştır. Peyzaj ölçeklendirmesi çatı büyüklüklerine göre yapılmıştır. Ayrıca su deposuna kaynak sağlayan sondaj kuyusu mevcuttur.
2	EMRE SENAN EVİ, 2001 K, Datça Türkiye: Bölgedeki yapılarda düşmüş kaya parçaları ve eski ahırların devşirme taşları kullanılmıştır. Yeni ev dış görüntüsü çevre ile uyumlu, mütevasi köy evlerinden ayırt edilemez. Güçlü kuzey rüzgarları sebebi ile süregelen köy inşa geleneği mevcuttur. Evin manzarası kademeli köy doğasına hakimdir. Sahanın eğimi evde mahremiyete izin verecek şekilde avantaja çevrilmiştir. Ev içerisindeki yaşam alanı farklı kullanım amaçlarına izin verecek kadar esnek. Ev açısından açık mutfak önemli bir unsurdur. İçindeki modern şömine pişirme ve ısınma için kullanılmaktadır. Civardaki organik düzenlik yanında evdeki net geometrik şekilli hacim dikkat çekicidir. Evde tipik hayat morpoholojine sahip olarak iç bölmeler yerine yan yana eşit yarımlardan görülür. Merkezi mekan tipik hayat özelliğindedir. Hayat (avlu) dışarıda değil içeridedir. Binanın tek dikdörtgen ünite oluşu, geometrik kalitesini güçlendirmektedir. Geniş çok işlevli merkezi boş alan, yerleşik divanları ile geleneksel Türk odasının iç kalitesini yansıtmakla beraber geleneksel çadır düzenini yansıtır. Odak noktası ve düzenleme elemanı olan dikdörtgen havuz, beton zeminde halı algısı yaratır.
3	EMRE SENAN EVİ, 2004 S, Datça Türkiye: Ev net bir geometrik kutu şeklinde tasarlanmıştır. Basit formu sıradan bir köy evi ile aynıdır. Tasarım da köydeki mimari özellikler benimsenmiştir. Ölçek, yerleşim ve malzeme yönetimi bu bağlamda ayrılık gösteren tasarım noktaları olmuştur. Evrimsel süreç içinde, iç bölmeleri olmayan ev de hayat tipolojisi mevcuttur. Evdeki merkezi alan, hayatın işlevselliğini üstlenirken, geleneksel özelliğinin aksine açık değil kapalı bir mekandır. İslami şehirlerdeki gösterişli evlerde bulunan "Memlük" ile hemen hemen aynı ölçek ve oranlar mevcuttur. Ev geleneksel tipolojiye uygun ve bazı yönlerden tamamen farklıdır.

Tablo 3.4.2. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TASARIM KONSEPT
4	<p>B2 EVİ, 2004 Ö, Ayvack Türkiye: Arazideki form ve eğimli topografya bu projenin zorlayıcı unsurlardır. Yerel bina inşaatında uygulanan sistemi olan kot farkını sebepli teraslama uygulanmıştır. Araziden azami yarar için yapı sınır hattına yerleştirilmiştir. Hakim rüzgardan kaçınmak ve manzara için yönelim başvuru diğer geleneksel özelliktir. İstinat duvarının kesintisiz devam etmesi, iki set merdiven ile sağlanmıştır. Bir bölüme uzun dikdörtgen teras ve arka kısımda üçgen şekilde bahçe olarak kullanılan teras yerleştirilmesinin kökeninde yerel teknolojik yöntemler bulunur. Bahçe duvarı olmaması projenin radikal farkıdır. Köyde özel bahçe sıklıkla görülen bir durum iken, sınırsızlık alanı çevredeki peyzajla birleştirmiştir. Doğaya açık duvarsız bahçe, idealize edilmiş kütle form bulduğu evi, bir kaide haline gelmiştir. Binaya dışarıdan bakıldığında, alandan oyulmuş ve çevrede manzara tarafından sahiplenilmiş saf bir dikdörtgen kütle olarak algılanmaktadır. Dış mekan oturma alanı iç ve dış mekan arasındaki sirkülasyonu sağlayan bir salon halindedir. Dışarıya yerleştirilmiş olan merdiven, içeride maksimum alan kazanmak ve mekan sadeliğini korumak üzere tasarlanmıştır. Güney manzarası evdeki baskın özelliktir. İç ve dış mahal arasındaki sınır algılanmaz. Katlanır panel sistemi, sınırsızlığı kesen ana unsurdur. Evin içinde karmaşık katmanlar dizisi vardır. Dikey ritmik katmanlar, açıklıklar ev içine hava akışı girişi sağlamıştır. Bu ritim üst yatak odasına kadar uzanır. Kütleli saran kesintisiz beton yüzey binayı kuzey yönden bakıldığında yekpare bir düzlem gibi göstermektedir. Yaygın kullanımı olmayan beton yüzey, cephe panelleri ve evdeki dizim netlik içinde tasarım ve hedef uyumunu göstermektedir. Yan duvarlar ve çatıda doğal taş kullanılması, tuğla çatı anlayışı yanında yenilikçiliktir. Dış mekan pitoresk noktalara da meyve ağaçları dikilmiştir.</p>
5	<p>YAHSİBEY EVLERİ, 2007 K, Datça Türkiye: Herbiri havalandırma ve manzara avantajına sahip köy evlerinde bahçe veya avlu vardır. Mevcut yerleşim düzeni ile uyumlu, iki katlı evlerde kesim-dolgu oranı da gözetilmiştir. Yapılarda bina yönelimi ve topograf esas kriterlerdir. Yeni konutlarda geleneksel mimari deki teraslama sistemi ve aynı yönlendirmeler kullanılmıştır. Kuzey cephe kullanımı minimum da tutulurken, güney cepheden bolca faydalanılmıştır. Evler kullanıcıların esnek kullanımları için elverişli yapıdadır. İç mekan dış avlu hemzemin olarak bağlantılıdır. İçeride geçirilen vakit ılıman iklim sayesinde dışarıya da taşınmıştır. Yerel önyargılardan bağımsız, Yahşibey evleri çevreye ve kültürel yapıya duyarlıdır. Pencereler kamusal yönler doğru açılmış, tipoloji ve ölçüğe uygundur. Yapılar bölgede geçmiş ve gelecek arasında kavramsal, kültürel bir köprüdür. İç içe geçmiş peyzajlı yollar ve avlularla birbirine bağlanmıştır. Havuz, veranda, çimlik alan, bahçe, dış mekan, şömine ve içten dışa uzanan yaşam alanları vardır. Projedeki havuz, türk gelenekselinde yaygın kullanılan çeşmeyi çağırıştır.</p>
6	<p>AM KONUT, 2019 Ö, Jakarta Endonezya: Projedeki zorluk trapez biçimli arazideki eğim ve dar sokak cephesidir. Bina girişindeki açık alan tasarımı, oturma alanında yakalanan mahalle görüş alanı ve yeşil çatı projeyi arsa üzerinde olduğundan daha geniş göstermektedir. Evin sosyal alanı içinde bulunan geniş ve açık planlı oturma-yemek alanı, ihtiyaç duyulan mahremiyet alanlarını ayrı ayrı sağlamıştır. Tasarım görsel etkiden çok deneysel bir fikir ile yapılmıştır. Giriş kattaki ahşap döşeme sayesinde cadde ile net bir görsel ilişki kurulmuştur. Ana sirkülasyon hattında, sokak seviyesindeki giriş, kısmen az ışık alan ve kapalı hizmet alanı sonrası, aydınlık ve açık olan birinci kata yönlendirir ve ana yatak odalarında son bulur. Hat çitahlı ahşap-dek yürüme yolları ile belirlenmiştir. Katlar arası bağlantı iki döner merdiven ile sağlanmıştır. Ana bina ve ana yatak odalarında yeşil çatı mevcuttur. Alana ağaçlar dikilmiştir. Bakımı kolay yeşillikler ve duvarlarda sarmaşıklar tercih edilmiştir. Proje de zemin katta koi göleti, üst katta yüzme havuzu ve çatı hendeği şeklinde entegre su özelliği vardır.</p>

Tablo 3.4.2. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TASARIM KONSEPT
7	<p>ABAN EVİ, 2022 K, Tahran İran: Dar ve derin arazi üzerine inşa edilen binanın giriş avlusu, otopark alanı oluşturabilmek için kısmen geriye çekilmiştir. Dar parselde çoklu avlu stratejisi, dikdörtgen formlarla sağlanmıştır. Bu evin cephesinde el yapımı tuğlalar, civardaki binalarla uyumlu hale getirmek için kullanılmıştır. Katlar arasında yukarı çıktıkça genişleyen avlular vardır. Sıklıkla kullanılan avlu ve stratejik olarak belirlenmiş kontrollü açıklıklar sayesinde iç mekana, iyi görüş, yeterli gün ışığı ve iyi havalandırma imkanı sağlanmıştır. Ev, belirli ve net işlevlere sahip mekanlardan oluşmuştur. Yapı bünyesinde, açık-kapalı ve yarı açık mekanlara sahiptir. Evde zemin kat mekansal olarak en çok sosyal aktivite yapılan alan olarak düzenlenmiştir. Mutfak evin merkezinde yer alır. Evin ön taraf ve orta kısmı sık kullanılan mahaller olarak birbirine geçilen odalardır. Evin ortasındaki avlu, tamamen mahrem bir bölgedir. Zemin katta arka, yan avlu ve orta açıklıklar mevcuttur. Esnek kullanıma sahip "isimsiz alan" olarak adlandırılan, sabit bir işlevi olmayan mahal binadaki ilginç konsepti göstermektedir. Çatı katında küçük bir su kütle alanı ve sera bulunmaktadır. Bina da herhangi bir dekoratif unsur veya geleneksel motif yoktur. Cephe, basit ve simetrik olarak düzenlenmiş bir dizi küttedir. Bu kütleler, iki katlı ev algısını kırmaya yardımcı ve zemin seviyesindeki açıklıklar için bazı gölgeler yaratan hafif çıkıntılarla eklenmiştir. Tüm alanlar doğrusaldır. Evin önü bazı ağaçlarla kapanmış olduğu için, giriş sokaktan görünmemektedir. Evin her yerinde, tüm açıklıklara bitkiler yerleştirilmiştir. Bitkiler için sulama sistemi mevcuttur.</p>
8	<p>PAVILLION APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Projenin ulvi bir alanı olan açık avlu, alışılmışın dışında yağmur suyunu engellemek için değil, suyu önce toplayıp sonra boşaltmak için tasarlanmıştır. Güneş, rüzgar veya yağmur gibi doğal unsurlardan tasarımda faydalanılmıştır. Dairede her birimin kendine has karakteristik bir yapısı vardır. Mekanlarda akıcılık ve açıklık hissi mevcuttur. Malzeme kombinasyonları yenilikçi bir şekilde kullanılmıştır. Projenin konumu yada kütleli elemanları manzarayı engellememiştir. Eski aile evinden kalma yasemin ağacı korunmuş ve yeni projede avluya dikilmiştir. Bina betonarme ve tuğla duvar ile inşa edilmiştir. Her katta dört daire bulunurken, altı katlı binanın zemin katı otopark ve oyun alanı olarak kullanılmıştır. Çatı katı ise çamaşır kurutma ve ortak kullanım için planlanmıştır.</p>
9	<p>KAZEDEWAN APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Bina civardaki diğer apartman bloklarının inşai normundan farklıdır. Bina sokaktaki araba geçişini rahatlatmak için geriye çekilmiştir. Her katta dört daire bulunan katlı binanın zemin katında otopark mevcuttur. Yatak odaları, oturma odası, mutfak ve banyo mahallerinde alışılmışın dışında pencere açıklıkları vardır. Konut sakinlerinin toplanma ve sohbet alanları, zemin ve çatı katında yer almıştır. Çatı alanı, farklı kullanım bölgeleri için ayrılmış alanlarla iyi planlanmıştır, ortak kullanım ve çamaşır kurutma kullanılmaktadır. Mutfak genelde kadınlar tarafından kullanılmaktadır. Sokağın dışarıdan fark edilmeden izlenebilmesini sağlayan panjurlu özel pencere olan "fuchkee", proje deki belirgin geleneksel mimari öğedir. Bina ölçeği civardaki diğer binalar ile uyumludur. Kütle açısından bakıldığında, doluluk, boşluk ve çıkıntılar sayesinde günün farklı saatlerinde bitişik dış duvarlar üzerine düşen ilginç gölge oyunları fark yaratmıştır. Beton ile doğal kil tuğlalar sık tezat yaratmıştır. Tuğlaların yatay dizilişi ile yapının dikeyliği içinde dengeleme unsuru vardır. Yeşil projenin ana unsurudur. Proje de benimsenen her bireyin yaşadığı yerdeki yeşili sadece izlemesi değil deneyimleme hakkı da vardır inancı, yapıyı eski şehirde benzersiz kılmaktadır. Peyzaj olarak yerel palmye ve yerli bitkiler kullanılmıştır.</p>

Tablo 3.4.2. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TASARIM KONSEPT
10	<p>MİZAN KONUT, 2007 K, Dakka Bangladeş: İkinci derece deprem bölgesi olan Dakka'daki yapıda, taşıyıcı sistem olarak kolon kiriş bağlantısı yanısıra temelinde de kazıklı sistem kullanılmıştır. Zayıf, balkon alanları ile sınırlı bir çevre düzenlemesi mevcuttur. Bina betonarme ve tuğla dolgulu duvarlarla inşa edilmiştir. Gelenekselde olduğu gibi, dış patika ve arazi herhangi bir şekilde sınırlandırılmamıştır. Cephede dolu boş etkisi, yatay çıkıntılar ve mafsallı kırmızı tuğla-brüt beton kullanımı ile dikkat çekicidir.</p>
11	<p>DOWLAT II KONUT KOMPLEKSİ, 2010 K, Tahran İran: Binanın tasarımında ana cephe ticari kaygılarla önemsenirken, çevresel faktörler sebebiyle mümkün olduğunca çok park ünitesi sağlayabilmek ana konsept prensipleri içinde yer almıştır. Cephe de mimari olarak geliştirilirken yapılan detay çalışmalar sayesinde proje hızlı bir kar getirisi elde etmiştir. Cephe de küçük kesitlerde detay geliştirme zor olsa da getirisi, büyük kesit çalışmalara rağmen daha yüksektir. Cephe geliştirilmesi gereken bir "mikro kesit" olarak ele alınırken, tasarım süreci "duvar kesiti" diye adlandırılmıştır. Geleneksel önden görünüme karşı dik bir bakış açısı kullanılmıştır. Mekan aktivasyonu için bina kabuğu bir araç olarak görülmüştür. Projenin esas unsuru olan cephenin mikro bölümü iki bileşenli tasarlanmıştır. İç katman, yaşanabilir alanları dış etmenlerden izole ederken, dış katman, yeniden yapılandırılabilir çok parçalıdır. Yerel en ucuz ahşaptan imal edilen, ahşap ızgara farklı açıklıklarla dış katmanı oluşturmuştur. Cephedeki ızgaralar hacim verirken, 'satılabilir' ya da 'yaşanabilir' alan metrajlarını azalmamıştır. Geleneksel olarak paylaşılan çatı alanı, proje de bir takım değişikliğe tabi tutulmuştur. Binadaki kot farkı üst ünitenin çatıya erişimine olanak sağlayınca, mahalde yeni bir uyarlamalar gelişmiştir. Sadece bu bina da görülen çatı bahçesi, özel erişimi olan birim, 'satılabilir' alanların değerini yükseltmiştir. Kesit çeşitliliği ile aynı apartman dairesinde değişen metrekairelere sahip birden fazla birim tipi oluşturmuştur.</p>
12	<p>APARTMAN NO1, 2013 K, Mahalat İran: Arsanın düzensiz şekli, iç alanların düzenlenmesini çok zorlaştırmıştır. Dikdörtgen odalar, orantılı alanlar elde edebilmek için, kütleye üçgen prizmalar eklenmiştir. Prizmalar, dış mekana benzersiz ve estetik bir özellik katmıştır. İç mekan, düzensiz ayak izi göstermez. Mahremiyetini sağlayarak özel ve kamusal alanları ayırmak şehir geleneğidir. Çatı katı, apartman sakinleri ortak alanı, geri dönüştürülmüş taşlar ile kaplanmıştır. Sokak seviyesinde dış mekan mobilyalı bahçe, garaj yanısıra ilave bir ortak kullanım alanı olarak seyrek rastlanan bir mahaldir. Bina ağır bir kütlede oyulmuş çağdaş bir form ve karmaşık geometrik dokuya sahiptir. Ekli üçgen formlar, ışığın alana süzülmesine yardımcı olmuştur. Pencerelerdeki yerel malzemeli ahşap panjurlar, ışık ve ısıyı kontrol etmeyi yardımcı olmakla beraber, mahremiyeti sağlamıştır. Cephenin geri kalanı, yerel fabrikalardan toplanan geri dönüştürülmüş taşlarla kaplanmıştır. Geleneksel Mahallati evlerinde, pencereler küçüktür. Büyük pencereler manzaranın içeriye taşımak, doğa ile bağlantı kurmak işlevlerinin yanısıra yeterli ışığın içeriye girmesini de sağlamıştır. Geleneksel unsur olan "Tağşe" raf fonksiyonunu yerine getirir ve oda işlevine göre kullanılır. Dekoratif ve pratik objeleri yan yana kullanılarak "künye"ye çağdaş bir yorum kazandırılmıştır. Geçiş alanı oluşturan avlu duvarları, dış cephe ile uyumlu bir şekilde, prizmatik delik ve gizli ışıklarla tasarlanmıştır. Genel olarak sadelik cephedeki karmaşık formu dengelemek için tercih edilmiştir. Bahçe iklim elverdiğince, sakinlerin ortak kullanım alanı olarak sosyalleşmelerine olanak vermiştir. Ağaçlar, büyük pencereler ile içeride hissedilebilmektedir. Dere, ağaçları besler ve su sesi dinginlik sağlar.</p>

Tablo 3.4.2. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TASARIM KONSEPT
13	<p>40 DÜĞÜM EVLERİ, 2016 K, Tahran İran: Kendine has dokusu yanısıra bina cephesi komşu cephelerle strüktürel çizgiler ile bütünleşmiştir. Cephedeki iyi işçilik ve tuğlalar üzerindeki eğrisel kesikler, yapının şehirdeki ankrajını güçlendirmiş ve önemini vurgulattırılmıştır. Proje tasarımında ekonomik, fonksiyonel ve kültürel gereksinimler önemsenmiştir. Kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamak ve biçim arasındaki köprü unsuru mimari tasarım olmuştur. Genel merdiven ile her daireye girişteki alanı bölen cam kapı, tampon bölge olarak mekansal düzenlemedeki kültürel özelliği yansıtır. Daire kapısı ile ortak merdiven alanı arasındaki tampon bölge yanısıra yarı açık tuğla dokulu balkon mahremiyete hizmet etmektedir. Bina, basit bir küp kütlenin çağdaş bir formuna sahiptir. Tuğla kaplı doku ile kaplanmış cepheler, tüm yapıyı yekpare bir hacim haline getirmiştir. Mekan duygusunu yansıtan desenli cepheler, yenilikçi bir tarzda tasarlanmıştır. Cephelerdeki tuğla dokusu, mimara göre İran halısı dokuma tekniklerinin bir kopyası olarak yapılmıştır. Yapının ismi, düğümlü kilimlerde olduğu gibi tuğlaların dokuma yapısından gelmektedir. Vitrayla kaplı geleneksel İran konutları olan "Mashrabiya"dan, modernize edilmiş konut birimleri bu yapıyı Tahran'da ayırt edici kılmaktadır. Yerel de "gonbad" olarak adlandırılan kubbe ve tavan penceresi İran mimarisinde önemlidir. İran kubbesi ve tavan penceresinin tasarımı, ünite tasarımının geri kalanıyla eşleşen basit ve çağdaş bir ışıklık olarak yapıda modernize edilmiştir. Gonbad yaklaşımı iç mekanda ekstra tavan olarak karşımıza çıkmıştır. İran tarzı peyzaj, bina ve çevresi açık alanlarla bağlanarak, iç ile dış mekanı bütünleştirmiştir. Geleneksel bir yaklaşımla, iç dış ayrımını, iç ve dış arasına tonozlu kemerler gibi öğelerle yapmışlardır. Peyzaj, gölgelik ağaçlarla gerçekleştirilmiştir.</p>
14	<p>MOULMEIN RISE, 2007 Ö, Singapur Singapur: Proje konsepti için küçük ayak izi ve yüksek bina hedeflenmiştir. Estetik açıdan hoş üç boyutlu görünüme sahip ince bina, rekabetçi ortamda öne çıkmıştır. Sıcak iklim ortamında yukarıya çıkıldıkça serinleyen hava sayesinde kullanıcılar ışık ve hava açısından konfor elde etmiştir. Bu avantajı elde edebilmek için bina kuzey-güney aksında yönlendirilmiştir. Ticari baskılar karşısında yapıyı çevresel avantajlarla harmanlamak bu tasarımın artı noktasıdır. Tasarımın her düzeyde ve ölçekte geliştirilebilmesi için kullanılan şema üzerine saha, iklim, teknoloji, otorite, ilerleyiş, kullanıcılar ve danışmanların izlenimleri dikkate alınıp işlenmiştir. Cephe de görülen yatay güneşlikler, dikey delikli paravanlar, saksılar ve muson pencereler dört ana tasarım unsurudur. Uruslar dairelere bireysellik kazandırmıştır. Tasarım DNA zincirini çağırıştırır. Escher resimleri ve Elhamra cami desenleri de proje için ilham kaynağı olmuştur. Fonksiyonel modüler elemanlar eşleştirilince farklı yükseklikler elde edilmiştir. Cumbalı pencere, güneşlik ve saksı geleneksel öğeler olarak proje de yer alınca fiyat avantajı sağlanmıştır. Geleneksel öğelerin yaratıcı bir şekilde projeye entegre edilmesi bu projenin başarısı olmuştur. Peyzaj olarak, otopark girişlerinde ve sınır duvarlarının yakınında bambu bahçeleri oluşturulmuştur. Çatı katındaki havuz etrafına palmye ağaçları dikilmiştir. Cephede görülen şaşırtmalı dikdörtgen dizilimi peyzajda tekrarlanmıştır.</p>

Tablo 3.4.2. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TASARIM KONSEPT
15	<p>TULOOU KOLLEKTİF EVLERİ, 2010 K, Guangzho Çin: Yapının şekli, Fujian kırsalında yer alan, tarihi yüzyıllar öncesine dayanan Tulou (toprak yapı)'dan esinlenilmiştir. Yapı orijinalinde kısa duvar yüksekliği ile dört kata kadar yüksekliğe ulaşan kompakt dairesel yapılardır. Çevreyen birimler konut olarak, ortadaki alan topluluk faaliyetleri amaçlıdır. İçe dönük şekli ve ortak topluluk alanlarını tasarım açısından cezbedicidir. Orjinal Tulou konseptini güncel toplu konutlarına dönüştürebilmek, bu projenin başarısıdır. Cephedeki dış duvar mahremiyet ve güvenliği sağlar. İç kısımdaki balkonlarda ahşap paravanlarla mahremiyet sağlanmıştır. Dış balkonlarda beton paravanlar mevcuttur. Ana formu dairesel bir halka olan avlulu bina içinde dış bloğa bağlanan dikdörtgen blok, ortak kullanım alanı yerleştirilmiştir. Cepheleerde, günümüz Çin gelişimine paralel olarak modern bir dil hassasiyetle kullanılmıştır. Site genelinde nispeten küçük bir alanı kapsayan büyük bir konut kompleks tasarımında çap-yükseklik oranı çok önemsenmiş ve kullanıcıları rahatsız etmeyen ölçek kullanılmıştır. Konut birimlerinde iç mekan alanlar, küçük olmasına rağmen ev içi faaliyetlerini düzgün bir akışta işleyiş sağlamıştır. Daireler havadar ve iyi ışık alır durumdadır. Koridorlar diğer birimlerle etkileşim kuran güvenlik alanlarıdır. Peyzaj düzenlemesi sade ve hassastır. Sıralı bambu ağaçları yanı sıra, girişe yakın yerde zarif bir dikeylikle boş duvarlara karşı ağaçlar dikilmiştir.</p>
16	<p>MET KULE, 2013 K, Bangkok Tayland: Geleneksel Tayland ev tasarım doneleri olan ışık kontrolü, doğal havalandırma ve edinilmiş deneyimler ile bina konsepti belirlenmiştir. Bölgede arazi kullanım sıkıntısı sebebiyle yüksek yoğunluklu binalar inşa edilmiştir. Kule yüksekliği panoromik manzara yanısıra, ortak açık hava terasları ve özel teras alanlarına erişim avantajı sağlamıştır. Yapı, havada kendi küçük arazisine sahip minyatür bahçe evlerine sahip olma konforu vermiştir. Kule de geçiş yolları, tamamen ışık alan ve manzaralı yaşam alanları, dikey bahçeli ve açık hava ortak terasları vardır. Özel ve ortak kullanıma açık olan gökyüzü terasları, her altı katta, blokları birbirine bağlayarak dramatik ve insan ölçeğinde dış alanlar yaratmıştır. Yatay bağlantılar, yangın merdivenine erişim güvenliği için gereklidir. Kuleler arasındaki mesafe, çıkış merdivenine ulaşım için önemlidir. Bina narin ve çepeçevre havadar, nefes alan görüntüsü ile çok tropik ve gelenekseldir. Kulede geleneksel sirkulasyon çekirdeği yoktur. Kule çekirdeği, binanın tüm yüksekliğini kaplayan bir dizi geniş dikey boşluktan oluşan, boş bir alandır. Delikli, gözenekli durum, kademeli kuleler arasındaki boşlukları rüzgarın yapının içinde girdaplar oluşturarak, havalandırmanın sabit olduğu ve blokların her birinin diğeriyle gölgelendiği geçitlere dönüştürmüştür. Daireler her yönden ışık ve havaya erişim sayesinde doğal havalandırılır. Kademeli plan, cephede ritim oluşturmuştur. Cephedeki çizgiler binanın yüksekliğini artırarak, özünde Gotik çağrışımı yapmıştır. Bina genelinde kullanılan oranlar, ağaç ve insan ölçeğindedir. Güneşi çok parlak yansıtan kıvrımlı paneller, Tay tapınaklarının cephelerinin aynalarından ilham almıştır. Bütüne bakıldığında yapıdaki görünüm çok tropikaldir. Yapı da otopark vardır. Tüm peyzaj yerli ve yerel kaynaklıdır. Kule, bitkilendirilmiş cepheleri, balkonları ve gökyüzü bahçeleriyle Bangkok kentine çevresel katkıda bulunmaktadır. Gökyüzündeki yeşillik, binanın terleme ve gölgeleme yoluyla soğutulmasını, hava kalitesini iyileştirerek kentsel ısı adası etkisini azaltılmıştır.</p>

Tablo 3.4.2. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TASARIM KONSEPT
17	<p>WAFRA RÜZGAR KULE, 2022 K, Kuveyt Kuveyt: Ondört katlı olan bina projesinin, zemin katı otopark, giriş, servis alanı, genel kullanım ve alışveriş alanı olarak kullanılmaktadır. Asma kattaki spor salonu ve yüzme havuzu, kullanıcıların ortak kullanım içindir. Ana açıklıkların çoğu kuzeye yerleştirilerek, engin deniz manzarası elde edilmiştir. Güney yönden çöl ikliminde güneş ışığının girer. Yönelim açısından, bina cephe ve merkezinde daha gölgeli ve serin alanlar yaratılabilme tasarım stratejisi olarak benimsenmiştir. Bina bütün ve apartman birimleri açısından ele alındığında, mekansal organizasyonu basittir. Zemin katta genel kullanım alanları, asma katta ortak kullanım ve apartman birimleri üst katlarda yer almaktadır. Her dairenin deniz manzarasına hakim olması önemsenmiştir. Bina alt katları havuz ve çevre düzenlemesi boyutu için üst katlardan daha büyük bir podyuma sahip tek kütleli bir yapıdır. Bu tekil yapı gökyüzü terasları ve bir rüzgar tutucu şeklinde bir boşluklar ve gözenekler ağı içermektedir. Cephede gölgeli alanlar elde ederek serinlik sağlayabilmek için granit girintiler oluşturulmuştur. Gölgeli alan, Kuveyt evlerinde belirgin geleneksel gereksinimdir. Bina çevre düzenlenmesi asgari seviyede asma katta mevcuttur. Rüzgar yakalayıcının altında kuru peyzaj bahçesi ve havuzunun yanındaki ağaçlarla küçük bir bahçe bulunmaktadır.</p>
18	<p>AL AZHAR BAHÇE EVLERİ, 2007 K, Karaçi Pakistan: Tasarımı geliştirme sürecine Neden yaşamak için yeni bir yere ihtiyaç duyulur? Mevcut olanda yanlış olan nedir? Burada insanları birbirine bağlayan nedir? Nasıl yaşarlar? gibi sorularla başlanmıştır. Yaşam dizilimleri genelden daha özel olana, meydanlardan ve bahçelerden (chowks ve baghs) konut kümelerine (mohallalar) ve ortak avlulara, bireysel açık teraslı avlulara (sehanlar) doğru sıralanabilir. Tasarımcı için iyi bir ev elde etme yolunun, teknolojiye daha az ancak Karaçi'nin güneybatı esintisi, filtrelenmiş doğal ışığın kullanımı ve yayalaştırılmış hareket kalıpları gibi sürdürülebilir sistemlere daha fazla bağlı olduğunu bilmektedir. Her blokta ayrı bir kimlik vardır. Dairelerde her birinin kendine özgü doğasını vurgulamak için giriş kapısında çiçek veya ağaç gibi dekoratif unsurların yanı sıra çeşitli renk paletleri kullanılmıştır. Ayrıca, maliyetleri en aza indirmek için hem inşaat sistemlerini basit tutulmuş hem de büyük genel yükleniciler yerine küçük yükleniciler aracılığıyla inşaatı kontrol etmesine izin verilmiştir.</p>

3.4.3. Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji

Yöntem Şema (3.1.4.)

Tablo 3.4.3 Proje - Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji Rapor

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TAŞIYICI SİSTEM, MALZEME VE TEKNOLOJİ
1	JUSMAN EVİ, 2001 K, Solo Endonezya: Bina da geleneksel ahşap karkas, taş temel, ahşap strüktür ve çatı sistemi gibi farklı inşaat sistemleri bir arada kullanmıştır. Ahşap çatı betonarme karkas ile inşa edilmiştir. Taşıyıcı sistemde, geleneksel unsurlar çağdaş tekniklerle birleştirilmiştir. Ahşap taşıyıcı elemanlar, ahşap dolgu paneller, standart ve el yapımı tuğla, pişmiş kiremit, terazzo ve pigmentli sıva kullanılan malzemelerdir. Modern kapı tokmakları, kulplar, abajurlar gibi düşük maliyetleri aksesuarlar yapıdaki çağdaş tasarımı yansıtmıştır. Geleneksel mimari ve modern tasarım harmanlanmıştır.
2	EMRE SENAN EVİ, 2001 K, Datça Türkiye: Yapı betonarme taşıyıcı sistem ve yığma taş duvarların kombinasyonudur. Asma katta çelik kirişler, geleneksel ahşap yapılarıdaki gibi tasarlanmıştır. Çatı pişmiş toprak kiremit ile örülmüştür. Yapıdaki ölçek ve ham tavan dokusu bütün bir yekpare sistem olarak çalışırken, ihtişam duygusu da vermektedir. Duvarlarda taş, kirişlerde çelik ve kaplama malzeme olarak mermer seçilmiştir. Malzemeler ham halleri ile kullanılmaya çalışılmıştır. Kullanılan çelik teknolojisi, yeniden kullanılan taşlar, fırın ısı izolasyon ve yağmur suyu drenaj sistemi binadaki yeni teknolojilerdir. Çelik işler dışında, teknoloji ve yapı malzemeleri yereldir.
3	EMRE SENAN EVİ, 2004 S, Datça Türkiye: Betonarme taşıyıcı sistem ile taşıyıcı taş duvarların birleşimi ile yapı inşa edilmiştir. Taş duvarlar depreme dayanıklılık ve yapı stabilitesini artırmak için çelik ızgara sistem ile güçlendirilmiştir. Izgara sistem betonarme taşıyıcı sisteme kirişlere saplanmıştır. Evin yekpare görünümü ham tavan ile sağlanmıştır. Tabanda sadece zeminde cilalı mermer kullanılmış bunu dışındaki yapı malzemeleri ham halleri ile uygulanmıştır. Brüt betonun merdivenden, tavana, döşemeye, çatıya kadar bütünsellik sergileyip, doğallığı yansıtmıştır. İnşaat teknolojisi yerel malzeme ve işçiliğe dayanan gelenekselliğe uygundur. Projedeki yenilikçi yaklaşım, çelik konstrüksiyon, çelik elemanlarla duvar güçlendirilmesi ve bazı mahallerde devşirme taş kullanımıdır. Entegre yağmur suyu drenaj sistemi, köyde ilk uygulanmıştır.
4	B2 EVİ, 2004 Ö, Ayvacık Türkiye: Evin basit yapısı yerel teknoloji kapsamında tasarlanmıştır. Perde duvarlar ile rigid tek parça kütle tasarlanarak, yapı depreme dirençlidir. Ters kiriş yöntemi yapı dayanıklılığını arttırmıştır. Kullanılan ana malzeme olan beton ve taş, proje konseptini anlatmaktadır. Binanın yan duvarlarındaki malzeme, iç mekan malzemeleri ve genel mekan da kullanılanlar üçlü bir kompozisyon oluşturmaktadır. Terrazzo, rafine ve cilalı bir yüzeye dönüştürülmüş çakılı bahçe ile uyum sağlarken, ahşap, dış merdiven ve ahşap güvertenin bir uzantısı durumundadır. Zemin kat ve girişlerde alüminyum ve saz paneller, duvarlarda ahşap plakalar, buzlu cam sürgü kapı - sürgülü panel seti ve güney cephedeki saz ve alüminyum katlanır panel proje katmanlarıdır. Yerel inşaat uygulamaları kullanılarak geleneksellik öne çıkarılırken, yenilikçi teknoloji göz ardı edilmiştir. Evde gömülü su deposu kullanılmıştır. Yağmur suyu drenaj kanalları vardır.
5	YAŞİBEY EVLERİ, 2007 K, Datça Türkiye: Yapılar da betonarme çerçeveler ile taşıyıcı duvarlar birleştirilmiştir. Taş duvarlar yanıl yüklerle karşı sağlam durabilsin diye çelik konstrüksiyonla güçlendirilmiştir. Betonarme çatı yapılarında da kullanılmıştır. Brüt, ham malzemeler kullanılmış. Elde edilen sadelik, yapıların estetik bir boyutunu oluşturmuştur. Bazı evlerin çatıları pişmiş toprak kiremit ile kaplanmıştır. Çağdaş teknolojiler kullanılarak, köyün temel özelliklerini korunmaya çalışılmıştır. Kullanılan tüm malzemeler yerel tedariktir. Dökme beton zemin ve çatılar da kullanılmıştır. Proje sürecinde, drenaj ve zemin kaplama teknikleri anlaşılabilir şekilde gereken çözümler yerinde uygulanmaya çalışılmıştır. Kullanılan ahşap bazı yerlerde cilalanarak kullanıma daha elverişli hale getirilmiştir.

Tablo 3.4.3 Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TAŞIYICI SİSTEM, MALZEME VE TEKNOLOJİ
6	AM KONUT, 2019 Ö, Jakarta Endonezya: Binadaki kolon, kiriş ve döşemeler betonarmedir. Beton, ahşap, geri kazanılmış malzemeler , entegre su kütleleri, çatı hendeği ve bol yeşillik ile çevresi ile diyalog kuran minimal bir malzeme paleti içermektedir. Malzemeler içinde brüt beton ve yeniden kullanılmış olan ürünlerde vardır. Geri kazanılmış demir ve yerel ahşap "ulin" kalaslar kullanılmıştır. Merdiven ve rampalarda çelik sistem tercih edilmiştir. Islak hacim zemin kaplamalarında prefabrik beton karolar döşenmiştir. Bazı açıklıklarda temperli cam kullanılmıştır. Proje de müteahhit ilk kez betonarme yapı çalışmıştır.
7	ABAN EVİ, 2022 K, Tahran İran: Yapı bazı betonarme elemanlarla beraber tuğla yığma binadır. Duvarlarda tuğla dolgu malzeme olarak kullanılmıştır. Dış duvarlar ve tabanda el yapımı kil tuğlalar tercih edilmiştir. İç mekan taban kaplaması parkedir. Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Kullanılan teknoloji duvar ve taşıyıcı sistem için yereldir. Evde ısıtma ve soğutma için klima kullanılmıştır.
8	PAVILLION APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Taşıyıcı sistem çelik ve betonarmedir. Uzun açıklıklı çelik kirişler, statik proje çözümleri olarak için özel üretilmiştir. Yerel el yapımı tuğla yanısıra eski yıkılmış binalardan alınan ahşap çita ve tuğlalar duvar kombinasyonunda kullanılmıştır. Geleneksel tuğla duvar işinin devşirme malzemelerin kalın harçla uygulanması, projeye farklılık getirmiştir. Duvarda kırık porselenler ile dekoratif uygulama yapılması camilerdeki mozaik cam işçiliğini çağrıştırmaktadır. Pencereerde ahşap panjurlar rüzgar sirkülasyonunu sağlamıştır. Zemin ve bazı özel alanlar traverten mermer ile kaplanmıştır. Ahşap kapı soğuk sıcak ortamda doğası gereği çalışır. Depreme karşı duvarların güçlendirilmesi yenilikçi ve zorunlu bir uygulamadır. Evlerdeki şömine hem ısınma hem pişirme faaliyetleri için kullanılır. Mekanik soğutma sistemi kullanılmamıştır.
9	KAZEDEWAN APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Yapı betonarme kolon kiriş çerçeveli bir sistemdir. Ahşap kalıplar kullanılarak beton kolon kiriş sistemi yerinde dökülmüştür. Beton üzerine yerel üretilen "SARA", nem ve yosuna karşı dayanıklı ve ucuz bir malzeme kaplanmıştır. Dolgu malzeme, pişmiş toprak tuğla kullanılmıştır. Dış duvarların iç yüzünde el yapımı, dış yüzünde ise fabrikasyon tuğla kullanılmıştır. Dış cephedeki tüm kaplama malzemeleri "SARA" ile kaplanarak, dış etmenlere karşı dayanıklılık elde edilmiştir. Duvarlar da sıva üzerine boya kullanılmıştır. Yerel ve kaliteli karolar yapıda döşenmiştir. Tercih edilen inşaat uygulaması standart teknolojidir. Binanın drenaj sistemi ve su yalıtımı karar ve uygulamalarına itina gösterilmiştir. Olası su kesintisine karşı mağduriyet yaşanmaması için tepede ve gömme su depoları kullanılmıştır.
10	MİZAN KONUT, 2007 K, Dakka Bangladeş: Standart betonarme yapı tekniği kullanılarak, betonarme taşıyıcı sistem ile tuğla dolgu malzeme inşa edilmiştir.
11	DOWLAT II KONUT KOMPLEKSİ, 2010 K, Tahran İran: Bina çelik konstrüksiyon ile inşa edilmiştir. Ahşap panjurlar dışında kullanılan malzemeler yerel olarak temin edilmiştir. Kerpiç duvarlar harçla örülmüş ve üzeri sıvanmıştır. Güney cephe ve zemin ham beton bırakılmıştır. Daire içinde taban kaplama olarak, laminant parke kullanılmıştır. Şebeke su, elektrik, yağmur suyu toplama ve doğalgaz sistemleri için yerel teknoloji kullanılmıştır. Binada asansör vardır.
12	APARTMAN NOI, 2013 K, Mahalat İran: Yapıda kullanılan taşıyıcı sistem, ülke standartlarına uygun betonarme karkas sistemidir. Kullanılan tüm elemanlar betonarmedir. Dolgu malzemesi ise hafif gözenekli tuğladır. Bölgedeki, taş kesme tesislerinden toplanan artık taş yapının ana malzemesidir. Park alanında mozaik taş uygulanmıştır. Artık taş ve kum kombinasyonu, çatıda su izolasyonunu sağlamak amaçlı kullanılmıştır. Binadaki tüm teknolojik yöntemler yerel esastır.

Tablo 3.4.3 Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TAŞIYICI SİSTEM, MALZEME VE TEKNOLOJİ
13	40 DÜĞÜMEVLERİ, 2016 K, Tahran İran : Yapı beton temeller üzerine çelik konstrüksiyon olarak inşa edilmiştir. Taşıyıcı sistem de deprem yüklerine karşı dayanıklılık çelik karkas sistemi ile güçlendirilmiştir. Hafif gözenekli tuğla ile bölme duvarlar örülmüştür. Tuğlalar arasındaki mesafe ışığın geçmediği yerde opak bir etki yaratırken, tam boy pencerelerde eski meşrebiyyeyi anımsatan şeffaf bir ızgara yansımaları ortaya çıkmaktadır. Zemin kaplaması olarak seramik kullanılmıştır. Otopark tabanı beton yüzeylidir.
14	MOULMEIN RISE, 2007 Ö, Singapur Singapur: Binada betonarme taşıyıcı sistem kullanılmıştır. Brüt beton üzeri dokulu renkli boyalı malzeme ile sıvanmıştır. Cephe de temperli cam, alüminyum, ahşap, çelik görülmektedir. Ortak mahallerde bazı alanlar üstü dokulu granit karolarla kaplanmıştır. Bina da açık renk meşe parke, beyaz mermer ve kaymaz gri karolarda taban kaplaması olarak tercih edilmiştir. Pencelerde delikli alüminyum levha, cam, çelik kullanılmıştır. Yüzme havuzunun içi hareketli cam mozaik ile kaplanmıştır. Havuzun etrafında ise suyu dayanıklı ahşap zemin kaplaması mevcuttur. Peyzaj dahilinde, siyah çakıl taşları, bambu bahçeleri ve çalılar yer almıştır. Tercih edilen teknoloji yerel uygulamaları içermektedir.
15	TULOU KOLLEKTİF EVLERİ, 2010 K, Guangzho Cin: Binada betonarme taşıyıcı sistem kullanılmıştır. İç mekan duvarlarda beton bloklar kullanılırken, dış cephe prefabrik delikli beton paneller kullanılmıştır. Ahşap panel ve paravanlar balkonlarda görülmektedir. Zemin seramik karo ile kaplanırken, avlu ve geçiş yollarında geleneksel ve yerel olan kaldırım taşı uygulanmıştır.
16	MET KULE, 2013 K, Bangkok Tayland: Yapıdaki çoklu sistem ve düzenli yapı birlikte tasarlanmıştır. Üç kuledeki kolonlar geleneksel şekilde betonarmedir, bir ızgara sisteme yerleştirilmiştir. Binadaki ortak alanlar ve otopark gibi kısımlarda geniş modüler sistem kullanılmıştır. Kolonların ölçüsü yukarıya çıktıkça daraltılarak üst katlarda teraslama ve balkon mahallerine imkan sağlanmıştır. Dışarıdan gözlenen payanda kolonları sağlam taşıyıcı sistemi temsil ederken mimari unsur ifade etmiştir. Kolonlar dışarı da tutulup, içerisi boş tutulunca yapı tüp formunu almıştır. Otoparkta döşeme ve dikey taşıyıcılar prekast elemanlar ile çözülmüştür. Yüksek binadaki yüksek inşai riskleri düşürmek için ciddi çaba gösterilmiştir. Bina kabuğu, modüler alüminyum çerçeveli cam sistemler ve alüminyum levhalar ile kaplanmıştır. İnce levha rüzgar ve sismik yanal yüklere karşı, binanın tüm genişliğince kullanılmıştır. Taban döşemesi olarak granit tercih edilmiştir. Ayrıca eskitme görünümü verilmiş fırçalanmış mermer de, şehirde ilk kez bu proje de kullanılmıştır.
17	WAFRA RÜZGAR KULE, 2022 K, Kuveyt Kuveyt: Taşıyıcı sistem olarak kolon giriş sistemi betonarme ve çelik sistem kullanılmıştır. Binanın bütünlüğünü arttırmak için, yapı çekirdek sistem ile tasarlanmıştır. Bu sistem de acil çıkış için kaçış merdiveni ve asansör sistemi mevcuttur. Yapı malzemeleri çoğunlukla yereldir. Gazbeton, çimento, boya, Umman'dan gelen mermer, seramik karo, Suudi Arabistan'dan tedarik edilen dış cephe granit malzemeleri tercih edilen malzemelerdir. Duvarda çift cidarlı ısı yalıtımı uygulanmıştır. Cephe kaplama malzemeleri bakımı kolay ve Kuveyt'in ağır hava koşullarına dayanıklı olarak tercih edilmiştir. Yapı malzemeleri fiyat-kalite oranı açısından değerlendirildiğinde, doğru seçimler olduğu belirlenmiştir. Binada kullanılan inşaat teknolojisi, günümüzde yaygın olarak kullanılan yüksek bina teknolojisidir.
18	AL AZHAR BAHÇE EVLERİ, 2007 K, Karaçi Pakistan: Yapı malzemeleri doğrudan üreticiden tedarik edildiği için, önemli ölçü de tasarruf sağlanmış ve maliyetler düşürülmüştür.

3.4.4. Teknik Değerlendirme

Yöntem Şema (3.1.4.)

Tablo 3.4.4. Proje - Teknik Değerlendirme Rapor

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TEKNİK DEĞERLENDİRME
1	JUSMAN EVİ, 2001 K, Solo Endonezya: Yapı da farklı birimlerde farklı işlevler düzenlenmiştir. Evde iyi entegre olmayan tek unsur, konumlandırması nedeniyle merdivendir. Zarif tasarlanmış merdiven konumu potansiyel çarpıcı manzarayı kırmıştır.
2	EMRE SENAN EVİ, 2001 K, Datça Türkiye: Zemin katta merkezi alan, çeşitli kullanımlara izin vermektedir. Bu alanda yer alan üç açıklık hava sirkülasyonu imkanı tanımıştır. Bina da iyi bir akustik vardır. Masif taş duvarlar sayesinde yeterli ısı yalıtımı sağlanmıştır. İnce uzun doğu penceresi, üst asma kattan girişi görebilmek ve havalandırmaya destek olmak üzere tasarlanmıştır. Yapının batı yöndeki açıklık da ışık ve havalandırma imkanı vermiştir. Mütevazi görüntü ise yöresel konutlarla uyum sağlamış olan yapının, iç mekanında ölçek büyük tutulmuştur. Bu evin tasarımında hayat Türk ev tipinin morfolojisi soyutlanarak, farklı ölçüdeki evler arasında ilginç ve hassas bir denge ortaya konmuştur.
3	EMRE SENAN EVİ, 2004 S, Datça Türkiye: Ev yerel iklim koşullarına iyi bir performans sergilemiştir. Merkez tavanda bulunan üç küçük açıklık, rüzgar akışını ve mekanın havalandırılmasını arttırmıştır. Banyoda ise havalandırma yetersiz kalmıştır. Güney taraftaki geniş açıklık eve bol ışık ve havalandırma sağlamıştır. Yapı inşasında yerel malzemeler, beton ve çelik kombinasyonu ile birlikte kullanılmıştır. Su unsuru ev de havuz ile temsil edilmekle beraber, evin giriş döşemesini iki parçaya bölmektedir. Geleneksel Türk evinde su kavramını ifade eden çeşme, bahçe ya da bazı odaların merkezinde yer alır. Böylesi kullanım İslami bahçe anlayışına bağlı bir kavramdır. Peyzaj manzarayı engellemek için birkaç çalı içerecek şekilde tasarlanmıştır. Evin peyzaj alanı içinde geleneksel açık fırın, atölye ve depolama alanı da vardır.
4	B2 EVİ, 2004 Ö, Ayvack Türkiye: Projede işlevsellik iyi çözülmüştür. Tasarımda normalde doğal karşılanan bazı işlevsel ilişkiler, alternatif bir anlayışa konu olmuştur. Binada rutin yaşamsal faaliyetleri sürdürülürken, iki kat arasındaki tek bağlantı olan dış merdivenler sebebi ile dış alanların kullanılması esas kılınmıştır. Giriş ve yarı kapalı antrelerdeki mahaller, dış ve iç alanlara aynı anda hizmet ederler. Evin önemli unsuru olan dış mekanlar, onu farklı kılar. Dış alanlardan sadece sazlıklı bir kapı ile ayrılmıştır. Yapı, sıcak dönemde iklimsel olarak iyi bir performans sergiler. Soğuk aylarda dış sirkülasyon, geniş camlı yüzeyler ve yeterli ısıtmanın olmaması, yaşamı konforsuz hale getirmiştir. Evin yönelimi hakim rüzgarlarından korunmuştur. Güney camlı cephe, ışık ve esinti sağlarken, kamış paneller kontrollü bir gölgeleme ve rüzgar soğutma mekanizması işlevi görmüştür. Çapraz havalandırma, iyi tasarlanmış cam, katlanan saz panellerin etkisi ile iklimsel konfor sağlanmıştır. Kış için yeterli ısıtma sistemi var ama sirkülasyon olmaması dezavantajdır. Ev ve köy arasındaki mimari boşluk malzeme, doku-renk seçimleri ve ölçek sürekliliği ile doldurulmuştur. Yerel teknoloji ve seri üretilen malzeme kullanımı birleştirilmiştir. Binada yalın temel formlar kullanılmıştır. Yapının arazi ile buluşma biçimi, cephelerin eklemlenmesinde olduğu gibi bir kes-yapıştır etkisine sahiptir. Ev orantısaldır.
5	YAŞİBEY EVLERİ, 2007 K, Datça Türkiye: Evde, hareket edebilen aydınlatma armatürü kullanılarak işlev mekandan arındırılmıştır. Yapı tasarımında bahçe, havuz ve kapalı teraslar kullanımı yerel iklimden doğru faydalanarak sağlanmıştır. Bu tasarımda iç ve dış mekan iyi harmanlanmıştır. Kuzey kapatılarak ve kalın taş duvarlar örülerek binaya soğuk havaya karşı direnç kazandırılmıştır. Sıcak yaz aylarında ise cephelere yerleştirilen farklı boyutlardaki delikler çapraz havalandırmayı en üst düzeye çıkaran bir pasif soğutma yöntemi olmuştur. Yeni binalar ile yöresel binalar arasındaki alan planlamasında ve cephe kaplamalarında farklar göze çarpmaktadır. Yağmur suyu drenaj sistemleri su bahçede yeniden kullanım için toplatılır.

Tablo 3.4.4. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TEKNİK DEĞERLENDİRME
6	<p>AM KONUT, 2019 Ö, Jakarta Endonezya: Evin dikey işlev dizilimi iyi sıralanmıştır. Zemin katta hizmet alanları, birinci katta sosyal alanlar ve üst katta özel alanlar yer almıştır. Tropikal ortama uyum sağlayan doğal havalandırma ve gölgeleme kullanımı gibi unsurlar, tasarıma dahil edilmiştir. Kapalı hacimlerde ışıklıklar kullanılarak doğal ışık girişi sağlanmıştır. Zemin kattaki koi havuzu, bir üst kattaki yüzme havuzu ve çatıdaki bahçeyi çevreleyen hendek, evdeki baskın su özelliğini ortaya koymaktadır. Orta katta yer alan açık oda, tropik ortamı temsil eden ardışık yağmurlardan korunmak için derin olarak tasarlanmıştır. Yağmur suyu basit drenaj boruları ile tahliye edilmiştir. Yerel malzeme ve yerel teknoloji tercih edilmiştir. Araziyi çevreleyen duvar yoktur. Kademeli yapısal inşaat, az katlı komşu binaların görüş hakkını korumuştur.</p>
7	<p>ABAN EVİ, 2022 K, Tahran İran: Ev kullanıcıların mahremiyet, avlu, teras, çatı katı ve manzara gibi beklentilerine tam cevap verebilmiştir. Evin yemek ve mutfak alanı ile terası, çok zaman geçirilen, tam bir mahremiyet içinde kalınabilen, bol ışık alan, iyi havalandırılan ve evin birçok bölümüyle görsel bağlantı kuran çekirdek alandır. İçten dışa akıcılık sağlamak için, duvarlar azaltılmış ve pencereler basit tutulmuştur. Gün ışığı ve doğal havalandırma dışında, iklimlendirme sistemleri kullanılmıştır. Yapının üç tarafı kapalı olduğundan, doğal aydınlatma ve havalandırma ihtiyacı kısmen avlular tarafından sağlanmıştır. Uzun ve dar form binaya yeterli güneş gölgeleme imkanı vermiştir. Pencerelerde güneş koruması için iç panjurlar yerleştirilmiştir. Geleneksel drenaj ve tutma sistemleri, yağmur suyu tahliye çözümü olarak kullanılmıştır. Doğal inşai malzemeler, çevre ile uyum sağlamasına yardımcı olmuştur. Çim ve su peyzaj öğeleri sakin ve serin bir ortam oluşturmuştur. Avlularda peyzaja önem verilmiştir.</p>
8	<p>PAVILLION APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Yapı açık plan konsepti için iyi bir örnektir. Tasarımda belirlenmiş dört ana alanın her biri ayrı kullanımı olsa da, mekanlar arası geçişte bir akış vardır. Plan dört bir yandan farklı manzaraya sahip açık bir park alanına benzetilebilir. Yapının kendi çevre düzenlemesi olmasına rağmen, hakim olduğu kısıtlı şehir manzarası proje açısından olumsuz bir yöndür. Tasarımda herhangi bir güneş yada rüzgar yönü hesaba dahil edilmemiştir. Ancak sezgiler ve şehir yaşamına ait edinilmiş bilgiler dikkate alınmıştır. Güneye yönlendirilmiş avlu, yapıya sürekli bir esinti sağlamıştır. Sığ avlu da toplanan su, yan kanallar ile aktarılmaktadır. Basit teknoloji kullanılmıştır.</p>
9	<p>KAZEDEWAN APARTMANI, 2007 K, Dakka Bangladeş: Bina eski şehrin geleneksel yaşam tarzı, bireysel aile pratik ihtiyaçlarını harmanlamıştır. Avlu, mer (insanların girişte oturabileceği yer) ve kadınlara yönelik mekan kullanımları tekrar yorumlanmıştır. Tasarım aşamasında iklim, gün ışığı, esinti, güneş ışık yönü dikkate alınarak bina yöneliminde açıklıklar ve bahçeler yerleştirilmiştir. Bina genelinde bahçelerin ortama pozitif katkısı vardır. Cıvardaki yeni projelerin aksine, bina da iyi havalandırma, bol doğal ışık ve kısmen iyi manzara edinilebilmiştir. Yılın üçte ikisinde yağış alan şehirde, çatıdaki kademeli eğim sayesinde su birikmeden bertaraf edilmektedir. Düşey tuğla dizilimi sayesinde yüzeylerde su emilimi, tuzluluğu ve yosunlaşması önlenmiştir. Dış cephede rutubet önleyici ile birlikte drenaj boruları uygulanmıştır. Bölgede yapılar yükseldikçe, ağaç yoğunluğu azalmıştır. Yerel bitki kullanımı ile meydana getirilen farklı seviyelerdeki bahçeler ile geleneksellik yeniden yorumlanmıştır. Malzeme seçimlerinde fiyat, iklim, güncel teknoloji ve bakım faktörleri önemsenmiştir.</p>

Tablo 3.4.4. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TEKNİK DEĞERLENDİRME
10	<p>MİZAN KONUT, 2007 K, Dakka Banglades: Yapıdaki çatı katı iyi tasarlanmıştır. Tüm büyük odalar manzaraya hakimdir ancak yangın merdiveni olmaması büyük bir sakınca yaratmıştır. Tüm katlar ana merdiven ile birbirine bağlanmıştır. Fan ve split klima kullanılmıştır. En ilginç konsept, yağmur yağdığında sakinlerin oturduğu duş verandasıdır. Bina kütlesi ve beton-tuğla dolu boş oyunu ile yatay ve dikey seyirdeki örgü, evi diğerlerinden farklı kılmıştır.</p>
11	<p>DOWLAT II KONUT KOMPLEKSİ, 2010 K, Tahran İran: Kullanıcıların mekansal gereksinimlerine, dairelerdeki işlevsel dağılımla cevap verilmiştir. Oturma-yemek-mutfak entegre alanı, hem açık hem çok amaçlı kullanım olarak daireye net bir modernlik katmıştır. Komşuluk etkileşiminin var olduğu garaj, giriş, merdivenler, bahçe ve fuaye gibi ortak alanların işlevsellikleri yüksektir. Binanın merkezine iyi yerleştirilmiş merdiven sayesinde tüm mekanlar yeterli gün ışığı alabilmiştir. İlkbahar ve sonbahar aylarında, bina doğal havalandırmadan iyi bir şekilde faydalanabilmektedir. Şehirde binanın halka açık zemin bahçesi ve çatıdaki özel bahçesi, yerel floranı yaşatmaktadır. Yerel malzeme ve teknolojinin kullanılması bir öncelik olmuştur.</p>
12	<p>APARTMAN NO1, 2013 K, Mahalat İran: Her ünitenin giriş kısmından, evin özel bölümüne veya genel bölüme geçilebilmektedir. Konut sakinlerini için özel alanlara sahip olmak önemlidir. Tüm birimler ve ortak kullanım alanları insan akışı için iyi planlanılmıştır. Panjur kullanmak, mekanda ışık kontrolü düzenleme seçeneği sunarken, soğutma sisteminde enerji tasarrufuna destek olmuştur. Kepenler dışarıdaki trafik gürültüsünü kısmen emdiği için, akustik alan kontrol konforu sağlamıştır. Dış duvarlarda, binayı yağmurdan koruyan geri dönüşümlü taşlar tercih edilmiştir. Yapı dış ve iç nem faktörlerden çok iyi bir şekilde korunmuştur. Projede benimsenen temel amaç, çevre dostu olmaktır. Taş, ahşap, çelik ve beton esas inşai malzemelerdir. Yerel iş gücü ve malzemelerin kullanımı, yenilikçiliğe iyi bir örnektir.</p>
13	<p>40 DÜĞÜM EVLERİ, 2016 K, Tahran İran: Konut sakinlerinin ihtiyaçlarının karşılandığı birimlerde işlevsel alanlarda modernizme doğru değişim olmuştur. Bina içi alanlar genel ve özel olarak ikiye ayrılmıştır. Bölge de balkonlar depolama amaçlı kullanılmaktadır. Maşrabiyya tuğla cephesi, İslami mahremiyetteki başörtüsü gibi, konut sakinlerinin özel alanlarını korurken, yaratıcı bir şekilde ışık ve gölge oyunları seçeneği sunmaktadır. Yapıdaki çatı penceresi hoş doğal ışık sağlamıştır. Maşrabiya'nın cephe deseni, binada enerji maliyetlerinden tasarruf etmeye yardımcı olmuştur. Cephe desenleri, güneşin izlediği yola göre tasarlanmıştır. Cephe de kullanılan desen akustik konusunda destek sağlarken, binayı doğrudan yağmura karşı da korumaktadır. Tuğlalar ıslandıklarında bina nefes almış ve bu durum bütüne yönelik nostaljik bir çevresel duygu sağlamıştır. Bina önünde küçük bir yeşil alan bırakılmıştır. İç peyzaj, sitenin otopark girişinin yanında yer alan basit bitki örtüsüyle sınırlıdır.</p>

Tablo 3.4.4. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TEKNİK DEĞERLENDİRME
14	<p>MOULMEIN RISE, 2007 Ö, Singapur Singapur: Daire içi fonksiyonel organizasyon, gereksinimlere cevap vermiştir. Ortak alanda yer alan tropikal bahçelerin binaya pozitif bir katkısı olmuştur. Cumbalı pencereler, saksı ve güneşlikler iç mekanı genişleten iyi bir fonksiyonel çözüm olmanın yanı sıra, yüksek binaların cephesindeki asılı unsurları gizlemeyi sağlamıştır. Yasal düzenlemelerle, cepheye asılı cihaz ölçüleri belirlenmiştir. Karmaşık ve ritmik bir cephe tasarımında yasal sınırlamalar dikkate alınmıştır. Üç tarafı açık olan yapı, çevresel performansı optimize etmek için kuzey-güney yönelimi seçilmiştir. Cephelerdeki derin çıkıntılar, doğrudan gelen güneşten gelen ışığı gölgeleme yanısıra şiddetli yağmurun önlenmesine yardımcıdır. Cumbalı pencereye ilâştirilmiş Muson penceresi, yöresel mimarinin geleneksel bir özelliğidir. Proje de panjur ızgara açıklığının çıkıntı yapan cumbalı pencerenin alt çıkıntısına yerleştirilmesi ile detay sofistike hale getirilmiştir. Yağmurda açık bırakılan Muson penceresi, içeriği serin tutarken, yağmurun içeri girmesini engeller. Daire içlerinde pencereler sayesinde çok iyi bir çapraz havalandırma oluşmaktadır. Şehirde klima, konfor için zorunluluk iken, tasarımda soğutma yükünün azaltılması önemli bir unsurdur. Yüzme havuzu, zemin seviyesinde arazideki doğal eğimi korumuştur. Zemin katta oluşturulan Bambu korusu, yalnızca estetik ve yerden tasarruf sağlayan nitelikleri nedeniyle değil, aynı zamanda yüksek düzeyde karbon emilimi nedeniyle çevreye katkı sağlamaktadır. Dayanıklılık, kolay temin, fiyat avantajı ve estetik gibi unsurlar malzeme seçiminde dikkate alınmıştır. Beton yüzey seçilen renklerde dokulu bir kaplama ile kaplanmıştır. Kesintisiz cephe elemanı delikli alüminyum levha kullanılmıştır.</p>
15	<p>TULOU KOLLEKTİF EVLERİ, 2010 K, Guangzho Çin: İç mekan düzenleri, birim yerleşimleri, sirkülasyon yolları, açık alanlarla ilişki ve ortak tesislerin konumu iyi tasarlanarak iklime duyarlı bir yapı inşa edilmiştir. Subtropikal iklimde yapıyı güneş ışınlarından ve şiddetli yağmurdan sakınmak gerekirken, konfor sağlamak içinde hava akışı gereklidir. Dış balkonlar, güneş ışığını gölgeleyen ve yumuşatan delikli perde ile korunmaktadır. İç balkonlar yeterli derinlikte kısmi ahşap paravanlarla korunmuştur. Daire içi hava sirkülasyonu, balkon, oda ve koridor tarafındaki yüksek açıklıklar ile sağlanmıştır. Dairesel formlu binada yön olmaması, bol rüzgarlı iklimde bir avantajdır. Tüm daireler hava akışından yeterince faydalanmıştır. Su şehir şebekesinden temin edilirken, su tahliyesi kanalizasyon ağı ile sağlanmıştır. Yapıda su tutma veya yeniden kullanma düzeni yoktur. Düz çatıdaki yağmur suları, borular ile tahliye edilmektedir. Arazide, uyum sağlanması gereken belirgin bir doğal özellik yoktur. Zemin yüzey taşla döşenmiştir. Plantasyon bambu ağaçları ve yerel bitkiler peyzajı oluşturmaktadır. Malzemeler bölgede yaygın kullanılanlardan seçilmiş ve basit teknoloji kullanılmıştır.</p>
16	<p>MET KULE, 2013 K, Bangkok Tayland: Alan planlaması iyi organize edilebildiği için daire içlerinde verimli sirkülasyon sağlanmıştır. Dairelere asansör ile direk ulaşabilmek, istenen güvenlik ve mahremiyete olanak vermiştir. Binanın yüksekliği yanısıra, katlardaki bahçe ve teraslar, yapının tropik iklime karşı olan performansını da arttırmıştır. Daireler de çoğunlukla klima olmadan zaman geçirilebilmektedir. Uzun dikey hava boşlukları ve geçiş yolları, bina içinde bolca esinti sağlamıştır. Çeşitli seviyelerdeki su varlığı da mikro iklim anlamında serinlik sağlamıştır. Dört tarafı açık olan binada, iç mekanlar bolca günışığı almaktadır. Gölgeyi açıklıklar, odaların içine yağmur girmesine engel olurken, iklim performansını da arttırmıştır. Yatay ve dikey yüzeylerde bitki kullanılması, iç mekanın bitkisel yüzeyleri olmayan bir binaya göre daha serin kalmasına yardımcı olmuştur. Saha zemini, yağmur suyu drenajı için eğimlere göre tasarlanmıştır. İnşai süreç içinde arazideki yer alan ağaçlar, çoklukla korunabilmiş ve alana çok daha fazlası dikilmiştir. Yapıdaki kuleler arasındaki köprü, şehrin yüksek katlı teknolojisine zorlu bir giriş niteliği taşımaktadır. Yapı ve kabuk malzemeleri yerel olarak temin edilmiştir.</p>

Tablo 3.4.4. Devamı

NO	PROJE, YIL, LOKASYON: TEKNİK DEĞERLENDİRME
17	WAFRA RÜZGAR KULE, 2022 K, Kuveyt Kuveyt: Bina da tüm açıklıklar deniz manzarası olan kuzeye yönlendirilmiştir. Bu yönelim her birimin güneş ışığını indirekt almasını ve farklı oranlarda deniz manzarasına sahip olmasını sağlamıştır. Doğrudan güneş ışığının geldiği güney cephe de az açıklık ve servis alanları yer almaktadır. Yapının ortasında baca benzeri formu ile rüzgarlık yerleştirilmiştir. Rüzgar kulesinin yüzme havuzuna olan bağlantısı, mahali serinletmeye yardımcı olmaktadır. Duvardaki ısı yalıtımı, klima kullanımının verimini arttırmaktadır. Binanın farklı katlarında oluşturulan teraslar, gölgeli alanlar oluşturmaktadır. Binada toplanan yağmur suları, şehrin kanalizasyon sistemine karışmaktadır. Bina iç kısmında oluşturulan boşluklar ve teraslar sayesinde gözenekli bir tasarım ortaya çıkmıştır. Sağlanan gölgeli alanlar yapıyı serinletir. Hava ile doğrudan temas etmeyen kısımlar beyaza boyanmıştır. Kullanılan teknoloji basit bir teknolojidir.
18	AL AZHAR BAHÇE EVLERİ, 2007 K, Karacı Pakistan: <i>Raporda bilgi verilmemiştir.</i>

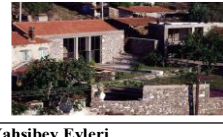

4. BULGULAR

4.1. Master Jüri Raporlardan Elde Edilen Çıkarımlar

Yöntem Şema (3.1.2.)

Çalışma kapsamında elde edilen analiz sonucunda ulaşılan dönemsel çıkarımlar, “Master Jüri Beyan Çıkarımları” ile aynı döneme ait “AKAA (aynı döneme ait ödül almış yada sadece kısa listede yer almış) Örneklem Proje” eşleştirmeleri yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.1.’de yer almaktadır.

Tablo 4.1. Master Jüri Beyan Kriterleri ve Proje Eşleşmeleri

SIRA NO	YIL	MASTER JÜRİ BEYAN KRİTERLERİ	ÖDÜLLÜ PROJELER	KISA LİSTE PROJELER	
1	2001	Fonksiyonellik, Sosyal eşitlik, Kültürel tarihi kimlik, Yerel kültür, Çevreye saygı		Emre Senan Evi 	Jusman Evi
2	2004	Fonksiyonel restorasyon, Sosyal içerik, geleneksellik, Proje bütünlüğünde denge, bireysellik - mahremiyet, Mimari temsil	B2 Evi 	Emre Senan Evi 	
3	2007	Toplum gerçekleri ile bağ kurmak, Restorasyonda teknolojik malzemeden faydalanma, Ölçek, Sürdürülebilirlik, Çoklu bakış	Moulmein No:1 	Yahşibey Evleri 	Mizan Konut
4	2010	Verimlilik, Kimliği yeniden düşünme, Genel istihdam, Su entegrasyon, Yenilikçilik, Rol model olma, Çevresel duyarlılık		Tulou Kolektif Evleri 	Dowlat II Konut
5	2013	Esneklik, Kültürel mirasa sahip çıkma, Bütünsellik, Düşük maliyet-yüksek performans, Zorlayıcı faktörleri dikkate almak, Atık ürün kullanımı		Met Tower 	Apartment No:1
6	2016	Geleneksellik-modernlik, Çoğulculuk (güncellenen geleneksellik, teknoloji ve ölçek kavramları)			40 Düğüm Evleri
7	2019	Yaşayan mirasa sahip çıkma, Toplumsal fayda sağlamak, Teşvik edicilik, Model olmak, Deneyim, Ekolojik duyarlılık, Ayak izi	AM Konut 		
8	2022	Mimari alan kalitesi, Koruma ve uyarlanabilirlik, Yenilikçi tipolojiler, Yeniden kullanım, Pasif tasarım ilkelerinden faydalanmak, Yapım süreci		Aban Evi 	Wafra Kulesi

4.2. Saha Raporlarından Elde Edilen Çıkarımlar

“Çağdaş ve Geleneksel Mimari Konut Yapısı” hakkında genel doneler elde edebilmek adına Aga Han Mimari Ödül yarışmasında yer alan örneklemelere ait, Şema 3.1.1. tariflenen yöntem izlenerek, “*Her bir örneklem Proje Saha Raporunda yer alan Giriş, Tarihçe ve Yerel Mimari Karakter, İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya, Tasarım Konsept Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji ve Teknik Değerlendirme alt başlıklara ait Proje Saha Raporlarında hangi ifadelerle aktarılmış?*” sorusu çalışılmıştır.

Edinilen çıkarımlar, Geleneksellik-Yerellik vurgusuna sahip, projelerden bağımsız kıymetli ifadelerdir. Bu ifadeler tesbit edilmiş analiz sonuçları olarak kabul edilmiş ve çalışmanın bu bölümünde genelleme yapmaya yönelik yeni veri olarak işlenmiştir.

4.2.1. Saha Raporlar “Giriş” Çıkarımları

Yöntem Şema (3.1.3.)

- “...İçten dışa sorunsuz bir ilişki kurabilmek için duvarlar azaltılmış ve pencereler basit tutulmuştur...”
- “...Peyzaj öğeleri daha sakin ve serin bir atmosfer yaratılmasını proje genelinde sağlamıştır..”
- “...Reel bağlamsallık duygusu ile yapılan tasarım, bütüncül ve çağdaş bir bina ortaya çıkarmıştır....”
- “...Proje, mevcut inşai sorunlar ile mimari değerler arasındaki dengeleme girişimidir..”
- “...Geleneğe yönelik saygıyı artıran bir trend belirleyici olmuştur...”
- “...Bina fonksiyonları toplumsal etkileşime katkı vermiştir....”
- “...Farklı yerlerde kullanılan farklı renkler kimlik belirlemenin yanında, ortama hareket sağlamıştır...”
- “...Yapı şehir silüetine katkı sağlamaktadır...”
- “...Binadaki yüksek kat sayısı, tropikal iklimde doğal havalandırma, iç-dış ilişkisi olan yeşil bina modeli tasarlama imkanı vermiştir....”
- “...Yüzme havuzu, açılabilir pencere ve gökyüzü teras, boşluk tasarımının ana unsurlarıdır...”
- “...Havanın geçişine olanak sağlayan rüzgar tutucu, havuz ve havuza bağlantılı gökyüzü terasları sayesinde bina içinde gölgeli alanlar oluşturulmuştur...”

4.2.2. Saha Raporlar “Tarihçe” Çıkarımları

Yöntem Şema (3.1.3.)

- “...Birbirine yakın inşa edilen evlerin oluşturduğu gölgeli alanlar ve dar ara sokaklar, serinlik yaratmaktadır...”
- “...Yeni yapılaşmada kültürel, mekansal ya da iklimsel faktörler önemslenmediği için, ortam tekdüze bir hal almıştır...”
- “...Proje, orta sınıf halkın ihtiyaçlarını karşılayan, iyi bir yaşam tarzına hizmet eden ev tasarımı olarak inşa edilmiştir...”

4.2.3. Saha Raporlar “Yerel Mimari Karakter” Çıkarımları

Yöntem Şema (3.1.3.)

- “...Civardaki yapılaşmada iklim ve topografya özellikleri sentezlenerek, bölge halkına ait toplu yaşam alışkanlıklarını da yansıtan kümeleşmeler oluşturulmuştur....”
- “...Alanlarda zamansal olarak alternatif kullanım konforu sağlanmıştır...”
- “...Evdeki işlevsellik Türk evi ve çadır arasındaki karmayı ortaya koymuştur...”
- “...Osmanlı ve Yunan'daki iklim, malzeme ve topografya benzerliğinden etkilenilerek bölgede yöresel mimari yapısı ortaya çıkmıştır...”
- “...Cephenin dışa açılması ve sokak genişliği, halk için çok önemli olan mahremiyet kavramı ile birlikte mimari yapıda ifade bulur...”
- “...Yerel mimari, basit mimari özellikler göstermektedir...”
- “...Dağlarla çevrili coğrafyanın yansıması olarak keskin açılara sahip kübik formlar yoğun taş işçiliği ile yansıtılmıştır...”
- “...İlham dalgasıyla mimari gelenek ihmal edilmiştir...”
- “...Şehrin kendi dinamiği ile geçmişin mimari geleneklerine ait referansları modernlik anlayışı içinde yer almaktadır...”
- “...Mevcut mimari yaklaşım, küreselleşmeye yönelik hedeflerle geleneksel değerleri birleştiren bir prensibi benimsemiştir...”
- “...Projenin varlığı şehre katkı sağlamıştır...”
- “...Şehirde geleneksellik ya da kentsel planlamaya yönelik tutarlı herhangi bir mimari karakteristik ize rastlanmamaktadır...”
- “...Şehirdeki yüksek binalar, gösterişli tapınak ve geleneksel ahşap evleri gölgede bırakmaktadır...”
- “...Artan nüfus, yüksek binalara olan talebi arttırırken, geleneksel binaların hızla yok olmasına sebep olmaktadır...”

4.2.4. Saha Raporlar “İklimsel Koşullar, Saha Çevresi ve Topografya” Çıkarımları

Yöntem Şema (3.1.4.)

- “...Ilıman iklimde manzara, mahremiyet, güçlü esinti, düşük nem oranı, az gürültü ve az kirlilik gibi avantajlar, yüksek binaları keyifli ve tercih edilir kılmaktadır...”
- “...Bina civarında mimari olarak ölçülü yöresel evler mevcuttur...”
- “...Sahadaki orjinal bitki örtüsü korunabildi mi sorusunun net bir cevabı yoktur...”
- “...Binada çoğunlukla düzenli formlar işlenmiş, standart inşai sistemler kullanılmış ve endüstriyel yapı malzemeleri kullanılmıştır...”
- “...Civardaki binaların mimari karakteri modern ve sıradandır...”
- “...Projelerin oturduğu arazilerin ve civarının düz mü, engebeli mi yoksa eğimli mi olduğu irdelenirken araziler de var ise kod farkları da belirtilmiştir...”

4.2.5. Saha Raporlar “Tasarım Konsept” Çıkarımları

Yöntem Şema (3.1.4.)

- “...Tasarım prensipleri mekanda birlik, uyum ve çekicilik kazandırmak üzere belirlenmiştir....”
- “...Yapı bölgede geçmiş ve gelecek arasında kavramsal, kültürel bir köprüdür...”
- “...Ev, resim etkiden çok deneyimsel bir fikir ile tasarlanmıştır. Mimar bu durumu "fotograf değil, sinema" olarak ifade etmiştir...”
- “...Alanın organik düzenliği yanında evdeki net geometrik şekilli hacim dikkat çekici bir hal almaktadır...”
- “...Yapılar tasarım, ölçek ve malzemeler açısından çevredeki bağlamla kurulan ilişkiler üzerinden ele alınmıştır...”
- “...Teraslama sistemi kot farkını bertaraf etmek için kullanılmıştır...”
- “...Araziden maksimum derecede yararlanabilmek için, konut arazi sınır hattına yerleştirilmiştir...”
- “...Mekanlarda akıcılık ve açıklık hissi mevcuttur...”
- “...Geleneksel önden görünüşe karşı dik bir bakış açısı kullanılmıştır...”
- “...Bir bölüme uzun dikdörtgen teras ve arka kısımda üçgen şekilde bahçe olarak kullanılan teras yerleştirilmesinin kökeninde yerel teknolojik yatmaktadır...”
- “...Doğaya açık duvarsız bahçe, kamusal ve özel alan farkını ortadan kaldırarak, projeye radikal fark katmıştır...”
- “...Yapı saf, idealize edilmiş kütlenin yerleştiği ev olarak kullanılan bir kaide haline gelmiştir...”
- “...İç mekan ve dış mekan arasındaki sınırın silinmiş gibi görünmesi, biçimsel sınırlandırmayı ortadan kaldıran bir olumlu yaklaşımdır...”
- “...Birleştirme ve ayrışma, kolektif ve bireysel, kamusal ve özel, imaj ve yapı arasındaki proje de gözlemlenen akış, bölgede bu konutun uzlaşmacı rol üstlendiğini göstermektedir....”
- “...Evdeki dizim netlik içinde tasarım ve hedef uyumunu göstermektedir...”
- “...Projenin ulvi bir alanı olan açık avlu, alışılmışın dışındadır...”
- “...Güneş, rüzgar veya yağmur gibi doğal unsurlardan faydalanılmıştır....”
- “...Malzeme kombinasyonları yenilikçi bir şekilde kullanılmıştır....”
- “...Su fikri, geleneksel izlerdendir. Çeşmeler, geleneksel Türk bahçelerinde her zaman merkezdedir. Bu durum temelde İslami ritüeller ve davranış biçimleriyle bağlantılıdır....”
- “...Kütle açısından bakıldığında, doluluk, boşluk ve çıkıntılar sayesinde günün farklı saatlerinde bitişik dış duvarlar üzerine düşen ilginç gölge oyunları fark yaratmıştır...”
- “...Bina ölçeği civardaki diğer binalar ile uyumludur..”.
- “...Beton ile doğal kil tuğlalar şık bir kontrast yaratmaktadır....”
- “...Tuğlalar yatay dizilişi ile yapının dikeyliği içinde dengeleme unsuru vardır...”
- “...Yeşil projenin ana unsurudur. Her bireyin yaşadığı yerdeki yeşili sadece izlemesi değil deneyimleme hakkı da vardır inancı, yapıyı benzersiz kılmıştır...”
- “...Cephede dolu boş etkisi, yatay çıkıntılar ve mafsallı kırmızı tuğla-briüt beton kullanımı ile dikkat çekicidir...”
- “...Cephe geliştirilmesi gereken bir "mikro kesit" olarak ele alınırken, tasarım süreci "duvar kesiti" diye adlandırılmıştır...”

- “...Mekan aktivasyonu için bina kabuğu bir araç olarak görülmüştür...”
- “...Bina, basit bir küp kütlenin çağdaş bir formuna sahiptir...”
- “...Geleneksel olarak paylaşılan çatı alanı, proje de bir takım değişikliğe tabi tutulmuştur...”
- “...Kesit çeşitliliği ile aynı apartman dairesinde değişen metrekaarelere sahip birden fazla birim tipi oluşturması, geleneksellik dışıdır...”
- “...Dikdörtgen odalar-orantılı alanlar elde edebilmek için, kütleye üçgen prizmalar eklenmiştir. Bu prizmalar, dış mekana benzersiz ve estetik bir özellik katmıştır..”
- “...İç mekan, düzensiz ayak izi göstermeyecek şekilde düzenleme yapılmıştır...”
- “...Muhafazakarlıktan modernizme doğru, duvar açıklığı ihtiyaç seviyesine göre ayarlanmaktadır...”
- “...Geleneksel Mahallati evlerinde, mahremiyet sebebiyle pencereler küçüktür...”
- “...Ahşap panjur sistemi, kullanıcılarına tercih edilen mahremiyet seviyesini ayarlama konforu sunmuştur...”
- “...Dekoratif ve pratik objeler birlikte kullanılarak "künye"ye çağdaş bir yorum kazandırılmıştır...”
- “...Baskın şekilde cephedeki karmaşık formu dengelemek için proje genelinde sadelik tercih edilmiştir...”
- “...Bahçedeki büyük ağaçlar, büyük pencereler sayesinde içeride hissedilebilmektedir...”
- “...Bina yanındaki dere, ağaç köklerinin sulanmasını ve sakinlere erişen su sesi ortama dinginlik sağlamaktadır...”
- “...Kendine has dokusu yanısıra bina cephesi komşu cephelerle strüktürel çizgiler ile bütünleşmiştir...”
- “...Proje tasarımında ekonomik, fonksiyonel ve kültürel gereksinimler önemslenmiştir...”
- “...Kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamak ile biçim arasındaki bağ, mimari tasarım unsurudur...”
- “...Mahremiyet, kültürel, geleneksel ve dini tercihlerine dayalı olarak farklılık gösterebilir....”
- “...Mekan duygusunu yansıtan desenli cepheler, yenilikçi bir tarzda tasarlanmıştır...”
- “...İran tarzı peyzaj, bina ve çevresi açık alanlarla bağlanarak, iç mekan ile dış mekanı bütünleştirmiştir...”
- “...Geleneksel yaklaşımla, iç-dış mekan ayrımını yapabilmek için iç-dış alanlar arasına tonozlu kemerler gibi mimari öğeler yerleştirdiler...”
- “...Proje konsepti için daha küçük ayak izi ve daha yüksek bina hedeflenmiştir...”
- “...Estetik üç boyutlu görünümü ince bina, rekabetçi ortamda öne çıkmıştır....”
- “...Ticari baskılar karşısında yapıyı çevresel avantajlarla harmanlamak tasarımın artı noktasıdır...”
- “...Tasarımın her düzeyde ve ölçekte geliştirilebilmesi için kullanılan şema üzerine saha, iklim, teknoloji, otorite, ilerleyiş, kullanıcılar ve danışmanların izlenimleri dikkate alınıp işlenmiştir...”
- “...Geleneksel öğelerin yaratıcı entegrasyonu projenin başarısı olmuştur...”

- “...Geleneksel Tayland ev tasarım doneleri olan ışık kontrolü ve doğal havalandırma yanısıra mimarlar önceki deneyimlerini de kullanarak konsepti belirlemişlerdir...”
- “...Cephelerde, ülke gelişimine paralel olarak modern dil hassasiyetle kullanılmıştır...”
- “...Sahada nispeten küçük bir alanı kapsayan büyük bir konut kompleks tasarımında çap-yükseklik oranı için azami özen gösterilerek, kullanıcıları rahatsız etmeyen ölçek kullanılmıştır...”
- “...Konut birimlerinde iç mekan alanlar, küçük olmasına rağmen ev içi faaliyetlerini düzgün bir akışta işleyiş sağlamıştır...”
- “...Peyzaj düzenlemesi sade ve hassastır...”
- “...Yapının, havada kendi küçük arazisi üzerinde minyatür bahçe evlerine sahip olma imkanını sunması etkileyicidir...”
- “...Tropik bölgelerde hafif rüzgarlar, sabit sıcaklıklar ve yüksek nem sebebi ile açık havada yaşamak her zaman caziptir...”
- “... Çok katlı bina içinde yaratılan çapraz havalandırma, dairelerde yılın büyük bir bölümünde klima olmadan tropik iklimde konforlu yaşamayı mümkün kılmaktadır...”
- “...Özel ve ortak kullanıma açık olan gökyüzü terasları, aralarda blokları birbirine bağlayarak gökyüzünde dramatik & insan ölçeğinde dış alanlar yaratmıştır...”
- “...Kademeli plan, cephede bir ritim oluşturmuştur...”
- “...Delikli, gözenekli durum, kademeli kuleler arasındaki boşlukları rüzgarın yapının içinde girdaplar oluştururken havalandırmanın sabit olduğu ve blokların her birinin diğeriyle gölgelendiği geçitlere dönüştürmüştür...”
- “...Güneşi çok parlak yansıtan kıvrımlı paneller, Tay tapınaklarının cephelerinin aynalarından ilham almış, bütüne bakıldığında yapıdaki görünüm tropikaldir...”
- “...Bina nazik ve çepeçevre havadar, nefes alan görüntüsü ile çok tropik ve geleneksel görünmektedir. Kulede geleneksel sirkulasyon çekirdeği yoktur...”
- “...Başarılı tasarım yapay değil doğal havalandırma ile yaşamayı teşvik etmiştir..”
- “...Bina genelinde kullanılan oranlar, ağaçlar ve insan ölçeğindedir...”
- “...Bina yönelimi açısından, bina cephe ve merkezinde daha gölgeli ve serin alanlar yaratılabilme tasarım stratejisi benimsenmiştir...”
- “...Her dairenin deniz manzarasına sahip olması önemsenmiştir...”
- “...Tekil yapı gökyüzü terasları, bir rüzgar tutucu şeklinde boşluklar ve gözenekler ağı içermektedir. Cephede gölgeli alanlar elde ederek serinlik sağlayabilmek için granit girintiler oluşturulmuştur. Gölgeli alan, evlerin geleneksel gereksinimidir...”
- “...Bina bütün ve birimleriyle ele alındığında, mekansal organizasyonu basittir...”
- “...İyi bir ev elde etme yolu, teknolojiye daha az, esinti, filtrelenmiş doğal ışığın kullanımı ve yayalaştırılmış hareket kalıpları gibi sürdürülebilir sistemlere daha fazla bağlıdır...”

4.2.6. Saha Raporlar “Taşıyıcı Sistem, Malzeme ve Teknoloji” Çıkarımları

Yöntem Şema (3.1.4.)

- “...Projenin konsepti, çağdaş teknolojilere yanıt verirken köyün temel özelliklerini korumaktır...”
- “...Tüm malzemeler yerel bölgeden alınmıştır...”
- “...Düşük maliyetleri aksesuarlar yapıdaki çağdaş tasarımı yansıtmıştır...”
- “...Geleneksel mimari ve modern tasarım bir harman olarak ortaya çıkmıştır...”
- “...Konstrüksiyon ve geleneksel unsurlar çağdaş tekniklerle birleştirilmiştir....”
- “...Tuğla duvarcılıkta yeni malzeme yerine devşirme tuğlaların eskiden olduğu gibi kalın harçla yapıştırılması yapıda görülen çağdaş uygulama farklılığıdır...”
- “...Evi'nin görünümü, yapının, malzemelerin ve inşaat sürecinin net bir ifadesidir. Her malzemenin kendini ifade etmesine izin verilmiştir...”
- “...Projede kullanılan malzemeler genel olarak ham ancak rafine edilmiştir...”
- “...İnşaat verimliliği, bakım kolaylığı ve sürdürülebilirlik için temel hususlardır...”
- “...Yapısal mühendislik, mimari tasarımla tamamen entegredir...”
- “...Geleneksel mimari ve modern tasarım bir harman olarak ortaya çıkmıştır...”
- “...Projede teknikleri anlaşılabilir olarak gereken çözümler yerinde uygulanmıştır...”
- “...Yerel inşaat uygulamaları kullanılarak geleneksellik öne çıkarılırken, yenilikçi teknoloji göz ardı edilmiştir...”
- “...Yapı genelinde kullanılan teknoloji yanısıra, yerli ve geleneksel yöntemler ile çeşitlilik sağlanmıştır...”
- “...Elde edilen sadelik, yapıların estetik bir boyutunu oluşturmuştur...”
- “...Tuğlalar arasındaki mesafe ışığın geçmediği yerde opak bir etki yaratırken, tam boy pencerelerde eski meşrebiyyeyi anımsatan şeffaf bir ızgara yansıması oluşur....”
- “...Kolonların ölçüsü yukarıya çıktıkça daraltılarak üst katlarda teraslama ve balkon mahallerine imkan sağlanmıştır. Dışarıdan gözlenen payanda kolonları sağlam taşıyıcı sistemi temsil ederken mimari unsur ifade etmiştir...”
- “...Binanın bütünlüğünü arttırmak için, yapı çekirdek sistemi ile tasarlanmıştır...”
- “...Yapı malzemeleri fiyat-kalite açısından değerlendirildiğinde, seçimler doğrudur....”

4.2.7. Saha Raporlar “Teknik Değerlendirme” Çıkarımları

Yöntem Şema (3.1.4.)

- “...Farklı birimlerde farklı işlevler düzenlenmiştir. Ev kullanıcı sayısına bağlı olarak genişleyebilir veya daralabilir...”
- “...Ev, mekanın esnekliğine ve etkileşimli kalitesine sahiptir...”
- “...Yerel malzeme ve teknoloji tercihi, yeni evin köy halkına tanıdık gelmesine katkıda bulunan en önemli faktördür...”
- “...Her açıklık, ışık artı havalandırma sağlamaktadır...”
- “...Form ve iç mekanlarda birlik, uyum ve keyif mevcuttur...”
- “...İşlevsel esneklik, evin mekansal organizasyonunun dayandığı ana fikirlerdendir...”
- “...Evler, sakinlerine alanı kullanma konusunda maksimum özgürlük sağlayan esnek planlama ilkelerine göre düzenlenmiştir...”
- “...Tasarımda iç ve dış mekanın net bir şekilde harmanlanarak, yerel iklimin tadını çıkarmak için bahçeler, havuz ve kapalı teraslar gibi imkanlar sağlanmıştır...”
- “...Geleneksel inşaat sistemleri ve yerel malzemeler kullanıldığından, yeni yapılar iklimsel olarak çok iyi performans göstermiştir...”
- “...Yeni binalar, alan planlamasında sofistیک modern yaklaşımları ve cephe kaplamaları ile çevredeki yapılardan ayrılır...”
- “...Proje 'ilerleyen geleneksel yapı' olarak tanımlanabilir...”
- “...Evi inşa etmenin temel dayanağı, kullanıcılarını doğanın içine çekmekse, o zaman doğayla ilişkileri aktif ve karşılıklı olmalı ve yalnızca manzaraya bakma gibi tarafsız bir sürece dayanmamalıdır. Ev işlevsellik açısından oldukça başarılıdır...”
- “...Ev mimarisi genellikle kullanılabilir, rahat ve pratik olmak için belirli işlevsel normları yerine getirmeye çalışır. Normalde doğal karşılanan bazı işlevsel ilişkiler, alternatif bir anlayışa konu olmuştur....”
- “...Temel formların kullanıldığı azaltılmış mimari dil ile dikkat çekici mekansal koşullar elde edilmiştir...”
- “...Yapının platoyla buluşma biçimi, cephelerin eklemlenmesinde de kendini gösteren bir kes-yapıştır etkisine sahiptir. Bu eğilim aynı zamanda çeşitli unsurların orantısız ilişkisine de yansır: kütlelerin tabana, betonun taş, merdiven tabliyesinin kütleyle vb. Hedef, evcilliğin mekansal normlarını yeniden tanımlamaya yöneliktir ve ortaya çıkan kompozisyon buna hizmet eder...”
- “...Pasif enerjiden maksimum faydalanılacak şekilde düzenlenmiş, bina genelinde doğal ışık, gölgeleme ve havalandırma mevcuttur....”
- “...Tasarım herhangi bir güneş ve rüzgar yönü hesaplamasına göre değil, sezgiler ve yerel yaşama bilgileri kullanılarak yapılmıştır...”
- “...İklim, güneş yolu ve yaz yönü incelendikten sonra bina yönlendirilmiş ve açıklıklar konumlandırmıştır...”
- “...Binada yerel bitkilerle çeşitli seviyelerde bahçeler oluşturulması merkezi avlu kavramını ağaçlarla birlikte tekrar yorumlatmıştır...”
- “...Malzeme seçimindeki belirleyici faktörler inşaat teknolojisi, uygulama şekli, iklim, ekonomi ve bakımdır...”
- “...Proje, yerel malzemelerin nasıl kullanılabileceğine dair bir örnek teşkil eder...”

- “...Binadaki yönlendirme, her birimi doğrudan güneş ışığından korumuş ve farklı seviyelerde deniz manzarası sağlamıştır...”
- “...Binada kullanılan malzemeler fiyat-kalite açısından değerlendirilip seçilmiştir...”
- “...İklim kontrolünün doğal yollar ile sağlanması tasarım için son derece önemlidir...”
- “...Zemin yüzeylerinin tamamı taşla döşenmiş ve sınırları içinde yer altı suyu beslemesi için bir alan yoktur...”
- “...Özel bir düzenleme olan doğal havalandırma, iç mekanı serinletip, işlevsel alanları zenginleştirir....”
- “...Zemin kat tasarımı iyi orantıya sahip ve çağdaş ve araç - insan sirkülasyonu açısından olumlu olarak tanımlanmıştır....”
- “...Binanın iklimsel performansı mükemmeldir, yapı trend belirleyici olmuştur.
- “...Yapıdaki kuleler arasındaki köprü, şehrin yüksek katlı teknolojisine zorlu bir giriş niteliği taşımaktadır....”
- “...Yapı tasarımında bahçe, havuz ve kapalı teraslara yer verilerek yerel iklimden doğru faydalanılması sağlanmıştır...”
- “...Evdeki işlevsellik oldukça iyi çözülmüştür...”
- “...Tasarımında normalde doğal karşılanan bazı işlevsel ilişkiler, alternatif bir anlayışa konu olmuştur...”
- “...Proje bilindik özelliklerle bütünleştirilirken, ana bileşen olarak doğanın veya açık alanın kullanılma biçimi kabul edilmiştir...”
- “...Tasarımda hayat Türk ev tipinin morfolojisi soyutlanarak, farklı ölçüdeki evler arasında ilginç ve hassas bir denge sağlanmıştır...”
- “...Ev ve köy arasındaki mimari boşluk malzeme, doku-renk seçimleri ve ölçek sürekliliği ile doldurulmaya çalışılmıştır...”
- “...Bina da temel formlar yalın şekilde kullanılmıştır...”
- “...Evin bütününde orantısal ilişki mevcuttur...”
- “...Doğru yönelim olarak, yerel iklimden doğru faydalanarak sağlanmıştır...”
- “...Tasarımda iç ve dış mekan iyi harmanlanmıştır...”
- “...Kademeli yapısal inşaat, daha az katlı komşu binaların görüş hakkını korumuştur...”
- “...Yapı açık plan konsepti için iyi bir örnektir...”
- “...Bina da eski şehrin geleneksel yaşam tarzı, bireysel aile pratik ihtiyaçlarına karşılık verecek şekilde yorumlanmıştır...”
- “...Tasarım aşamasında iklim, gün ışığı, esinti, güneş ışık yönü dikkate alınarak bina yönelimi belirlenmiş ve açıklıklar, bahçeler yerleştirilmiştir...”
- “...Bina genelinde bahçelerin ortama pozitif katkısı vardır...”
- “...Ortak alanda yer alan tropikal bahçelerin binaya pozitif bir katkısı olmuştur...”
- “...Kullanıcıların mekansal gereksinimlerine, işlevsel dağılım ile cevap verilmiştir...”
- “...Tüm birimler ve ortak kullanım alanları insan akışı için iyi planlanılmıştır...”
- “...Projede benimsenen temel amaç, çevre dostu olmaktır...”
- “...Konut sakinlerinin ihtiyaçlarının karşılandığı birimlerde işlevsel alanlarda modernizme doğru değişim olmuştur...”

- “...Maşrabiyya tuğla cephesi, İslami mahremiyetteki başörtüsü gibi, konut sakinlerinin özel alanlarını korurken, yaratıcılık ile ışık ve gölge oyunları seçeneği sunmaktadır...”
- “...Cephe desenleri, güneşin izlediği yola göre tasarlanmıştır...”
- “...Maşrabiyya'nın cephe deseni, binada enerji maliyetlerinden tasarrufu sağlamıştır...”
- “...Cumbalı pencereye iliştirilmiş Muson pencere, yöresel mimarinin geleneksel özelliğidir...”
- “...Daire içlerinde Muson pencereleri ve normal pencereler sayesinde çok iyi bir çapraz havalandırma oluşmaktadır...”
- “...Dayanıklılık, kolay temin, fiyat avantajı ve estetik gibi unsurlar malzeme seçiminde dikkate alınmıştır...”
- “...Yapıdaki iç mekan düzenleri, birimlerin yerleşimi, sirkülasyon yolları, açık alanlarla ilişkisi ve ortak tesislerin konumu itina ile tasarlanarak iklime duyarlı bir yapı inşa edilmiştir...”
- “...Dairesel formu binada yön olmaması, bol rüzgarlı iklimde bir avantajdır. Tüm daireler hava akışından yeterince faydalanabilmiştir...”
- “...Cumbalı pencereler ve güneşlikler iç mekanı genişleten iyi fonksiyonlardır...”
- “...Kullanılan teknoloji çağdaş, yüksek ya da geleneksel olarak tanımlanamayacak basit bir teknolojidir...”
- “...Malzemeler kentsel inşaatlarda yaygın olarak kullanılanlar arasından seçilmiştir...”
- “...Yapıda herhangi bir su tutma ve yeniden kullanma düzeni düşünülmemiştir...”
- “...Alan planlaması iyi organize edilince daire içlerinde verimli sirkülasyon sağlanmıştır...”
- “...Uzun dikey hava boşlukları ve geçiş yolları, bina içinde bolca esinti sağlamıştır...”
- “...Yatay ve dikey yüzeylerde bitki kullanılarak, iç mekanda yeşil alanları olmayan bir binaya göre daha fazla serinlik elde edilmiştir...”
- “...İnşai süreç içinde arazideki yer alan ağaçlar, çoklukla korunabilmiş ayrıca alana çok daha fazla ağaç dikilmiştir....”
- “...İnşaat aşamaları iyi planlanmış ve maksimum verimlilik için sıkı takip edilmiştir...”
- “...Çeşitli seviyelerdeki su varlığı da mikro iklim anlamında serinlik sağlamıştır...”

4.3. Saha Rapor Çıkarımlarından Özetlenen Bulgular

“Çağdaş ve Geleneksel Mimari Konut” yapısı hakkında ortak sonuçlara ulaşabilmek, genelleştirebilmek adına Aga Han Mimari Ödül yarışmasında yer alan örneklemelere ait, Şema 3.1.1. tariflenen yöntemde gösterildiği gibi elde edilmiş olan projelerden bağımsız kıymetli ifadeler, genelleme yapmaya yönelik veri olarak kullanılmıştır.

Söz konusu veriler, tez çalışmasında ortaya konan ve “*Yerleşim, Doğal Unsurlar, Havalandırma, Cephe, Mekansal Fonksiyon, Açıklıklar ve Açık Alanlar, Tasarım, Teknoloji, Malzeme ve Geleneksellik*” olarak belirlenen yeni alt başlıkları ile bulgu tablolarına işlenmiştir. Nihayi sonuca ulaşabilmek için, yeni alt başlık verileri sentezlenerek çıkarım özet şablonunda aşağıda yer alan on ayrı bulgu tablosuna işlenmiştir. Çalışmanın bu bölümünde proje gözetmeksizin genel bakış açısı ile ulaşılan yalın doneler, çıkarım özetleridir.

4.3.1. Yerleşim Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.1. Yerleşim

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: YERLEŞİM	
<i>Araziden maksimum derecede yararlanabilmek için, konut arazi sınır hattına yerleştirilmiştir.</i>	1.Yapı arazi koşullarına göre adapte edilir.
<i>inanın oturduğu arazide, uyum sağlanması gereken belirgin bir doğal özellik yoktur.</i>	
<i>Yapının arazi ile buluşma biçimi, cephelerin eklenmesinde de kendini gösteren kes-yapıştır etkisine sahiptir. Bu durum çeşitli unsurların orantısız ilişkisine de yansır: kütlelerin tabana, betonun taş, merdiven tabliyesinin kütleyle vb. Hedef, evcilliğin mekansal normlarını yeniden tanımlamaya yöneliktir ve ortaya çıkan kompozisyon bu amaca hizmet etmiştir.</i>	
<i>Birbirine yakın inşa edilen evlerin oluşturduğu gölgeli alanlar ve dar ara sokaklar, serinlik yaratmaktadır.</i>	2.Bölge sokak genişliği ve civar binalar iklimlendirme, gölge, mahremiyet gibi avantajlar verir.
<i>Cephenin dışa açılması ve sokak genişliği, halk için çok önemli olan mahremiyet kavramı ile birlikte mimari yapıda ifade bulur.</i>	
<i>Binadaki yönlendirme, her birimi doğrudan güneş ışığından korumuş ve farklı seviyelerde deniz manzarası sağlamıştır.</i>	3.Yönelim manzara, gölge, ışık, iklimsel katkı sağlar.
<i>Doğru yönelim, yerel iklimden doğru faydalanarak sağlanmıştır.</i>	
<i>Bina yönelimi açısından, bina cephe ve merkezinde daha gölgeli ve serin alanlar yaratılabilme tasarım stratejisi benimsenmiştir.</i>	4.Yönelim bir tasarım stratejisidir.
<i>İklim, güneş yolu ve yaz yönü incelendikten sonra bina yönlendirilmiş ve açıklıkları konumlandırılmıştır.</i>	5.Yönelim iklim, güneş ve yaz yönü incelenerek yapılır.

4.3.2. Doğal Unsurlar Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.2. Doğal Unsurlar

SAHA RAPOR ÇIKARIMLAR	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık : DOĞAL UNSURLAR	
<i>Ortak alandaki tropikal bahçelerin binaya pozitif katkısı olmuştur.</i>	6.Bahçe ve peyzaj mahallere olumlu katkı sağlar.
<i>Bina genelinde bahçelerin ortama pozitif katkısı vardır.</i>	
<i>Yapı tasarımında bahçe, havuz ve kapalı teraslara yer verilerek yerel iklimden doğru faydalanılması sağlanmıştır.</i>	7.Bahçe yapı iklimlendirmesine katkı sağlar.
<i>Yatay ve dikey yüzeylerde bitki kullanılarak, iç mekanında yeşil alanları olmayan bir binaya rağmen fazla serinlik elde edilmiştir.</i>	
<i>Peyzaj öğeleri daha sakin ve serin bir atmosfer sağlamıştır.</i>	
<i>Binada yerel bitkilerle çeşitli seviyelerde bahçeler oluşturulması merkezi avlu kavramını ağaçlarla birlikte tekrar yorumlanmıştır.</i>	8.Bahçe, geleneksel dokunuşlarla mekanları bağlar, yeni çağrışımlar yaptırır.
<i>Doğaya açık duvarsız bahçe, kamusal ve özel alan farkını ortadan kaldırarak, projeye radikal fark katmıştır.</i>	
<i>Yöresel tarzı peyzaj, bina ve çevresi açık alanlarla bağlanarak, iç mekan ile dış mekanı bütünleştirmiştir.</i>	
<i>Peyzaj düzenlemesi sade ve hassastır.</i>	9.Yapıda yeşil korunmaya ve çoğaltılmaya çalışılmalıdır.
<i>Sahadaki orjinal bitki örtüsü korunabildi mi sorusuna net cevap yoktur.</i>	
<i>İnşai süreç içinde arazideki yer alan ağaçlar, çoklukla korunabilmiş ayrıca alana çok daha fazla ağaç dikilmiştir.</i>	
<i>Bina yanındaki dere, ağaç köklerinin sulanmasını ve sakinlere erişen su sesi ortama dinginlik sağlamaktadır.</i>	10.Su mahallere olumlu katkı sağlar.
<i>Zemin yüzeylerinin tamamı taşla döşenmiş ve sınırları içinde yer altı suyu beslemesi için bir alan yoktur.</i>	11.Yapıda su tutulmaya, aktarılıp ve kullanılmaya çalışılmalıdır.
<i>Yapıda herhangi bir su tutma ve yeniden kullanma düzeni düşünülmemiştir.</i>	
<i>Çeşitli seviyelerdeki su varlığı da mikro iklim anlamında serinlik sağlamıştır.</i>	12.Su iklimlendirmeye mikro katkı sağlar.
<i>Tropik bölgelerde hafif rüzgarlar, sabit sıcaklıklar ve yüksek nem sebebi ile açık havada yaşamak daima caziptir.</i>	13.Açık havada yaşamsal alanlar konfor getirir.

4.3.3. Havalandırma Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.3. Havalandırma

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: HAVALANDIRMA	
<i>Binadaki yüksek kat sayısı, tropikal iklimde doğal havalandırma, iç-dış ilişkisi olan yeşil bina modeli tasarlama imkanı vermiştir.</i>	14.Yapı formu, yüksekliği, dolu-boş dengesi, kütle alanlar ve doğru yerleştirilmiş açıklıklar iklimlendirmeye katkı sağlar.
<i>Ilıman iklimde manzara, mahremiyet, güçlü esinti, düşük nem, az gürültü ve az kirlilik gibi avantajlar, yüksek binaları keyifli ve tercih edilir yapar.</i>	
<i>Çok katlı bina içinde yaratılan çapraz havalandırma, yılın büyük bölümünde klimasız, tropik iklimde konforlu yaşamı mümkün kılar.</i>	
<i>Delikli, gözenekli durum, kademeli kuleler arası boşluklar ile rüzgar-yapı içinde girdaplar oluştururken, havalandırmanın sabit olduğu ve blokların her birinin diğeriyle gölgelendiği geçitlere dönüştürmüştür.</i>	
<i>Uzun dikey hava boşlukları ve geçiş yolları, bina içinde bolca esinti sağlamıştır.</i>	
<i>Havanın geçişine olanak sağlayan rüzgar tutucu, havuz ve havuza bağlantılı gökyüzü terasları sayesinde bina içinde gölgeli alanlar oluşturulmuştur.</i>	
<i>Daire içlerinde Muson ve normal pencereler sayesinde iyi çapraz havalandırma oluşmaktadır.</i>	
<i>Dairesel formu binada yön olmaması, bol rüzgarlı iklimde bir avantajdır. Tüm daireler hava akışından yeterince faydalanabilmiştir.</i>	
<i>Pasif enerjiden maksimum faydalanılacak şekilde düzenlenmiş, bina genelinde doğal ışık, gölgeleme ve havalandırma mevcuttur.</i>	15.Işık, gölge, havalandırma yapı iklimlendirmesine katkı sağlar. Bina iklim yükü hafifler ve işlevselliği artar.
<i>Özel bir düzenleme olan doğal havalandırma, iç mekanı serinletir, işlevsel alanları zenginleştirir.</i>	

4.3.4. Açıklıklar ve Açık Alanlar Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.4. Açıklıklar ve Açık Alanlar

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: AÇIKLIKLAR ve AÇIK ALANLAR	
<i>Özel ve ortak kullanımlı gökyüzü terasları, her altı katta blokları birbirine bağlayarak gökyüzünde dramatik ama insan ölçekli dış alanlar yaratmıştır.</i>	16.Açık alanlar yapı işlevselliğini artırır. Yapı iklimlendirmesine katkı ve ekstra alan avantajı getirir.
<i>Tasarımda iç ve dış mekan harmanlanarak, yerel iklimin tadını çıkarmak için bahçeler, havuz ve kapalı teraslar şeklinde geniş fırsatlar sağlanmıştır.</i>	
<i>Kolon ölçüsünün yukarıya çıktıkça daralması üst katlarda teraslama ve balkon imkanı sağlamıştır. Dışarıdan gözlenen payanda, sağlam taşıyıcı sistemi temsil ederken, mimari unsuru da ifade eder.</i>	
<i>Yapıda, havadaki küçük arazi üzerinde minyatür bahçe evlerine sahip olma imkanı sunması etkileyicidir.</i>	17.Açık alanlar yapıya nitelik ve konfor sağlar.
<i>Teraslama sistemi kot farkını bertaraf etmek için kullanılmıştır.</i>	
<i>Yüzme havuzu, açılabilir pencere ve gökyüzü teras, boşluk tasarımı için ana unsurları olmuştur.</i>	18.Açık alanlar boşluk tasarım ana unsurudur.
<i>Proje bilindik özelliklerle bütünleştirilirken, ana bileşen doğanın veya açık alanın kullanılma biçimidir.</i>	
<i>Her dairenin deniz manzarasına hakim olması önemsenmiştir.</i>	19.Açıklıklar yapıya manzara, mahremiyet, dış mekanı içeride hissetme, ışık ve havalandırma sağlar.
<i>Ahşap panjur sistemi, kullanıcılarına tercih edilen mahremiyet seviyesini ayarlama konforu sunmuştur.</i>	
<i>Bahçedeki büyük ağaçlar, büyük pencereler sayesinde içeride hissedilebilmektedir.</i>	
<i>Her açıklık, ışık artı havalandırma sağlamaktadır.</i>	

4.3.5. Cephe Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.5. Cephe

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: CEPHE	
<i>Yapı şehir silüetine katkı sağlamaktadır.</i>	20. Cephe tasarımı şehre katkı sağlar.
<i>Estetik açıdan hoş bir üç boyutlu görünüme sahip ince bina, rekabetçi ortamda öne çıkmıştır.</i>	21. Cephe tasarımı ayırt edici bir nitelik katar.
<i>Yeni binalar, alan planlamasında sofistیک modern yaklaşımları ve cephe kaplamaları ile çevredeki yapılardan ayrılır.</i>	
<i>Yapı saf ve idealize edilmiş bir kütle için yerleştiği ev olarak kullanılan bir kaide haline gelmiştir.</i>	22. Yapı cephe tasarımı bölge coğrafya, güneşin izlediği yol, komşu binalar, inşa edildiği dönem etkilerinden esinlenebilir.
<i>Bina, basit bir küp kütle için çağdaş bir formuna sahiptir.</i>	
<i>Bina ölçeği civardaki diğer binalar ile uyumludur.</i>	
<i>Şehirdeki yüksek binalar, gösterişli tapınak ve geleneksel ahşap evleri gölge de bırakmaktadır.</i>	
<i>Kademeli yapı, az katlı komşu bina görüş hakkı korumuştur.</i>	
<i>Mekan duygusunu yansıtan desenli cephe, yenilikçi tarzdadır.</i>	
<i>Cephelerde, güncel gelişime paralel modern dil kullanılmıştır.</i>	
<i>Dağlarla çevrili coğrafyanın yansıması olan keskin açılı sahip kübik formlar, yoğun taş işçiliği ile sağlanmıştır.</i>	
<i>Cephe desenleri, güneşin izlediği yola göre tasarlanmıştır.</i>	
<i>Kendine has dokusu yanısıra bina cephesi komşu cephelerle strüktürel çizgiler ile bütünleşmiştir.</i>	
<i>Kademeli plan, cephede bir ritim oluşturmuştur.</i>	23. Cephe tasarımı yapıya ritim, denge, gölge oyunları, sadelik-dikkat çekicilik, ışık geçirgenliği, enerji tasarrufu gibi katkılar sağlar.
<i>Sadelik, cephedeki yoğun karmaşık formu dengelemiştir.</i>	
<i>Net dikdörtgen orantılı alanlar elde edebilmek için kütleye eklenen üçgen prizmalar, cepheye eşsizlik ve estetik katmıştır.</i>	
<i>Kütlede, doluluk, boşluk ve çıkıntılar günün farklı saatlerinde dış duvarlara yansıyan ilginç gölge oyunları fark yaratmıştır.</i>	
<i>Cephede dolu boş etkisi, yatay çıkıntılar ve mafsallı kırmızı tuğla-brüt beton kullanımı ile dikkat çekicidir.</i>	
<i>Tuğlaların yatay dizilişi ile yapı dikeyliği dengeleme içindedir.</i>	
<i>Maşrabiyya tuğla cephesi, İslamiyetteki başörtüsü gibi, özel alanları korurken, yaratıcı ışık ve gölge oyunları sunar. Kullanılan desen ilebinada enerji maliyetlerine tasarruf sağlanmıştır.</i>	

4.3.6. Mekansal Fonksiyon Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.6. Mekansal Fonksiyon

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: MEKANSAL FONKSİYON	
<i>Alanlarda zamansal alternatif kullanım konforu sağlanmıştır.</i>	24. Alandaki zamansal alternatif kullanım, iç-dış geçişler yapıya konfor getirir.
<i>İç mekan ve dış mekan arasındaki sınırın silinmiş algısı, biçimsel sınırlandırmayı ortadan kaldıran olumlu yaklaşımdır.</i>	
<i>Tasarımda iç ve dış mekan iyi harmanlanmıştır.</i>	
<i>Ev mimarisinde kullanışlı ve pratik olarak kabul gören belli işlevsel normlar ve bağlantılar, alternatif bakışla çözülmüştür.</i>	25. Mahallerde sınırlandırmadan kaçınılmalı (işlevsel esneklik) ve doğa ile kullanıcı ilişkisi manzara seyirinden öteye aktif ilişki olarak kurulmalıdır.
<i>Ev, mekan esnekliğine ve etkileşimli kalitesine sahiptir.</i>	
<i>Proje alan kullanma konusunda maksimum özgürlük veren esnek planlama ilkelerine göre düzenlenmiştir.</i>	
<i>İşlevsel esneklik, evin mekansal organizasyonun ana fikirleridir.</i>	
<i>Temel dayanak, kullanıcılarını doğanın içine çekmekse, doğayla ilişkileri aktif olmalı, manzara ile sınırlanmamalıdır. İşlevsellik başarılıdır.</i>	
<i>Mekan aktivasyonu için bina kabuğu araç olarak görülmüştür.</i>	26. Yapıda mekan aktivasyonu ve iç ve dış form arasındaki uyuma katkı sağlar.
<i>Bina bütün ve apartman birimleri açısından ele alındığında, mekansal organizasyonu basittir.</i>	
<i>Form ve iç mekanlarda birlik, uyum ve keyif mevcuttur.</i>	
<i>Farklı birimlerde farklı işlevler düzenlenmiştir. Ev kullanıcı sayısına bağlı genişleyip daralabilir.</i>	27. Yapıda mekan tasarımı kullanıcı sayısı, kullanım amacı ve alternatifleri, proje dönemi, dizim içindeki yeri gibi donelere göre yapılabilir.
<i>Mekansal gereksinimlerine, işlevsel dağılımla cevap verilmiştir.</i>	
<i>Yapı açık plan konseptine iyi bir örnektir. Evdeki dizim netlik içinde tasarım ve hedef uyumunu gösterir.</i>	
<i>Konut sakinlerinin ihtiyaçlarının karşılandığı birimlerde ve işlevsel alanlarda modernizme doğru değişim olmuştur.</i>	
<i>Konut birimlerinde iç mekan alanlar, küçük olmasına rağmen ev içi faaliyetlerini düzgün bir akışta işleyiş sağlamıştır.</i>	
<i>Mekarlarda akıcılık ve açıklık hissi mevcuttur.</i>	28. Yapıdaki düzenli ayak izi ve sirkülasyon akıcılığı metrajdan bağımsız ama kullanıcı sayısına, bina bütünündeki orana, alan şekline, mekan faaliyetlerine bağlıdır.
<i>Zemin kat tasarımı iyi orantılı, çağdaş ve araç-insan sirkülasyonu açısından iyi tanımlanmıştır.</i>	
<i>Alanın organik düzenliği yanında evdeki net geometrik şekilli hacim dikkat çekici bir hal almaktadır.</i>	
<i>Mahallerde akış için iyi planlanmıştır. Projede daha küçük ayak izi ve daha yüksek bina hedeflenmiştir.</i>	
<i>İyi alan organizasyonu verimli sirkülasyon sağlamıştır.</i>	
<i>İç mekan, düzensiz ayak izi göstermez şekilde düzenlenmiştir.</i>	
<i>İyi alan organizasyonu verimli sirkülasyon sağlamıştır.</i>	

4.3.7. Tasarım Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.7. Tasarım

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: TASARIM	
<i>Temel formların kullanıldığı azaltılmış mimari dil ile dikkat çekici mekansal koşullar elde edilmiştir.</i>	29. Yapı formu sadece fotoğraf değil sinema olarak değerlendirildiğinde mekana düzen, uyum ve çekici nitelik kazandırır.
<i>Bina da temel formlar yalın şekilde kullanılmıştır.</i>	
<i>Tasarım prensipleri mekana birlik, uyum ve çekicilik kazandırmak üzere dikkatlice belirlenmiştir.</i>	
<i>Ev görsel etkiden çok deneyimsel bir fikir ile tasarlanmıştır. Mimar bu durumu "fotoğraf değil, sinema" olarak ifade etmiştir.</i>	
<i>Elde edilen sadelik, yapıların estetik bir boyutunu oluşturmuştur.</i>	30. Düzenli form, çevre ile kurulan bağ, orantısallık, sadelik önemsenmelidir.
<i>Binada çoğunlukla düzenli formlar işlenmiş, standart inşai sistemler ve endüstriyel yapı malzemeleri kullanılmıştır.</i>	
<i>Bina genelinde kullanılan oranlar, ağaçlar ve insan ölçeğindedir.</i>	
<i>Evin bütününde orantısal ilişki mevcuttur.</i>	
<i>Yapılar tasarım, ölçek ve malzemeler açısından çevredeki bağlarla kurulan ilişkiler ile ele alınmıştır.</i>	
<i>Site genelinde nispeten küçük bir alanı kapsayan büyük bir konut kompleks tasarımında çap-yükseklik oranı için azami itina gösterilerek, kullanıcıları rahatsız etmeyen ölçek kullanılmıştır.</i>	
<i>Proje, mevcut inşai sorunlar ile mimari değerleri dengeleme girişimidir.</i>	
<i>Kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamak ile biçim arasındaki köprü tasarımıdır.</i>	
<i>İçten dışa sorunsuz bir ilişki kurabilmek için duvarlar azaltılmış ve pencereler basit tutulmuştur.</i>	32. Tasarımda renk-doku, ölçek-oran bağlantıları bütüncül ve çağdaşlık sağlar.
<i>Ev ve köy arasındaki mimari boşluk malzeme, doku-renk seçimleri ve ölçek sürekliliği ile doldurulmaya çalışılmıştır.</i>	
<i>Reel bağlamsallık duygusu ile yapılan tasarım, bütüncül ve çağdaş bir bina ortaya çıkarmıştır.</i>	
<i>İnşaat verimliliği, bakım kolaylığı ve sürdürülebilirlik temeldir.</i>	33. Yapı tasarımında verimlilik, bakım kolaylığı, teknoloji, saha, iklim, izlenimler dikkatle işlenir.
<i>Tasarımın her düzeyde ve ölçekte geliştirilebilmesi için kullanılan şema üzerine saha, iklim, teknoloji, otorite, ilerleyiş, kullanıcılar ve danışmanların izlenimleri dikkate alınıp işlenmiştir.</i>	
<i>İnşai aşamalar planlanmış, maksimum verimlilik önemsenmiştir.</i>	

Tablo 4.3.7. Devamı

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: TASARIM	
<i>İklim kontrolünde doğal unsurlar tasarımda önemlidir.</i>	34.Yapı <i>tasarımında doğa faktörleri, yerel yaşam koşulları - alışkanlıkları ile sezgiler gibi unsurların dikkate alınması yapıya nitelik sağlar.</i>
<i>Güneş, rüzgar veya yağmur gibi doğal unsurlardan daire tasarımında faydalanılmıştır.</i>	
<i>Başarılı tasarım yapay değil doğal havalandırma ile yaşam teşvik etmiştir.</i>	
<i>Yapıdaki iç mekan düzenleri, birimlerin yerleşimi, sirkülasyon yolları, açık alanlarla ilişkisi ve ortak tesislerin konumu itina ile tasarlanarak iklime duyarlı bir yapı inşa edilmiştir.</i>	
<i>İyi bir ev elde etme yolu, teknolojiye daha az, esinti, filtrelenmiş doğal ışığın kullanımı ve yayalaştırılmış hareket kalıpları gibi sürdürülebilir sistemlere daha fazla bağlıdır.</i>	
<i>Bölgedeki iklim ve topografya özellikleri sentezlenerek, yöre halkına ait yaşam alışkanlıklarını yansıtan kümeleşmeler oluşturulmuştur.</i>	
<i>Tasarım aşamasında güneş yada rüzgar yönü hesaba dahil edilmemiş, sezgiler ve şehir yaşamına ait edinilmiş bilgiler önemslenmiştir.</i>	
<i>Tasarım aşamasında iklim, gün ışığı, esinti, güneş ışık yönü dikkate alınarak bina yönelimi belirlenmiş ve açıklıklar yerleştirilmiştir.</i>	
<i>Tasarımın her düzeyde ve ölçekte geliştirilebilmesi için kullanılan şema üzerine saha, iklim, teknoloji, otorite, ilerleyiş, kullanıcılar ve danışmanların izlenimleri dikkate alınıp işlenmiştir.</i>	
<i>İnşaat aşamaları iyi planlanmış ve maksimum verimlilik için sıkı takip edilmiştir.</i>	

4.3.8. Teknoloji Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.8. Teknoloji

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: TEKNOLOJİ	
<i>Yapısal mühendislik, mimari tasarımla tamamen entegredir.</i>	35.Yapı teknolojisi bina bütünlüğünü artırma hedefinde kullanılmalıdır.
<i>Binanın bütünlüğünü arttırmak için, yapı çekirdek sistem ile tasarlanmıştır.</i>	
<i>Projede teknikleri anlaşılabilir olarak gereken çözümler yerinde uygulanmaya çalışılmıştır.</i>	
<i>Yapıdaki kuleler arasındaki köprü, şehrin yüksek katlı teknolojisine zorlu bir giriş niteliği taşımaktadır.</i>	
<i>Kullanılan teknoloji çağdaş, yüksek ya da geleneksel olarak tanımlanamayacak basit bir teknolojidir.</i>	36.Yapı teknolojisi yenilikçi, yerel ya da yüksek çeşitlilik gösterebilir.
<i>Yerel inşaat uygulamaları kullanılarak geleneksellik öne çıkarılırken, yenilikçi teknoloji göz ardı edilmiştir.</i>	
<i>Yapı genelinde kullanılan teknoloji yanısıra, yerli ve geleneksel yöntemler ile çeşitlilik göstermektedir.</i>	

4.3.9. Malzeme Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.9. Malzeme

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: MALZEME	
<i>Malzeme kombinasyonları yenilikçi bir şekilde kullanılmıştır.</i>	37.Doğru malzeme ve aksesuar seçimleri yapıya imaj, estetik gibi unsurları ve çağdaşlığı ekonomik bir şekilde kazandırır. Malzeme seçimi yapının kendini ifadesidir.
<i>Düşük maliyetleri aksesuarlar yapıdaki çağdaş tasarımı yansıtmıştır.</i>	
<i>Proje imajı bu iki malzeme aracılığıyla ifade edilmiştir.</i>	
<i>Beton ile doğal kil tuğlalar şık bir kontrast yaratmaktadır.</i>	
<i>Projede kullanılan malzemeler genel olarak ham ancak rafine edilmiştir.</i>	
<i>Evin görünümü, yapının, malzemelerin ve inşaat sürecinin net bir ifadesidir. Her malzemenin kendini ifade etmesine izin verilmiştir.</i>	38.Malzeme seçiminde fiyat- kalite dengesi, uygulama şekli, iklim şartları, dayanıklılık-bakım ve tedarik yöntemleri önemlidir.
<i>Malzeme seçimindeki belirleyici faktörler inşaat teknolojisi, uygulama şekli, iklim, ekonomi ve bakımdır.</i>	
<i>Binada kullanılan malzemeler fiyat-kalite oranı açısından değerlendirilerek en doğru şekilde seçilmiştir.</i>	
<i>Dayanıklılık, kolay temin, fiyat avantajı ve estetik gibi unsurlar malzeme seçiminde dikkate alınmıştır.</i>	39.Devşirme malzeme, yerel kaynak, yaygın kullanım tedarik yöntemlerindedir.
<i>Tuğla duvarcılık yeni malzeme yerine devşirme tuğlaların eskiden olduğu gibi kalın harçla yapıştırılması çağdaş uygulama farklılığıdır.</i>	
<i>Tüm malzemeler yerel bölgeden alınmıştır.</i>	
<i>Malzemeler kentsel inşaatlarda yaygın olarak kullanılan malzemeler arasından seçilmiştir.</i>	

4.3.10. Geleneksellik Bulguları

Yöntem Şema (3.1.1.)

Tablo 4.3.10. Geleneksellik

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: GELENEKSELLİK	
<i>Geleneksel olarak paylaşılan çatı alanı, bu proje de bir takım değişikliğe tabi tutulmuştur.</i>	40.Su, çeşme, hayat, avlu, ışık, doğal havalandırma, gölge, dekoratif-parlak obje kullanımı, çatı, sirkulasyon çekirdeği, çatı, teras, kesit & metraj tekrarı, tonoz-kemer, teras, künye, çadır, ufak pencere ile mahremiyet ilişkisi, ayna, tuğladan ışık süzülmesi, gölgeli alan, pencereler, duvar yüksekliği geleneksel tasarım doneleridir. Geleneksellik hem material hem olgu hem de işlev hem de yöntem olarak tasarımda kullanılır.
<i>Projenin ulvi bir alanı olan açık avlu, alışılmıştın dışındadır.</i>	
<i>Bir bölüme uzun dikdörtgen teras ve arka kısımda üçgen şekilde bahçe olarak kullanılan teras yerleştirilmesinin kökeninde, yerel teknolojik yöntemler yatmaktadır.</i>	
<i>Geleneksel yaklaşımla, iç-dış mekan ayrımını yapabilmek için iç-dış alanlar arasında tonozlu kemerler gibi mimari öğeler yerleştirdiler.</i>	
<i>Bina narin ve havadar, nefes alan görüntüsü ile tropik ve geleneksel iken kuleda geleneksel sirkulasyon çekirdeği yoktur.</i>	
<i>Su fikri, geleneksel izlerdendir. Çeşme, geleneksel Türk bahçelerinde her zaman merkezde yer alır. Özünde İslami ritüeller ve davranış biçimleriyle bağlantılıdır.</i>	
<i>Tasarımda hayat Türk ev tipinin morfolojisi soyutlanarak, farklı ölçüdeki evler arasında ilginç ve hassas bir denge sağlanmıştır.</i>	
<i>Evdeki işlevsellik Türk evi ve çadır arasındaki karmayı gösterir.</i>	
<i>Cumbalı pencereye iştirilmiş Muson penceresi, yöresel mimarinin geleneksel bir özelliğidir.</i>	
<i>Cumbalı pencereler, saksı ve güneşlikler iç mekanı genişleten iyi bir fonksiyonel çözümdür.</i>	
<i>Geleneksel evde, mahremiyet sebebi pencere küçüküdür.</i>	
<i>Güneşi çok parlak yansıtan kıvrımlı paneller, Tay tapınaklarının cephelerinin aynalarından ilham almış, bütüne bakıldığında yapıdaki görünüm çok tropikaldir.</i>	
<i>Geleneksel Tayland ev tasarım doneleri olan ışık kontrolü ve doğal havalandırma ve edinilmiş deneyimler ile konsept belirlenmiştir.</i>	
<i>Tuğlalar arasındaki mesafe ışığın geçmediği yerde opak bir etki yaratır ve pencerelerde eski meşrebiyye deseni anımsatan şeffaf ızgara yansıması oluşmaktadır.</i>	
<i>Muhafazakarlıktan modernizme doğru, duvar açıklığı ihtiyaç seviyesine göre ayarlanmaktadır.</i>	
<i>Mahremiyet, kültürel, geleneksel ve dini tercihlerine dayalı olarak farklılık gösterebilir.</i>	
<i>Dekoratif ve pratik objeleri yan yana kullanılarak "künye"ye çağdaş bir yorum kazandırılmıştır.</i>	
<i>Tekil yapı gökyüzü terasları, rüzgar tutucu şeklinde bir boşluklar ve gözenekler ağı içermektedir. Cephede gölgeli alanlarla serinlik sağlayabilmek için granit girintiler oluşturulmuştur. Gölgeli alan, projede belirgin geleneksel gereksinimdir.</i>	
<i>Kesit çeşitliliği ile aynı apartman dairesinde değişen metrekarelere sahip birden fazla birim tipi oluşturması, geleneksellik dışıdır.</i>	

Tablo 4.3.10. Devamı

SAHA RAPOR ÇIKARIM	ÇIKARIM ÖZET
Alt Başlık: GELENEKSELLİK	
<i>Yerel mimari, basit mimari özellikler göstermektedir.</i>	41. Geleneksellik doğru malzemelerle, isabetli teknoloji ve modern bir tasarımda entegre edildiğinde yapıya yüksek performans sağlatarak projeyi başarılı kılar.
<i>İlham dalgasıyla mimari gelenek ihmal edilmiştir.</i>	
<i>Geleneksel mimari ve modern tasarım harmanlanmıştır.</i>	
<i>Geleneksel öğelerin yaratıcı bir şekilde proje entegrasyonu başarılıdır.</i>	
<i>Konstrüksiyon ve geleneksel unsurlar çağdaş tekniklerle birleştirilmiştir.</i>	
<i>Geleneksel inşaat sistemleri ve yerel malzemeler kullanıldığından, yeni yapılar iklimsel olarak çok iyi performans göstermiştir.</i>	
<i>Bina civarında mimari olarak ölçülü yöresel evler mevcuttur.</i>	
<i>Osmanlı ve Yunan'daki iklim, malzeme ve topografya benzerliğinden etkilenilerek bölgede yöresel mimari yapısı ortaya çıkmıştır.</i>	
<i>Şehirde geleneksellik ya da kentsel planlamaya yönelik tutarlı herhangi bir mimari karakteristik ize rastlanmamaktadır.</i>	

Aga Han verileri örneklem projeler çalışma alt başlıkları ile ilişkilendirildiğinde, ilgili kavramları vurgulayan proje görsel eşleşme örneklerine de aşağıda yer verilmiştir.

Yerleşim dikkate alınarak;

1. Yapı arazi koşullarına göre adapte edilir,
2. Bölge, sokak genişliği ve civar binalar iklimlendirme, gölge, mahremiyet avantajlar sağlar,
3. Yönelim manzara, gölge, ışık, iklimsel katkı sağlar,
4. Yönelim tasarım stratejisidir,
5. Yönelim iklim, güneş ve yaz yönü incelenerek yapılır, *olarak anlaşılmıştır.*

Resim 4.3.1.(a) B2 Evi ;
Kaynak: Archnet (t.y.ar) ; Archnet (t.y.as)

(b) Yahşibey Evleri

Doğal Unsurlar dikkate alındığında;

6. Bahçe ve peyzaj mahallere olumlu katkı sağlar,
7. Bahçe yapısı iklimlendirmesine katkı sağlar,
8. Bahçe, geleneksel dokunuşlarla mekanları bağlar, yeni çağrışımlar yaptırır.
9. Yapıda yeşil korunmaya ve çoğaltılmaya çalışılmalıdır,
10. Su mahallere olumlu katkı sağlar,
11. Yapıda su tutulmaya, aktarılıp ve kullanılmaya çalışılmalıdır,
12. Su iklimlendirmeye mikro katkı sağlar,
13. Açık havada yaşamsal alanlar konfor getirir, *çıkarımları anlaşılmıştır.*

Resim 4.3.2.(a) Jusman Evi ;
Kaynak: Archnet (t.y.at) ; Archnet (t.y.au)

(b) AM Konut

Havalandırma sayesinde;

14. Yapı formu, yüksekliği, dolu-boş dengesi, havuz ve doğru yerleştirilmiş açıklıklar iklimlendirmeye katkı sağlar,

15. Işık, gölge, havalandırma yapı iklimlendirmesine katkı sağlar. Bina iklim yükü hafifler ve işlevselliği artar, *çıkarımlarına ulaşılmıştır.*

Resim 4.3.3.(a) Wafra Rüzgar Kulesi ;
Kaynak: Archnet (t.y.aü) ; Archnet (t.y.av)

(b) Moulmein Rise

Açıklıklar ve Açık Alanlar *dikkate alındığında;*

16. Açık alanlar yapı işlevselliğini artırır. Yapı iklimlendirmesine katkı ve ekstra alan avantajı getirir,

17. Açık alanlar yapıya nitelik ve konfor sağlar,

18. Açık alanlar boşluk tasarım ana unsurudur,

19. Açıklıklar yapıya manzara, mahremiyet, dış mekanı içeride hissetme, ışık ve havalandırma sağlar, *çıkarımları anlaşılmuştur.*

Resim4.3.4.(a) Mizan Konut ;
Kaynak: Archnet (t.y.ay) ; Archnet (t.y.az)

(b)Pavillion Apartmanı

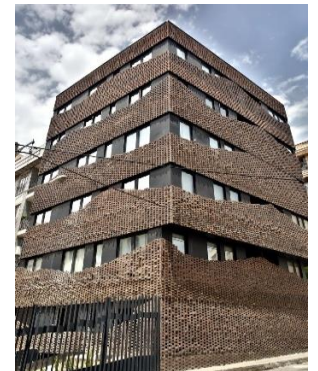
Cephe konusunda;

20. Cephe tasarımı şehre katkı sağlar,

21. Cephe tasarımı ayırt edici bir nitelik katar,

22. Yapı cephe tasarımı bölge coğrafya, güneşin izlediği yol, komşu binalar, inşa edildiği dönem etkilerinden esinlenebilir,

23. Cephe tasarımı yapıya ritim, denge, gölge oyunları, sadelik-dikkat çekicilik, ışık geçirgenliği, enerji tasarrufu gibi katkılar sağlar, *bulguları saptanmıştır.*

Resim 4.3.5. (a) Apartman No1 ;
Kaynak: Archnet (t.y.bb); Archnet (t.y.bj)

(b) 40 Düğüm Evleri

Mekansal Fonksiyon kavramı;

24. Alandaki zamansal alternatif kullanım, iç-dış geçişler yapıya konfor getirir,
25. Mahallerde sınırlandırmadan kaçınılmalı (işlevsel esneklik) ve doğa ile kullanıcı ilişkisi manzara seyirinden öteye aktif ilişki olarak kurulmalıdır,
26. Yapıda mekan aktivasyonu ve iç - dış form arasındaki uyuma katkı sağlar,
27. Yapıda mekan tasarımı kullanıcı sayısı, amacı ve alternatifleri, proje dönemi, dizim içindeki yeri gibi donelere göre yapılabilir,
28. Düzenli ayak izi - sirkulasyon akıcılığı metrajdan bağımsız ama kullanıcı sayısına, bina bütünsel oranına, alan şekline, faaliyetlerine bağlıdır, *olarak anlaşılmıştır.*

Resim 4.3.6. (a). Aban Evi ;**Kaynak:** Archnet (t.y. bc); Archnet (t.y. b1)**(b)** B2 Evi**Tasarım açısından bakıldığında;**

29. Yapı formu sadece fotoğraf değil sinema olarak değerlendirilmelidir,
30. Düzenli form, çevre ile kurulan bağ, orantısallık, sadelik önemsenmelidir,
31. Yapı tasarımı kullanıcı ihtiyaçları ve biçim arasında denge kurma girişimidir,
32. Tasarımda renk-doku, ölçek- oran bağlantıları bütüncül ve çağdaşlık sağlar,
33. Verimlilik, bakım, teknoloji, saha, iklim, izlenimler dikkatle işlenmelidir,
34. Yapı tasarımında doğa faktörleri, yerel yaşam koşulları - alışkanlıkları ile sezgiler gibi unsurların dikkate alınması yapıya nitelik sağlar, *çıkarımları elde edilmiştir.*

Resim 4.3.7. Emre Senan Evi**Kaynak:** Archnet (t.y.bd)

Teknoloji olarak bakıldığında;

35. Yapı teknolojisi bina bütünlüğünü arttırmak hedefinde kullanılmalıdır,

36. Yapı teknolojisi yerel, yenilikçi yada yüksek çeşitlilik gösterebilir, *diye anlaşılmıştır.*

Resim4.3.8.(a) Met Kule ;
Kaynak: Archnet (t.y.be) ; Archnet (t.y.bf)

(b)Moulmein Rise

Malzeme yönünden bakıldığında;

37. Doğru malzeme ve aksesuar seçimleri yapıya imaj, estetik gibi unsurları ve çağdaşlığı ekonomik bir şekilde kazandırır. Malzeme seçimi yapının kendini ifadesidir,

38. Malzeme seçimlerinde fiyat-kalite dengesi, uygulama şekli, iklim şartları, dayanıklılık-bakım ve tedarik yöntemleri önemlidir,

39. Devşirme malzeme, yerel kaynak yaygın tedarik yöntemlerindedir, *tesbitlerine ulaşılmıştır.*

Resim 4.3.9. (a) Dowlat II Apartmanı ;
Kaynak: Archnet (t.y.bg); Archnet (t.y.bh)

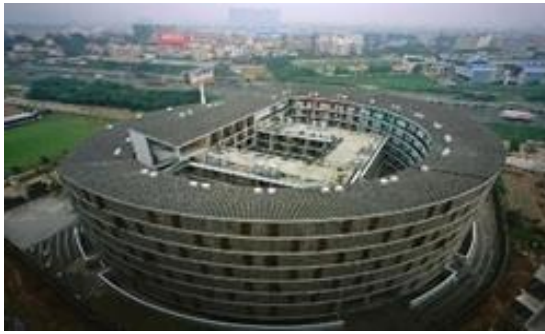
(b)Al Azhar Bahçe Evleri

Geleneksellik düşünülendiğinde;

40. Su, çeşme, hayat, avlu, ışık, doğal havalandırma, gölge, dekoratif & parlak obje kullanımı, çatı, sirkulasyon çekirdeği, çatı, teras, kesit-metraj tekrarı, tonoz- kemer, teras, künye, çadır, ufak pencere-mahremiyet ilişkisi, ayna, tuğladan ışık süzülmesi, gölgeli alan, pencereler, duvar yüksekliği geleneksel tasarım doneleridir. Geleneksellik hem material hem olgu hem de işlev hem de yöntem olarak tasarımda kullanılır.

41. Geleneksellik doğru malzemelerle, doğru teknoloji ve modern bir tasarımda entegre edildiğinde yapıya yüksek performans sağlatarak projeyi başarılı kılar.

42. Yöresel mimari, mimari karakter sağlar, *tesbitleri ortaya konmuştur*.

Resim 4.3.10. (a)Tulou Kollektif Evleri ;
Kaynak: Archnet (t.y.al) ; İstockphoto (t.y.a)

(b) Geleneksel Tulou Evleri

Geleneksellik unsurlarını tasarım ve planlamadaki yenilikler için ilham kaynağı olarak kullanan başarılı mimarlar olarak Geoffrey Bawa, Samuel Mockbee, Christopher Alexander, Hasan Fathy, Louis Barragan, Paolo Soleri, Chennai Charles Correa, Muzharul İslam, Bashirul Haq yanısıra Aldo van Eyck gibi isimler sayılabilir (Wikipedia, t.y.b).

İsraili mimar olan Moshe Safdie, 'David's Village' projesinde, 200 teraslı apartman dairesinden oluşan çok katlı bir konut bloğu, geleneksel kemeraltı geçişleri ve kubbe çatılar kullanarak çözümlenmiştir. İtalyan yamaç evlerinin modern versiyonu olan 'Habitat 67' projesinde, modüler prefabrik üniteler kullanılmış ve bloklar -arası boşlukları geçiş ve kamusal alanlar için zemin oluşturmuştur (Aytis ve Polatkan, 2010).

Resim 4.3.11.(a) Habitat 67, Moshe Safdie ;
Kaynak: Dzinetrip (t.y.a) ; 123rf (t.y.a)

(b) İtalyan Yamaç Evleri, Voltera

5.TARTIŞMA

Bu çalışmada Aga Han verileri üzerinden proje çıkış noktaları ile birlikte bölge tarihçesine bakılarak devamında yerel mimari karakterleri ele alınmıştır. Sonraki aşamalarda çevresel etmenler incelenmiştir.

Aga Han Akademi verileri bize göstermiştir ki, bir projeyi doğru tanıyabilmek ve anlayabilmek için onu içinde bulunduğu çevrede geçmiş ve gelecek aksında birlikte görebilmeye çalışmak doğru bir yaklaşımdır. Topografik durumun elverdiği derece de yönelim, doğal havalandırma ve güneş kontrolü gibi çevresel tasarımın faktörleri gibi çözümler geleneksel binaların yanı sıra güncel tasarlanan binalarda da aranmaktadır. Projelerdeki fiziksel kısıtlamalar değerlendirilirken, tahsis edilen arazi kullanımının yoğunluğu, sosyal çevre projenin işlevselliği, kullanım ayak izi, hacim, ölçek, ticari değer, arsa oranları özenle irdelenmiştir. Geleneksel mimari, insani fonksiyonların, sosyo kültürel değerlerin ve insan konforunun arasındaki dengeyi sağlayabilmek için her zaman yeniden keşfedilen bir model olarak izlenebilir.

Tez çalışmasında, “Aga Han Mimarlık Yarışması Bağlamında Geleneksellik ve Yerellik Unsurunun Modern Konut Tasarımında Analiz” edebilmek adına 17 örneklem incelenmiştir. İlgili saha raporları içerisinde yer alan kıymetli ifadeler, projelerden bağımsız genelleme yapmaya yönelik okunduğunda, yeni alt başlıkları “Yerleşim, Doğal Unsurlar, Havalandırma, Cephe, Mekansal Fonksiyon, Açıklıklar ve Açık Alanlar, Tasarım, Teknoloji, Malzeme ve Geleneksellik” olarak ortaya konmuştur. Aşağıda yer alan ifadeler ise tüm bu alt başlıkların bütünlük içinde değerlendirilmesi ile ulaşılan genel söylemler olarak kabul edilebilir. Şöyle ki;

Çağdaş ve gelenekselliği bir arada tutabilen yapılarda fark edilmiştir ki;

- *İklimsel performansı mükemmelliği, yapıyı trend belirleyici yapabilir.*
- *Yeşil, projelerdeki ana unsurdur. “Her bireyin yaşadığı yerdeki yeşili sadece izlemesi değil deneyimleme hakkı da vardır inancı” yapıyı benzersiz kılabilir.*
- *Bina fonksiyonlarının toplumsal etkileşime katkı vermesi önemlidir.*
- *Benimsenen temel amaçlardan biri yapının çevre dostu olması olmalıdır.*
- *Farklı renkler kimlik belirlemenin yanında, ortama hareket sağlayabilir.*
- *Çağdaş teknolojilere yanıt verirken kırsalın temel özellikleri korunmalıdır.*
- *Proje varlığı ile şehre katkı sağlayabilir.*
- *Birleştirme ve ayrışma, kolektif ve bireysel, kamusal ve özel, imaj ve yapı arasındaki proje de gözlemlenen akış, bölgede konutun uzlaşmacı rol üstlendiğini anlatır.*

Yapı trend belirleyici, toplumsal etkileşimi arttıran, çevre dostu, benzersiz, hareket sağlayıcı, yaşam tarzına iyi hizmet eden, çağdaş teknolojilere cevap veren-koruyucu, katkı sağlayan, uzlaşmacı gibi sıfatlarla sosyal hayatı etkiler.

Bunun yanısıra,

- *Yapı geçmiş ve gelecek arasında kavramsal, kültürel bir köprüdür.*
- *Yapı geleneğe yönelik saygıyı artıran bir trend belirleyici olabilir.*
- *Yerel malzemelerin nasıl kullanılabileceğine dair bir örnek olabilmek önemlidir.*
- *Eski şehrin geleneksel yaşam tarzının, bireysel aile pratik ihtiyaçlarına karşılık verecek şekilde yorumlanması mümkündür.*
- *Yerel malzeme tercihi, konutun kullanıcıya tanıdık gelmesine katkıda bulunan önemli faktördür.*

Yapı geleneğe yönelik saygıyla trend belirleyen, köprü olan, örnek olan, güncel ihtiyaçları da karşılayan, aşinalık sağlayan, değerleri birleştiren, unutulmasını önleyen gibi ifadelerle karşılık veriyor ise amaca uygunluk söz konusudur.

Ayrıca,

- *Proje tasarımında ekonomik olma, fonksiyonel ve kültürel gereksinimler önemszenmelidir.*
- *Yeni yapılaşmada kültürel, mekansal ya da iklimsel faktörler önemszenmez ise ortam tekdüze bir hal alacaktır.*
- *Ticari baskılar karşısında yapıyı çevresel avantajlarla harmanlamak proje için artı bir noktadır.*

Yapı tasarımı ekonomik, fonksiyonel ve kültürel gereksinimleri çevresel avantajlarla harmanlamalıdır. Aksi takdirde yapı modern ama tekdüze olacaktır.

Ve son olarak;

- *Proje, hitap ettiği toplumun ihtiyaçlarını karşılayan, iyi bir yaşam tarzına hizmet eden tasarım olarak inşa edilmelidir.*
- *Artan nüfus, yüksek binalara olan talebi arttırırken, geleneksel binaların hızla yok olmasına sebep olmaktadır.*
- *Mevcut mimari yaklaşım, küreselleşmeye yönelik hedeflerle geleneksel değerleri birleştiren bir prensibi benimsemelidir.*
- *Şehrin kendi dinamiği ile geçmişin mimari geleneklerine ait referansları güncel anlayış ile birlikte yer almalıdır.*

Yapının bulunduğu bölge dinamiği içinde modernlik anlayışı içinde, iyi yaşam tarzı sunan, artan nüfusa hizmet edebilen, küreselleşmeye yönelik hedefler içinde " ilerleyen geleneksel yapı " niteliğini elde edebilmiş olması ideali tarif etmektedir.

Çağdaş konut tasarımı Aga Han bağlamında tartışılırken, Şema 5.'te gösterildiği üzere, “çevre, tasarım, yapı ve kazanım” alt başlıkları için farklı yönlerden aynı unsurlar olarak tasarım çerçevesinde birbiri ile ilişkilendiği görülmektedir. Proje tasarım detayında, doğru çakışmalar yakalanabilir ise çıkış noktasında proje özelinde bir odak noktası bulunması mümkün olacaktır. Belirlenen odak noktasının çıkarımı ise proje özelinde ayırt edicilik, referans noktası olunması potansiyelini sağlar.

ÇEVRE	TASARIM								SAHA		
	İNŞAAT				İNŞAAT						
	YAPI		KAZANIM		YAPI		KAZANIM				
ÇAĞDAŞ											
GELENEKSEL											
iklim	sürdürülebilirlik	sistem entegrasyonu	yeşil bina	enerji tasarrufu	ODAK	kültürel miras	devşirme, yeniden k	uygulama	yerel tedarik	bölge	
mimari doku	form	taşıyıcı sistem	cephe, kütle	estetik, bütünsel		uyum	cephe	sınır	mahal	dönem	
topografya	iklimlendirme	ısıtma soğutma	iklimsel konfor	verim		iklimsel konfor	geleneksel unsurlar	cephe	yönelim	topografya	
coğrafya	teknoloji	açıklıklar	pencere	manzara, ışık		mahremiyet	avlu bahçe	genel yapı	pasif tasarım	arazi	
yeşil	mahal	açık alan	bahçe	konfor		iklimsel fayda	açıklıklar	açık alan	peyzaj	yeşil	
manzara	boşluk	fonksiyon	teras	diş alan		mahremiyet	çerçme, yağmur suyu	entegre	yönelim	esinti, ışık, gölge	
su	estetik	mahal	havuz	konfor		serinlik dinginlik	yerel yöntemler	entegre	dekoratif	su	
global	alternatif	çeşitlilik	malzeme	ahenk		ekonomi		entegre	entegre	imkan	
arsa	uyum	sınır	alan	fayda		ayrırt edicilik	kullanışlılık	bahçe	fonksiyon	akış	bölge mimari
sosyal yapı	kullanıcı	işlev	mekan	kullanım		yenilikçi	ilerleme	hayat	esinlenme	ihtiyaç	kültür
kültürel yapı	planlama	fonksiyon			referans noktası	sirkülasyon	metraj			alan	
					ilham verici						
					uzlaşmacı						

Şema 5. Tasarım - Yapı

Frank Lloyd Wright'ın tasarımlarının temelinde insan ve doğa olduğunu “Kişiler doğaya ne kadar yaklaşırsa, fiziksel ve ruhsal olarak da o kadar iyi gelişirler” söylemi ile anlamak mümkündür (Taschen, 1994).

Emre Senan Tasarım Vakfı web sitesinde, Yahşibey Evleri için “Evrensel tasarım kültürü birikimine alçakgönüllü bir katkı için girişim” ifadesi kullanılmıştır (Yahsiworkshops, t.y.a).

Uğur Tanyeli kültürü güçlü kılan şeyin hiçbir kaynaktan etkilenmemesi değil kapsamlı yeni bir sentezle bütünleşip bütünleşmemesi olduğunu ifade etmiştir (Tanyeli, 1987).

Türkiye’de gelenek, “bir aynılığın sürdürülmesi” olarak değerlendirilmekte, “muhafazakârlıkla” ve “gericilikle” eşleştirilmektedir. Fakat Batı’da modernliğin içindedir gelenek. Bu bağlamda Türkiye’de “gelenek modernliği reddi olarak, sabit, değişmez, otantik bir şey olarak” algılanırken “Batı’da modernlik geleneğin içinden çıkmıştır.” (Dellaloğlu, 2020).

Cansever, geleneğin yaygın olarak modernlik karşıtı bir pozisyonda konumlanmasından ötürü, gelenek kavramını kullanmayı tercih etmemiştir. Bunun yerine geçmişteki tecrübeleri, dinî ve kültürel birikimleri ön plana çıkarmıştır. Bu tercihi yaparken biçimler konusunda ısrarcı olmamış, temel ilkelere ve değerlere dikkat çekmiştir (Şentürk, 2012).

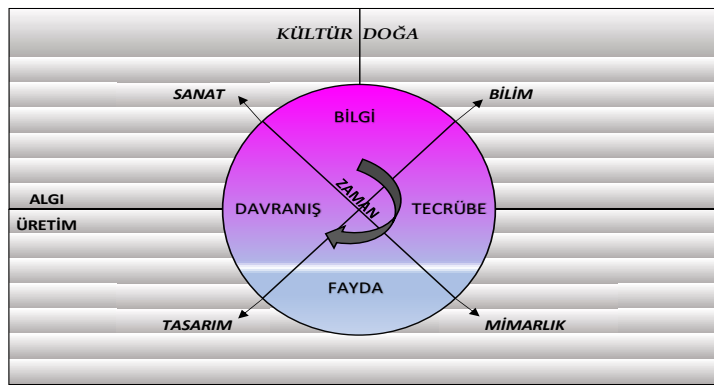
6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yerleşim, Doğal Unsurlar, Havalandırma, Açıklık ve Açık Alanlar, Cephe, Mekansal Fonksiyon, Tasarım, Teknoloji, Malzeme ve Geleneksellik, bir mimari yapıda altı doldurulması, önemsenmesi gereken alt başlıklardır. Çalışma sonunda sentezlenerek ulaşılan “**42 adet Çıkarımsal İfade**” geleneksel-modern yapı hakkında ortaya konmuş tespitler olarak kabul edilmelidir. Mimari yapı bütününde sunulan çıkarımların, tasarımcı tarafından tasarıma yönelik değerlendirme kriterleri olarak kabul edilmesi halinde, ortaya konan mimari ürün niteliğinin artmasını mümkün kılacaktır.

Tıpkı Akdeniz’in kütleli olarak Avrupa ve Afrika kıtalarının arasını doldurması gibi, mimari yapı tasarımında birbirinden uzak köşelerde yer alan geleneksel ve çağdaş yaklaşımları, Aga Han bağlamında sunulan prensiplerin göz önüne alarak kavramsal olarak birbirine yakınlaştırmak ve aktarılan örneklem projelerde olduğu gibi bir çatı altında toplamak mümkündür.

Mimari tasarımlarda doğanın vazgeçilemez bir unsur olduğu gerçeği gözardı edilmez. Büyük tasarımlara ulaşabilmek için önce detaylara yönelmek, mikro boyutta değerlendirmek doğru bir yaklaşımdır. Proje bütünlüğüne detaydan genele yönelik bakış açısı mutlak bir başarı elde edilecektir. Başlangıç aşamasında doğru sorular irdelenerek, genel içinden yakalanabilen çıkış noktası ki buna odak noktasına denilebilir, tasarımcıya konfor alanı yaratacaktır. Marifet detayda gizlidir.

Tasarımı geliştirebilmek için önce özünün ve orjinalinin iyi anlaşılıp, çözülmesi gereklidir. Doğadan öğrenmek küçük düşünerek, detaya inerek bütüne ulaşmak gerekir (Youtube, t.y.c). Edinilen bilgiler bilim ışığı altında tecrübe ile mimarlık alanında fayda sağlanır hale getirilerek, iyi bir mimari ürün ortaya konacaktır. Tasarlanmış ürünün kullanıma geçmesi ve veya algılanması onu kültür dahilinde sanat çerçevesine yerleştirebilir. Şema 6. 'da gösterildiği gibi, devinim zaman içinde tıpkı bir helezon gibi ilerleyip kendini bir yandan geliştirirken bir yandan da kendini tekrar edecektir.

Şema 6. Devinim

Konut kavramının yerel yaşam ihtiyaçlarını hassasiyet ile karşılama açısından, insan yaşamının merkezinde yer alan lokasyonu ile önemli etik değer olarak ve birlik hikayeleri ile rol model olma potansiyelini taşıdığı da bu tez çalışmasında anlaşılmıştır.

Aga Han Jüri Beyanlarında, evrensel bir mimarlık dilinin artık uygun görünmediği ve esas olan kendilerine ait yeni sözlükler oluşturan yaratıcı ve mütevazı sahaya özgü tepkiler olduğu aktarılmıştır. Anlaşıyor ki, mimari de kullanılan dil zaman içinde değişime uğramaktadır. Bütün içindeki kurgu, yaşam döngüsünde de sorgulanan kalitenin iyileştirilmesine hizmet etmelidir.

Başka bir yönden bakıldığında söylenmek istenen şudur ki, çağdaş mimari dilde “konfor, alternatif mekansal kullanım, çeşitlilik ve esneklik” kavramlarını, “kültürel mirası ve doğayı saygı duyma, anlama, esinlenme, tanıma ve kaynak kullanımı” anlayışının içinde benimsenmesi, bütünü görmeyi sağlayan güçlü bir yol olacaktır. Geleneksellik ve modernlik arasındaki ilişki, kökleri geleneksel mimaride olsa da çağdaş yaşamla çok etkili bir şekilde bağlanan çeşitlikle beslenen sofistike ifadeler yaratır. Aga Han Mimarlık Raporları özgün dili içerisinde karşımıza çıkan, “ilerleyen geleneksel yapı” ifadeside, çağdaş-geleneksel birlikteliği bağlamında, zamanla gelişim olarak anlaşılmaktadır.

Fark edebilme kabiliyeti her saha da konfor alanı oluşturur. Bu tez çalışmasına konu olan mesele üzerinden farkındalık yaratılarak, daha kapsamlı araştırmalara kapı aralanması hedeflenmiştir. Dünya yapmak farkındalığında, yaratılmış farklı dünyalar aracılığı ile doğru her zaman yeniden tartışılabilir. Tasarlama ve kurma yetisinin bugünde ve gelecekte incelenebilmesi için izlenen yollar farklı da olsa, ortaya konan arguman göstermiştir ki, gerçek görecelidir.

Artık esas olan, Biricik Dünyamızda mimariye özgü edinilen yeni bakış açılarını yaratıcılık ve alçakgönüllülük içinde farkındalıkla takip edebilmektir. Kültürümüze sahip çıkarak gelenekseli iyi kavramak, doğa farkındalığında yenilikçi anlayış ile tasarım ilkelerini harmanlayıp, mimari ürünü çağdaş bir perspektif ile ortaya koyabilmek her zaman mümkündür.

Sürdürülebilirlik bağlamında, bu tez çalışmasında ele alınan çağdaş yapıda geleneksellik arayışında izlenen yol üzerinden, Aga Han bağlamından bağımsız olarak, farklı bir platform alt yapısı ile çeşitli yapı tipleri için çalışılması mümkündür. Aga Han bağlamında oluşturulan ana çerçeve rahatlıkla mimarlık disiplini içinde farklı yarışma ve platformlarda kullanılabilir. Ayrıca konut özelinde yapılmış olan çalışma, farklı yapı tiplerinde kullanılmak üzere yol gösterici olacaktır.

Günümüzde fiziki çevrelerde yerel iklim, doğaya uyum, yerel malzeme ve yerel kültürel öğelerini dikkate alarak tasarlanmış çağdaş mimarların projeleri alternatif yapı modelleri olarak değerlendirilerek üzerinde ayrıca çalışılabilir.

Yarışmalarda sadece ödül alan projelere odaklanmak yerine belli kriterleri sağlamış nitelikli yapılar olarak, ödül almış ya da sadece kısa listede yer almış olmasından bağımsız irdeleme yapmak bu tezi farklı bir yere taşımıştır. Bu çalışma göstermiştir ki, AKAAs’da aday gösterilmiş olan her bir örneklem proje kendi hikayesi, done ve sebep sonuç ilişkisi içinde rol model olma potansiyeli ile çalışmaya veri sağlamıştır.

Tüm çalışma dahilinde son olarak denmek istenen şudur ki, geleneksel referanslı olan çağdaş konut incelemesi yapmak istendiğinde, bu tez çalışmasında ortaya konulan “**42 adet Çıkarımsal İfade**” kriter seti, bir araç olarak kabul edilerek, kullanılabilir.

KAYNAKÇA**Kitap**

- Binot, B. ve Işık, N. (Ed). (2016). Konut Yapıları İçinde *Vitra Çağdaş Mimarlık Dizisi*. (1. Baskı). Mas Yayıncılık.
- Braudel, F. (1990). *Akdeniz Mekân ve Tarih* (çev. N. Erkurt). Metis Yayınları.
- Braudel, F. (1992). *The Mediter ranean and the Mediterranean World in the Age of Philip II*. Harper Collins Publishers.
- Brunskill, R. W. (2000). *Vernacular architecture: an illustrated handbook*. (4th. ed.) Londra: Faber.
- Cansever, T. (1981). *Thoughts and Architecture*. (A.IV/6435). Türk Tarih Kurumu Basımevi- Kütüphanesi.
- Dellaloğlu, B.F. (2020). *Ahmet Hamdi Tanpınar Modernleşmenin Zihniyet Dünyası Bir Tanpınar Fetişizmi*. (1. Baskı). Timaş Yayınları.
- Eyüce A. (2005). *Geleneksel Yapılar ve Mekanlar*. (1.Baskı). Birsen Yayınevi.
- Oliver, P. (2003). *Dwellings: the vernacular house world wide*. Phaidon.
- Rudofsky, B. (1964). *Architecture Without Architects*. The Museum of Modern Art: Distributed by Doubleday.
- Salama, A. M. & Salama, M.E. (2020). *Architectural Excellence in Islamic Societies: Distinction through the Aga Khan Award for Architecture*. (1.st Edition). Routledge Publishers.
- Sayın, N. (2021). *Coğrafi Bir Mesele Olarak Mimarlık* (1. Baskı). Yapı Kredi Yayınları.
- Taschen, B. (1994). *Frank Lloyd Wright*. Arizona: Fondation.

Makaleler

- Aközer, E. (2002). Popüler Gelenekle Bilim ve Felsefe Geleneği Arasında Mimarlık Mesleği. *Arredamento Mimarlık*, 39-41.
- Aycı, H. (2021). 2000 Sonrası Aga Khan Mimarlık Ödülleri'nde Teknoloji Kavramının Değerlendirilmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* (22): 331-341.
- Aytis, S. ve Polatkan, I. (Nisan, 2010). *Gelenekten Geleceğe Mimarlık*. VI. Uluslararası Sinan Sempozyumu, Edirne, Türkiye.
- Çelik, Z. (1994). Üçüncü Dünya Mimarları. *Mimarlık Dergisi*, 94:(259):51-55.
- Eroğlu, E. ve Aksu, A. (2019). Çağdaş Mimarlıkta 'Tekrar' Üzerine Bir Değerlendirme. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, (22): 91-101.
- Fadhil, A. (2020). The Role of Architectural Awards Criteria in Identity and Belonging Concepts Enhancement in Contemporary Architectural Design, *Al-Bahir Journal for Engineering and Pure Sciences*,11:(21-22): 75-104.

- Khan, U. H. (2019). Architect-Designed Houses: From Traditional to Modern, A Changing Paradigm in the Islamic World, *International Journal of Islamic Architecture Intellect Ltd., Roger Williams University*, 8:(1):5-29.
- Kortan, E. (1992). Çağdaş Türk Evi'nde Geleneksel Değerlerin Yorumu. *Yapı Dergisi*, 130.
- Kuyrukçu, Z. (2020). Yerel Kültür-Çağdaş Mimarlık İlişkisinin Ağa Han Mimarlık Ödüllü Filistin Müzesi Üzerinden Okunması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(61): 3109-3116.
- Salama, A. M. (2008). Editorial: The Aga Khan Award for Architecture: Unveiling the Jewels of the Build Environment in the Development World, Architects for Peace. <http://archpeace2.blogspot.co.uk/2008/07/aga-khan-award-for-architecture.html>
- Steele, J. (1990). Obituary: Hassan Fathy. *Architectural Review*, 187(9):1115.
- Şanlı, İ. (2018). 20. Yüzyıla Ait Nitelikli Kültürel Miras Örneklerinin Korunması Sorunu: Olbia Kültür Merkezi Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (11):60.
- Şentürk, M. (2012). Turgut Cansever Düşüncesinde Şehrin Değişimi. *Turgut Cansever'i Anma Programı, İlmî Etüdler Derneği ve Teknik Elemanlar Derneği*. doi: <http://dx.doi.org/10.12658/human.society.4.7.M0099>
- Tanju, B. (2002). Adolf Loos Üzerinden Bir Okuma: 'Modern' Mimarlık ve Gelenek. *Arredamento Mimarlık*, 100(43):46-48.
- Tanyeli, U. (1987). İslam Mimarlığı Kavramına Eleştirel Bir Bakış. *Mimarlık Dergisi*, 25(5-6):52-54
- Ovalı, P.K. (2019). Biyoklimatik Tasarım Matrisi (Türkiye). *Trakya Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*. 20 (2): 51-66.
- Özkan, S. (2007). Röportaj. *Yapı Dergisi YEM Yayınevi* 311:58-60
- Ultav, Z.T. (2004). Hassan Fathy Mimarlığı'nda Tasarım İlkeleri Üzerine Eleştirel Bir İnceleme. *Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi* 19 (4): 365-374.

İnternet Kaynakları

- Academia (t.y.a). Türk Evi Plan. https://www.academia.edu/41041746/T%C3%BCrk_Evi_Plan_Tipleri_Sedad_Hakk%C4%B1_Eldem adresinden 12.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Akdn (t.y.a). Who we are. <https://the.akdn/en/who-we-are> adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Akdn (t.y.b). Logo. <https://the.akdn/en/home> adresinden 23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Akdn (t.y.c). Architecture. <https://www.akdn.org> adresinden 02.01.2023 tarihinde alınmıştır.
- Akdn (t.y.d). What we do. <https://the.akdn/en/what-we-do/honouring-cultural-heritage/architecture> adresinden 23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archdaily (t.y.a). Interview. <https://www.archdaily.com/563537/interview-norman-foster-on-the-role-of-architecture-in-modern-society> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.

- Archnet (t.y.a). Collections. <https://www.Archnet.org/collections/1759> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.b).Aga Khan Collections. https://www.archnet.org/collections/collection_type/9/1 adresinden 20.02.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.c). Publications Master Jury Report 2001. <https://www.Archnet.org/publications/13504> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.d). Publications Master Jury Report 2004. <https://www.Archnet.org/publications/13505> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.e).Publications Master Jury Report 2007. <https://www.Archnet.org/publications/5261> adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archhnet (t.y.f). Publications Master Jury Report 2010. <https://www.Archnet.org/publications/7138> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.g). Publications Master Jury Report 2013. <https://www.Archnet.org/publications/9916> adresinden 25.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ğ). Publications Master Jury Report 2016. <https://www.Archnet.org/publications/10675> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.h). Publications Master Jury Report 2019. <https://www.Archnet.org/publications/13501> adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ı). Publications Master Jury Report 2022. <https://www.Archnet.org/publications/14746> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.i). Sites. <https://www.Archnet.org/sites/> adresinden 18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.j). Publications Jusman Residence. <https://www.Archnet.org/publications/563> adresinden 28.04.202 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.k). Publications Emre Senan 2001 Report. <https://www.Archnet.org/publications/548> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.l). Sites Jusman Residence. <https://www.Archnet.org/sites/4568> adresinden 18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.m). Sites Emre Senan House. <https://www.Archnet.org/sites/4549> adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.

- Archnet (t.y.n). Publications Emre Senan 2004 Report.
<https://www.Archnet.org/publications/1208> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.o). Sites Emre Senan House. <https://www.Archnet.org/sites/4549> adresinden 23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ö). Publications B2 House.
<https://www.Archnet.org/publications/1216> adresinden 25.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.p). Sites B2 House.
https://www.Archnet.org/sites/4371?media_content_id=48264 adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.r). Publications Yahsibey Report.
<https://www.Archnet.org/publications/1803> adresinden 27.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.s). Sites Yahsibey Houses.
https://www.Archnet.org/sites/6270?media_content_id=66551 adresinden 29.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ş). Publications AM Residence Report.
<https://www.Archnet.org/publications/14043> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.t). Sites AM Residence.
https://www.Archnet.org/sites/19046?media_content_id=66551 adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.u). Publications ABAN House Report.
<https://www.Archnet.org/publications/14851> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ü). Sites ABAN House. <https://www.Archnet.org/sites/20946> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.v). Publications Pavillion Apartment Report.
<https://www.Archnet.org/publications/1220> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.y). Publications Pavillion Apartment Panel.
<https://www.Archnet.org/publications/1193> adresinden 28.04.2023 tarihinden alınmıştır.
- Archnet (t.y.z). Publications Kazedewan Apartment Report.
<https://www.Archnet.org/publications/1218> adresinden 25.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.aa). Publications Kazedewan Apartment Photos.
<https://www.Archnet.org/publications/1185> adresinden 25.04.2023 tarihinde alınmıştır.

- Archnet (t.y.ab). Publications Mizan Residence Report.
<https://www.Archnet.org/publications/1712> adresinden 25.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ac). Sites Mizan Residence. <https://www.Archnet.org/sites/6207> adresinden 25.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ad). Publications 40 Knots House.
<https://www.Archnet.org/publications/1930> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ae). Sites Dowlat II Residence. <https://www.Archnet.org/sites/6455> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.af). Publications <https://www.Archnet.org/publications/9464> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ag). Sites Apartman No1.
<https://www.Archnet.org/sites/6869> adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ağ). Publications 40 Knots House.
<https://www.Archnet.org/publications/10756> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ah). Sites 40 Knots House.
https://www.Archnet.org/sites/15127?media_content_id=108649 adresinden 18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ai). Publications Moulmein Rise.
<https://www.Archnet.org/publications/1706> adresinden 18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ai). Sites Moulmein Rise.
https://www.Archnet.org/sites/6201?media_content_id=59041 adresinden 18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.aj). Publications Tulou Collective Housing.
<https://www.Archnet.org/publications/1932> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ak). Sites Tulou Collective Housing.
https://www.Archnet.org/sites/6457?media_content_id=65686 adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.al). Publications Met Tower. <https://www.Archnet.org/publications/9438> adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.am). Sites The Met Tower.
https://www.Archnet.org/sites/6866?media_content_id=95890 adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.an). Publications Wafra Wind Tower Report.
<https://www.Archnet.org/publications/14858> adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.

- Archnet (t.y.ao). Sites Wafra Wind Tower.
https://www.Archnet.org/sites/19889?media_content_id=684332 adresinden
28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ö). Publications Al Azhar Garden Housing.
<https://www.Archnet.org/publications/1623> adresinden 28.04.2023 tarihinde
alınmıştır.
- Archnet (t.y.ap). Publications Al Azhar Garden Housing.
<https://www.Archnet.org/publications/9309?> adresinden 28.04.2023
tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ar). Publications B2House.
https://www.archnet.org/sites/4371?media_content_id=36054 adresinden
18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.as). Sites Yahşibey Houses.
https://www.Archnet.org/sites/6270?media_content_id=66512 adresinden
23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.at). Sites Jusman Residence.
https://www.Archnet.org/sites/4568?media_content_id=12253 adresinden
28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.au). Sites AM Residence.
https://www.Archnet.org/sites/19046?media_content_id=138624 adresinden
28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ü). Sites Wafra Wind Tower.
https://www.Archnet.org/sites/19889?media_content_id=684329 adresinden
23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.av). Sites Moulmein Rise.
https://www.Archnet.org/sites/6201?media_content_id=58969 adresinden
28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ay). Sites Mizan Residence.
https://www.Archnet.org/sites/6207?media_content_id=59262
adresinden 23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.az). Sites Pavillion Apartment.
https://www.Archnet.org/sites/4362?media_content_id=45311 adresinden
23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.ba). Sites Moulmein Rise.
https://www.Archnet.org/sites/6201?media_content_id=58998 adresinden
23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.bb). Sites Apartment No1.
https://www.archnet.org/sites/6869?media_content_id=76863 adresinden
20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.bc). Sites Aban House.
https://www.Archnet.org/sites/20946?media_content_id=684539 adresinden
28.04.2023 tarihinde alınmıştır.

- Archnet (t.y.bd). Sites Emre Senan Housing. adresinden
https://www.archnet.org/sites/4549?media_content_id=12215
 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.be). Sites The Met Tower. adresinden
https://www.Archnet.org/sites/6866?media_content_id=95875
 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.bf). Sites Moulmein Rise. adresinden
https://www.archnet.org/sites/6201?media_content_id=58939
 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.bg). Sites Dowlat II Residential. adresinden
https://www.Archnet.org/sites/6455?media_content_id=65243
 13.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.bh). Sites Al Azhar Garden Housing. adresinden
https://www.Archnet.org/sites/6132?media_content_id=55042
 28.04.2023 tarihinden alınmıştır.
- Archnet (t.y.bı). Sites B2 House. adresinden
https://www.archnet.org/sites/4371?media_content_id=36062
 18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.bj). Sites 40 Knots Houses. adresinden
https://www.archnet.org/sites/15127?media_content_id=112994
 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Archnet (t.y.bi). Collections On Site Reports. adresinden 28.03.2023 tarihinde
<https://www.Archnet.org/collections/1761>
 alınmıştır.
- Archnet (t.y.bj). Aga Khan Award for Architecture. adresinden 20.03.2023 tarihinde
<https://www.archnet.org/authorities/9081>
 alınmıştır.
- Connectedmediterranean (t.y.a). Mediterranean. adresinden 28.04.2023 tarihinde
<https://connectedmediterranean.weebly.com/>
 alınmıştır.
- Dzinetrip (t.y.a). Moshe Safdie Habitat 67. <https://dzinetrip.com/habitat-67-montreal-prefabricated-city-by-moshe-safdie/> adresinden 12.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- İstockphoto (t.y.a). Foto Tulou. <https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraflar/tulou> adresinden 29.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Mimarlıkdergisi (2011,Şubat.a). Ödül 2010 Ağa Han Mimarlık Ödülü Emre Arolat'ın. <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=371&RecID=2557> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Teamwhitearkitekter (2013,Ekim.a). LeCorbuiser. <https://teamwhitearkitekter.files.wordpress.com/2013/11/5points.png> adresinden 22.04.2023 tarihinde alınmıştır.

- Wikipedia (t.y.a). Aga Khan.
https://en.wikipedia.org/wiki/Aga_Khan_Award_for_Architecture adresinden 23.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Wikipedia (t.y. b) Yöresel Mimari. https://tr.wikipedia.org/wiki/Y%C3%B6resel_mimari adresinden 12.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Yahsiworkshops(t.y.a).Yahşibey hakkında. <https://yahsiworkshops.com/yahsibey-hakkinda> adresinden 18.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Yapıdergisi (t.y.a). Aga Han Mimarlık Ödülleri. <https://yapıdergisi.com/aga-han-mimarlik-odulleri-1983/> adresinden 18.02.2023 tarihinde alınmıştır.
- Youtube (2021,Haziran.a). Aga Han ve Mimarlık Ödülü.
https://www.youtube.com/watch?v=qHxcCx_1Yi0 adresinden 20.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Youtube (t.y.b). Mimar Han Tümertekin.
<https://www.youtube.com/watch?v=GHM4LSSua7Q> adresinden 28.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Youtube (t.y.c). Soyut Düşünce Tasarım Sanatı.
<https://www.youtube.com/watch?v=noCcYkWcmAA> adresinden 08.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- 123rf (t.y.a). Slope Historic Italian Homes Voltera.
https://www.123rf.com/photo_107308155_tiered-roofs-over-homes-built-up-slope-of-hillside-outside-historic-italian-town-of-voltera.html adresinden 12.05.2023 tarihinde alınmıştır.

Tezler

- Andaç, E. (2010). *Aga Han Ödüllü Türk Projeleri Üzerinden Yerel Kültür-Çağdaş Mimarlık İlişkisi Okumaları: Paralellikler, Farklılıklar, Metotlar*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Burkut, E.B. (2014). *Osmanlı/Türk Evi Mekân Kurgusunu Modern Konut Mimarisinde Okumak*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Demirgüç, U. (2006). *Mimarlıkta Eleştirel Bölgeselcilik ve Turgut Cansever*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Keser, E. (2021). *Architecture, Community and The Aga Khan Award For Architecture*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir İleri Teknoloji Enstitüsü.

EK 1. JUSMAN EVİ 2001 KISA LİSTE SOLO ENDONEZYA

Su Havuzları

Ev Arkasındaki Gölet Manzara

Kaynak: Archnet (t.y.l)

EK 1. DEVAMI

İç Mekan

Vaziyet Planı

Kaynak: Archnet (t.y.l)

EK 2. EMRE SENAN EVİ 2001 KISA LİSTE. DATÇA TÜRKİYE

Batı Cephesinde Havuz ve Bahçe

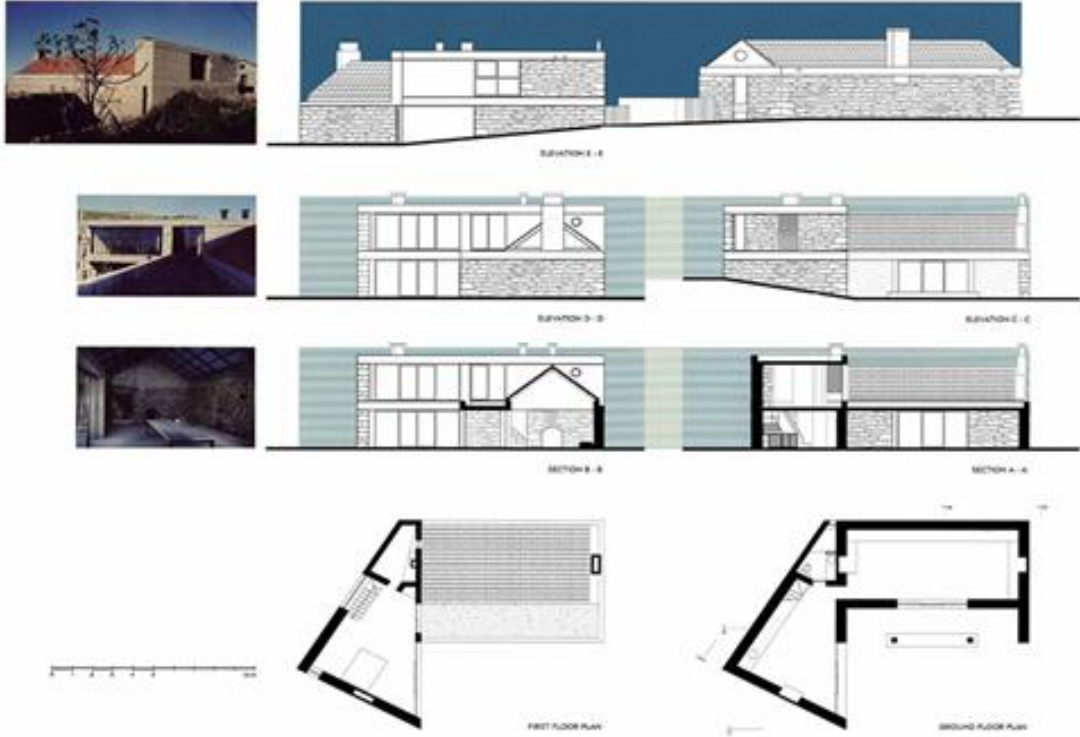
Batı Cephe ve Cemekean Giriş

Kaynak: Archnet, (t.y.m)

EK 2. DEVAMI

İç Mekan

Sunum Paneli

Kaynak: Archnet, (t.y.m)

EK 3. EMRE SENAN EVİ 2004 KISA LİSTE. DATÇA TÜRKİYE

Sokak Cephe

Güney Cephe

Kaynak: Archnet, (t.y.m)

EK 3. DEVAMI

İç Mekandan Bahçeye Bakış

Sunum Paneli

Kaynak: Archnet, (t.y.m)

EK 4. B2 EVİ 2004 ÖDÜLLÜ AYVACIK TÜRKİYE

Ön ve Yan Cephe

Ev Giriş ve Merdivenleri

Kaynak: Archnet (t.y.p)

EK 5. YAŞİBEY EVLERİ 2007 KISA LİSTE DATÇA TÜRKİYE

Batı Cephe

Emre Senan Okulu

Kaynak: Archnet (t.y.s)

EK 5. DEVAMI

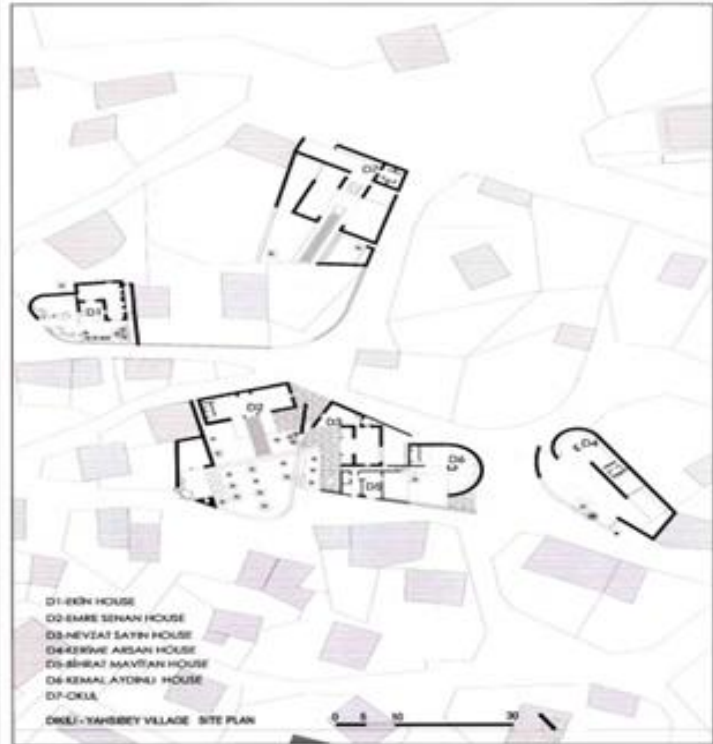
Nevzat Sayın Ev İç Mekan

Yahşibey Houses

Ekil:	İzmir, Turkey
Architect:	Nevzat Sayın İstanbul, Turkey
Client:	Emre Seren & Others İstanbul, Turkey
Commission:	n.s.
Design:	n.s.
Construction:	1999
Occupancy:	2007
Site:	n.s.
Ground floor:	n.s. m ²
Total floor:	487 m ²
Cost:	n.s.

Program: Following the construction of a private stone house for Emre Seren, a well-known graphic designer, the architect Nevzat Sayın has in the last decade designed several more houses using local stone in the small village of Yahşibey adjacent to the town of Ekil near İzmir. The stone facades aim to harmonize with the general style of the village, and yet are modern interpretations of the village's traditional building typologies. Nevzat Sayın's houses have changed the aesthetic structure of the village and at the same time given new life to a traditional building method.

Building Type: Housing
2010 Award Cycle: 2012 F12

Sunum Paneli

Kaynak: Archnet (t.y.s)

EK 6. AM KONUT 2019 ÖDÜLLÜ JAKARTA ENDONEZYA

Bina Görünüş Bahçeden

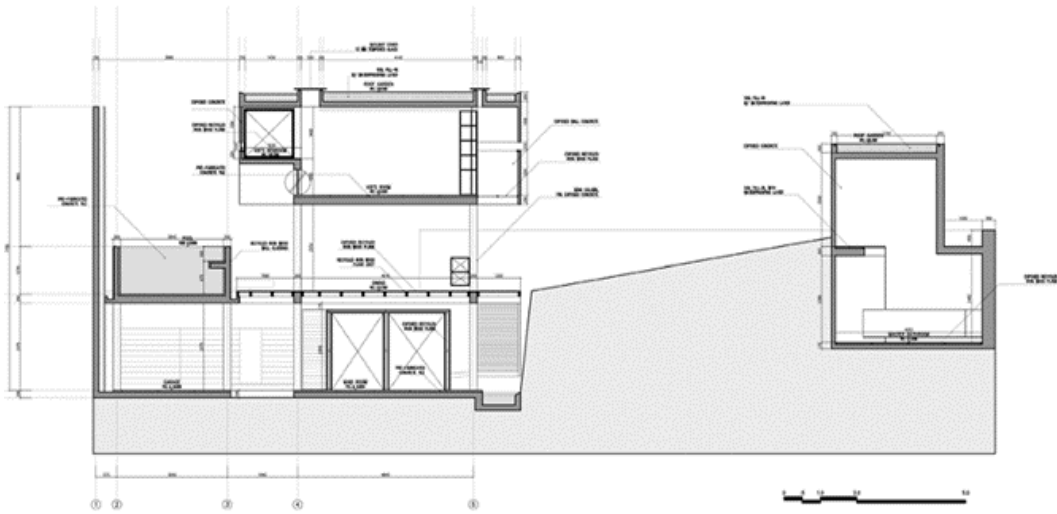
Sokaktan Görünüş

Kaynak: Archnet (t.y.t)

EK 6. DEVAMI

1. Kat

Kesit

Kaynak: Archnet (t.y.t)

EK 7. ABAN EVİ 2022 KISA LİSTE TAHRAN İRAN

Genel Görünüş

Kuzey Cephe

Kaynak: Archnet (t.y.ü)

EK 7. DEVAMI

İç Mekan

Kat Planları

Kaynak: Archnet (t.y.ü)

EK 8. PAVILLION APARTMANI 2007 KISA LİSTE DAKKA BANGLADEŞ

Genel Görünüm

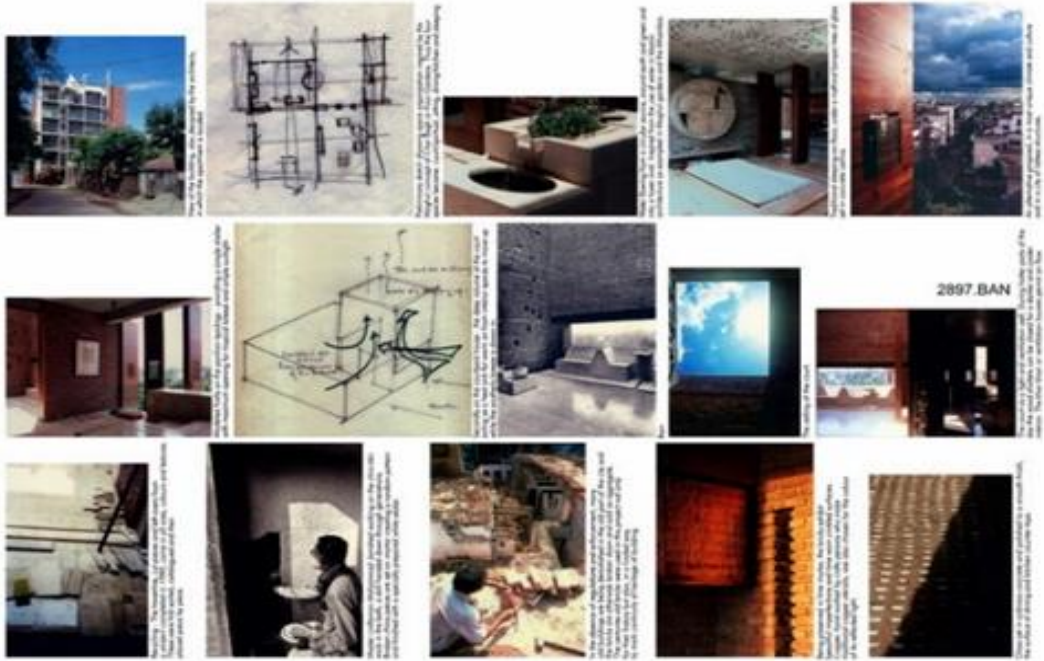
Avlu

Kaynak: Archnet (t.y.y)

EK 8. DEVAMI

İç Mekan

Sunum Paneli

Kaynak: Archnet (t.y.y)

EK 9. KAZEDEWAN APARTMANI 2007 KISA LİSTE DAKKA BANGLADEŞ

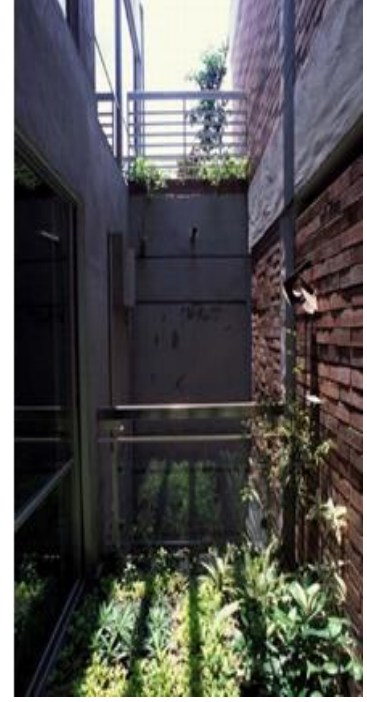
Genel Görünüş

Çatı Katı

Kaynak: Archnet (t.y.aa)

EK 9. DEVAMI

İç Mekan ve Avlu

Cephe Kesit Perspektif

Kaynak: Archnet (t.y.aa)

EK10. MİZAN KONUT 2007 KISA LİSTE DAKKA BANGLADEŞ

Güney Batı Görünüş, Üst Katlar

Üst Katlar

Kaynak: Archnet (t.y.ac)

EK 10. DEVAMI

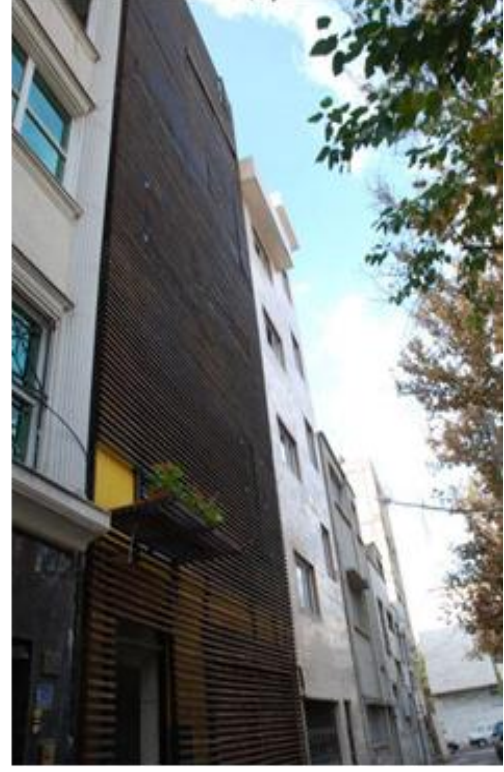
İç Mekan

Merdiven

Kaynak: Archnet (t.y.ac)

EK 11. DOWLAT II KONUT KOMPLEKSİ 2010 KISA LİSTE TAHRAN İRAN

Cephe Panjurlar Açık ve Kapalı Konumda

Ön ve Arka Cephe

Kaynak: Archnet (t.y.ae)

EK 11. DEVAMI

İç Mekan 4. Kat

Kat Planları

Kaynak: Archnet (t.y.ae)

EK 12. APARTMAN NO1 2013 KISA LİSTE MAHALAT İRAN

Genel Görünüm

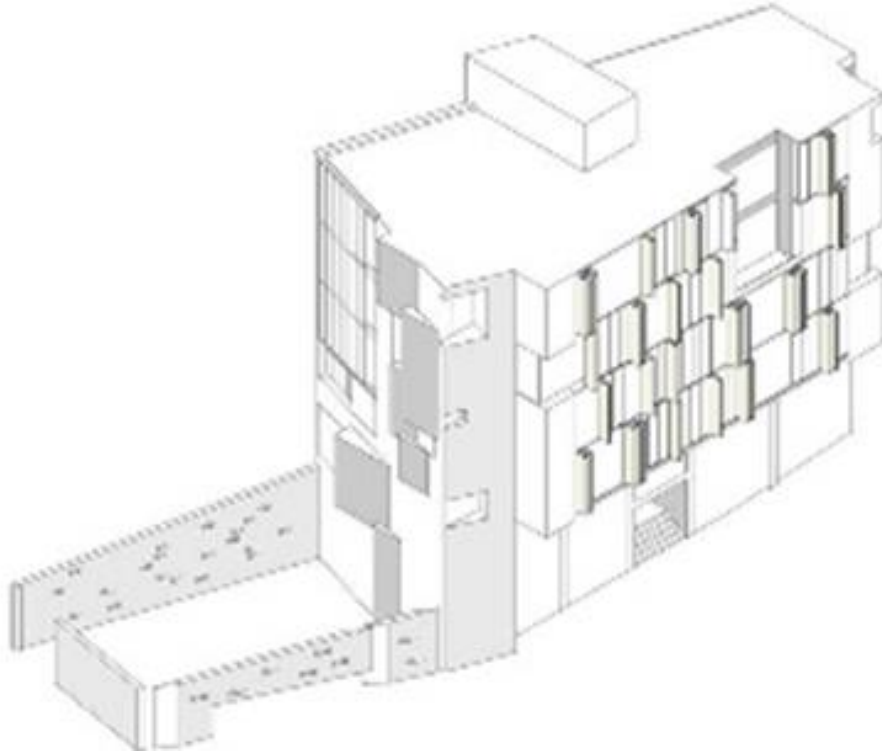
Cephe ve Ahşap Kepenkler

Kaynak: Archnet (t.y.ag)

EK 12. DEVAMI

İç Mekan Salon

Bina Çizim

Kaynak: Archnet (t.y.ag)

EK 13. 40 DÜĞÜM EVLERİ 2016 KISA LİSTE TAHRAN İRAN

Cephe Görünüm

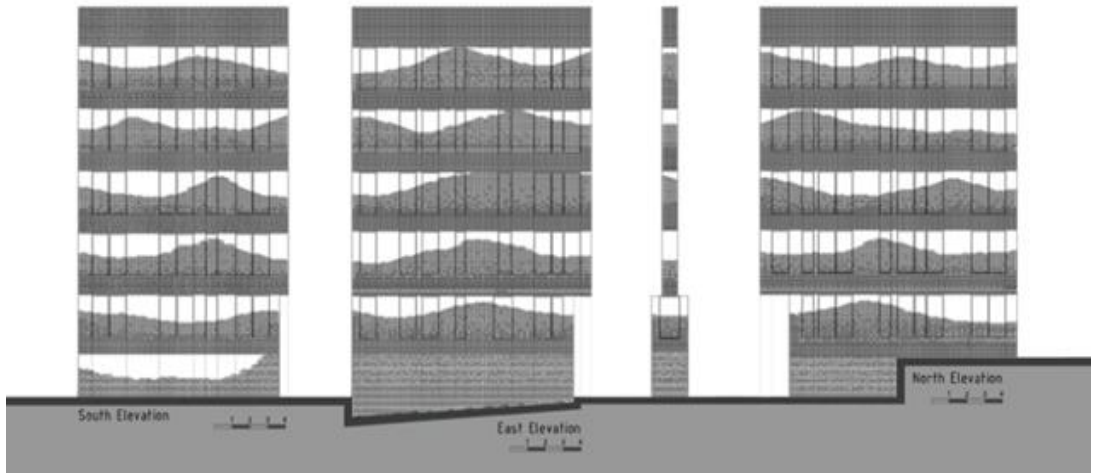
Cephe ve Detay

Kaynak: Archnet (t.y.ah)

EK 13. DEVAMI

Zemin Kat

Cephe Görünüş

Kaynak: Archnet (t.y.ah)

EK 14. MOULMEIN RİSE 2007 ÖDÜLLÜ SİNGAPUR SİNGAPUR

Bina Görünüş Kuzey ve Batı

Muson Pencere Detay

Kaynak: Archnet (t.y.ai)

EK 14. DEVAMI

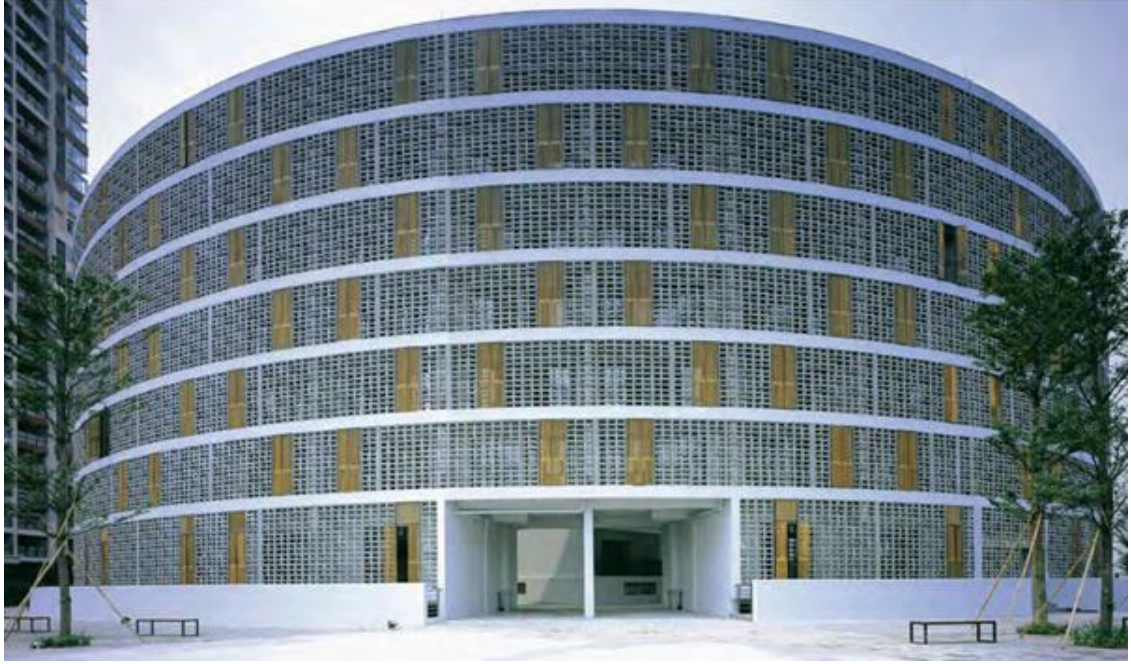
İç Mekan

Sunum Paneli

Kaynak: Archnet (t.y.ai)

EK 15. TULOU KOLLEKTİF EVLERİ 2010 KISA LİSTE GUANGZHO ÇİN

Cephe

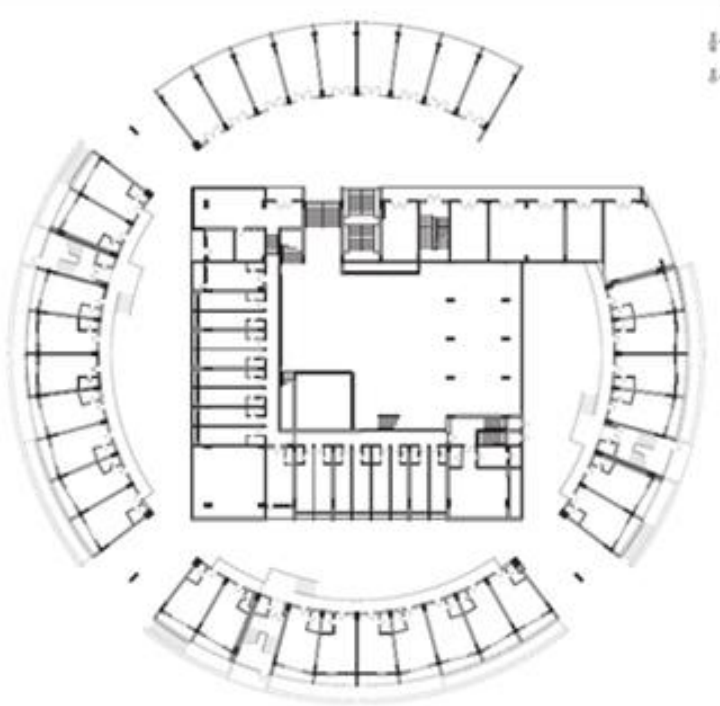
Kuşbakışı Görünüş

Kaynak: Archnet, (t.y. ak)

EK 15. DEVAMI

Çatı Katı Teras

1. Kat Planı

Kaynak: Archnet, (t.y. ak)

EK 16. MET KULE 2013 KISA LİSTE BANGKOK TAYLAND

Cephe Görünüşü

Havuz

Kaynak: Archnet (t.y.am)

EK 16. DEVAMI

İç Mekan

Cephe Detay

Kaynak: Archnet (t.y.am)

EK 17. WAFRA RÜZGAR KULE 2022 KISA LİSTE KUVEYT KUVEYT

Genel Görünüm

Granit Cephe Detay ve Havuz

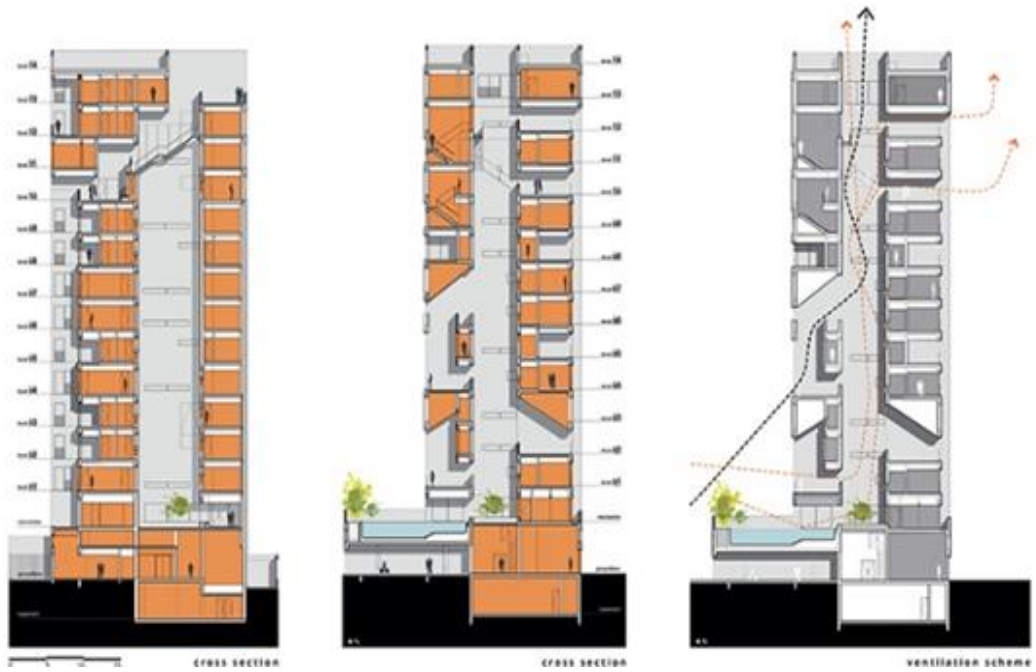
Kaynak: Archnet (t.y.ao)

EK 17. DEVAMI

İç Mekan

Salmiya, Kuwait

Görünüş

Kaynak: Archnet (t.y.ao)

EK 18. AL AZHAR BAHÇE EVLERİ 2007 KISA LİSTE KARAÇİ PAKİSTAN

Bina Görünüşü

Bahçe Görüntüsü

Kaynak: Archnet (t.y.ap)

EK 18. DEVAMI

İç Mekan

Avlu ve Cephe Motif

Kaynak: Archnet (t.y.ap)